

KEMENTERIAN PERUMAHAN
DAN KERAJAAN TEMPATAN

PANDUAN PELAKSANAAN Pelan Tindakan Khas

PLANMalaysia

Perancangan Melangkaui Kelaziman
Planning : Beyond Conventional

Jabatan Perancangan Bandar dan Desa (PLANMalaysia)

PERUTUSAN KETUA PENGARAH PERANCANGAN BANDAR DAN DESA (PLANMalaysia)

Assalamu'alaikum WBT dan Salam Sejahtera.

Alhamdulillah, setinggi-tinggi kesyukuran dipanjangkan ke hadrat Ilahi, dengan keizinan-Nya, dokumen Panduan Pelaksanaan Pelan Tindakan Khas (PPPTK) telah berjaya dihasilkan. Saya ingin merakamkan ucapan penghargaan di atas kerjasama dan komitmen yang ditunjukkan Pasukan Petugas yang terdiri daripada Pejabat Projek Zon Utara (PPZU), Bahagian Penyelidikan dan Pembangunan (BPP) dan pihak lain yang terlibat secara langsung mahupun tidak langsung yang diketuai oleh Timbalan Ketua Pengarah (Pembangunan).

PPPTK ini disediakan untuk menjadi rujukan kepada pengurus projek, pihak berkuasa tempatan (PBT), agensi kerajaan, pertubuhan bukan kerajaan (NGO), komuniti, pemilik bangunan dan individu awam dalam melaksanakan perancangan dan projek terutamanya di peringkat komuniti berasaskan prinsip *community-led planning and transformation*.

Sebagaimana kita semua sedia maklum, telah lebih dua dekad kerangka perancangan spatial negara distrukturkan merentasi tiga (3) peringkat iaitu peringkat perancangan Negara, Negeri dan Tempatan. Justeru, bagi menambah baik rangka kerja yang lebih responsif dan progresif, maka peringkat ke-4 perancangan bandar (*4th tier planning*) telah diperkenalkan. Perancangan peringkat ke-4 ini lebih menjurus kepada pelaksanaan projek menggunakan skala komuniti (skala manusia) iaitu melalui perancangan yang lebih kecil, dikenali sebagai 'Perancangan Komuniti' (*community based planning*). Sementara itu, di peringkat ke-4 perancangan bandar ini, Pelan Tindakan Khas (PTK) bertindak sebagai instrumen perancangan yang menjadikan perancangan bandar itu lebih responsif, empati, kreatif dan adaptif bagi mencapai *perfection of spatial planning*.

Justeru, sebagai panduan dan keseragaman pelaksanaan projek-projek PTK, maka PPPTK ini telah mengenal pasti prosedur dan mekanisme pelaksanaan PTK selaras dengan peruntukan dalam Akta Perancangan Bandar dan Desa 1976 [Akta172] yang menekankan penglibatan dan peranan komuniti secara *bottom-up planning approach* dengan mengutamakan keperluan dan kehendak komuniti selaras dengan gagasan Malaysia MADANI yang memberi fokus kepada *humanity* dan sifat terangkum.

Saya berharap, dengan adanya dokumen PPPTK ini akan dapat membantu pihak-pihak berkepentingan dalam menyediakan perancangan dan penentuan kaedah pelaksanaan PTK di peringkat setempat.

Semua pihak termasuklah komuniti, NGO, agensi kerajaan dan individu perseorangan disarankan untuk menggembleng tenaga bersama-sama membantu dalam menjayakan setiap peringkat perancangan selaras dengan konsep '*planning for the people, by the people*'.

"There is no logic that can be superimposed on the city; people make it, and it is to them, not buildings, that we must fit our plans". Jane Jacobs

SEKIAN, TERIMA KASIH.

DATUK TPr Dr. ALIAS BIN RAMELI
Ketua Pengarah
Perancangan Bandar dan Desa
PLANMalaysia

FEBRUARI 2025

SINGKATAN

AKTA172	:	Akta Perancangan Bandar dan Desa 1976
AKTA 56	:	Kanun Tanah Negara
BIGRS	:	<i>Bloomberg Philanthropies Initiative for Global Road Safety</i>
BPP	:	Bahagian Penyelidikan dan Pembangunan
BQ	:	<i>Bill of Quantity</i>
CCTV	:	<i>Closed Circuit Television</i>
CIMB	:	<i>Commerce International Merchant Bankers</i>
CPTED	:	<i>Crime Prevention Through Environmental Design</i>
DBKL	:	Dewan Bandaraya Kuala Lumpur
DPF Desa Negara	:	Dasar Perancangan Fizikal Desa Negara
DPN	:	Dasar Perbandaran Negara
DSK	:	Denai Sungai Kebangsaan
DPPS	:	Doktrin Perancangan dan Pembangunan Sejangat
FAMA	:	Lembaga Pemasaran Pertanian Persekutuan
GBBS	:	Gerei Buah-Buahan Segar
GDCI	:	<i>Global Designing Cities Initiative</i>
GPP	:	Garis Panduan Perancangan
HDPE	:	<i>High density polyethylene</i>
ICU	:	Unit Penyelarasan Pelaksanaan
IPTA	:	Institusi Pengajian Tinggi Awam
JBPM	:	Jabatan Bomba dan Penyelamat Malaysia
JPN	:	Jawatankuasa Perancangan Negeri
JKR	:	Jabatan Kerja Raya
JPS	:	Jabatan Pengairan dan Saliran
JUPEM	:	Jabatan Ukur dan Pemetaan Malaysia
JPBN	:	Jawatankuasa Pengurusan Bencana Negeri
JPM	:	Jabatan Perdana Menteri
JPPM	:	Jabatan Pendaftaran Pertubuhan Malaysia
KBS	:	Kementerian Belia dan Sukan
KDN	:	Kementerian Dalam Negeri
KKDW	:	Kementerian Kemajuan Desa dan Wilayah
KPB	:	Kajian Profil Bandar
KPKT	:	Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan

SINGKATAN

LA21	:	<i>Local Agenda 21</i>
NADMA	:	Agensi Pengurusan Bencana Negara
NGO	:	Pertubuhan Bukan Kerajaan
NRES	:	Kementerian Alam Sekitar dan Kelestarian Alam
NUA	:	Agenda Perbandaran Baharu
OKU	:	Orang Kurang Upaya
PBN	:	Pihak Berkuasa Negeri
PBT	:	Pihak Berkuasa Tempatan
PBPT	:	Pihak Berkuasa Perancang Tempatan
PLANMalaysia	:	Jabatan Perancangan Bandar dan Desa
PTK	:	Pelan Tindakan Khas
PTKB	:	Pelan Tindakan Khas Bandar
PTKLB	:	Pelan Tindakan Khas Luar Bandar
PPPTK	:	Panduan Pelaksanaan Pelan Tindakan Khas
PPZU	:	Pejabat Projek Zon Utara
PPD	:	Pusat Pertumbuhan Desa
PIBG	:	Persatuan Ibu Bapa dan Guru
PUNB	:	Perbadanan Usahawan Nasional Berhad
PDA	:	<i>Preliminaries Detailed Abstract</i>
RT	:	Rancangan Tempatan
RKJ	:	Rancangan Korporat Jabatan
RKK	:	Rancangan Kawasan Khas
RFN	:	Rancangan Fizikal Negara
RSN	:	Rancangan Struktur Negeri
RUU	:	Rang Undang – Undang
SDG	:	Matlamat Pembangunan Mampan
SMK	:	Sekolah Menengah Kebangsaan
TOD	:	Pembangunan Berorientasikan Transit
SKM	:	Suruhanjaya Koperasi Malaysia
SME Corp. Malaysia	:	<i>SME Corporation Malaysia</i>

KANDUNGAN

1.0 PENDAHULUAN

1.1	Tujuan	1-1
1.2	Latar Belakang	1-1
1.3	Objektif	1-2
1.4	Skop dan Batasan	1-2
1.5	Rangka Kerja Perancangan Spatial	1-3
1.6	Dasar dan Agenda Antarabangsa	1-4
1.7	Keperluan Perundangan	1-5
1.8	Definisi	1-6
1.9	Kategori Pelan Tindakan Khas	1-9

2.0 PENGENALPASTIAN PROJEK PTK

2.1	Kriteria Penyediaan PTK	2-1
2.2	Ciri-ciri PTK	2-2
2.3	Pemilihan Projek PTK	2-2
2.4	Panduan Penyertaan Komuniti	2-3

3.0 PROSEDUR DAN MEKANISME PELAKSANAAN

3.1	Proses Penyediaan PTK	3-1
3.2	Pihak Berkepentingan	3-2
3.3	Cadangan Umum Kandungan PTK	3-4

KANDUNGAN

4.0 PELAN TINDAKAN KHAS BANDAR (PTKB)

4.1	E1	Elemen Streetscape	4-1
		E 1.1 Laluan Pejalan Kaki	4-1
		E 1.2 Laluan Basikal	4-11
		E 1.3 Papan Tanda dan Pandu Arah (Way Finding)	4-22
		E 1.4 <i>Bollards</i>	4-26
		E 1.5 Pencahayaan (Lampu Jalan)	4-30
		E 1.6 Lintasan Pejalan Kaki (<i>Zebra Crossing</i>)	4-34
		E 1.7 Kebolehcapaian: Tanjakan Pejalan Kaki	4-40
4.2	E2	Elemen Ruang Awam	4-44
		E 2.1 Taman Bandar / <i>Urban Park</i>	4-44
		E 2.2 Plaza / Dataran	4-53
		E 2.3 Pocket Park	4-58
4.3	E3	Elemen Pengangkutan	4-71
		E 3.1 Perhentian Transit	4-71
		E 3.2 Perhentian Bas	4-76
4.4	E4	Elemen Reka Bentuk Bangunan	4-81
		E 4.1 Orientasi Bangunan	4-81
4.5	E5	Elemen Sokongan Lain	4-89
		E 5.1 Reka Bentuk Inklusif (Mesra Demensia)	4-89

KANDUNGAN

5.0 PELAN TINDAKAN KHAS LUAR BANDAR (PTKLB)

5.1	E6	Laluan Pejalan Kaki	5-1
		E 6.1 Kawasan Masjid	5-1
		E 6.2 Kawasan Sekolah	5-4
		E 6.3 Kawasan Dewan / Balai Raya	5-8
		E 6.4 Denai Sungai	5-9
		E 6.5 Pelancongan Eko (Eksplorasi Gua)	5-15
5.2	E7	Ruang Niaga	5-18
		E 7.1 Kiosk	5-18
		E 7.2 Gerai	5-23
		E 7.3 Ruang Pemasaran	5-26
		E 7.4 Dataran Niaga	5-27
		E 7.5 Pasar Terapung	5-29
5.3	E8	Landskap Lembut dan Kejur	5-32
		E 8.1 Kampung Warna-Warni	5-32
		E 8.2 Mural	5-35
		E 8.3 Laman Komuniti	5-40
		E 8.4 Pintu Gerbang	5-41
		E 8.5 Arca	5-45
		E 8.6 Papan Tanda / <i>Way Finding</i>	5-48
5.4	E9	Ruang Terbuka	5-50
		E 9.1 Dewan Terbuka dan Taman Permainan	5-50

KANDUNGAN

5.5	E10	Tarikan Alam Semula Jadi	
		E 10.1 <i>Denai Mendaki Hutan (Adventure Park)</i>	5-56
		E1 0.2 Tapak Perkhemahan	5-60
		E 10.3 Memancing dan Berkayak	5-63
		E 10.4 <i>Kampung Stay / Inap Desa</i>	5-67
		E 10.5 Air Terjun dan Tasik	5-74
		E 10.6 Pantai	5-77
		E 10.7 Geotapak	5-80

6.0	RUMUSAN	6-1

SENARAI RAJAH

Rajah 1	Rangka Kerja Perancangan Spatial Negara	1-3
Rajah 2	Pertimbangan Kriteria untuk Pengenal pastian Projek PTK	2-2
Rajah 3	Panduan Penyertaan Komuniti	
Rajah 4	Senario 1: Permohonan PTK oleh Komuniti	3-1
Rajah 5	Senario 2: Arahan Penyediaan PTK oleh JPN/Projek RT /RKK	3-2

Pendahuluan

Pelan Tindakan Khas (PTK)

1.0 PENDAHULUAN

1.1 Tujuan

Dokumen ini bertujuan sebagai panduan bagi menyediakan mekanisme yang seragam untuk rujukan pelbagai pihak berkepentingan dalam melaksanakan perancangan pembangunan di peringkat ke-4 iaitu Pelan Tindakan Khas (PTK).

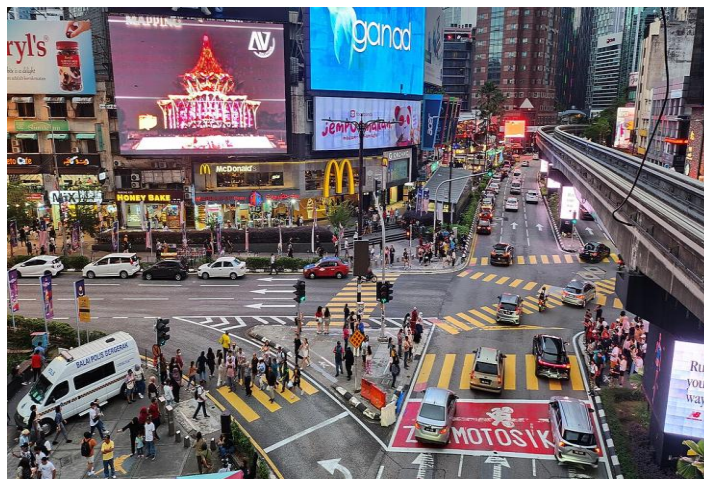
1.2 Latar Belakang

Jabatan Perancangan Bandar dan Desa (PLANMalaysia) telah mengambil inisiatif untuk mengukuhkan sistem perancangan spatial negara dengan mewujudkan peringkat ke-4 perancangan (*4th tier planning*) iaitu perancangan di peringkat komuniti.

Inisiatif penyediaan PTK disediakan sebagai salah satu mekanisme pelaksanaan projek yang telah dikenal pasti di dalam rancangan pemajuan (RT/RKK).

Inisiatif ini turut mengambil kira pelaksanaan PTK yang melibatkan komuniti berasaskan projek yang selari dengan rancangan pemajuan bagi **mengatasi isu-isu spesifik atau memenuhi objektif tertentu di sesebuah lokaliti**. Keperluan ini adalah selaras dengan aspirasi kerajaan bagi memenuhi hasrat dan keperluan komuniti atau masyarakat setempat melalui pendekatan bawah ke atas (*bottom-up approach*).

PTK ini juga menyokong prinsip Matlamat Pembangunan Mampan (SDG) dan Agenda Perbandaran Baharu (NUA) bagi menambah baik ruang-ruang awam yang memainkan peranan penting dalam interaksi sosial dan budaya masyarakat setempat.

Contoh transformasi bandar: Kawasan Bukit Bintang, Kuala Lumpur terkenal dengan isu kesesakan trafik dan kurang terurus. Kini, kawasan tersebut telah dibangunkan dengan bangunan pencakar langit moden, pusat membeli-belah mewah, kafe-kafe “trendy”, dan taman rekreasi. Bangunan seperti Menara Kuala Lumpur, Pavilion Kuala Lumpur dan Bintang Walk telah memberi wajah baru kepada Kuala Lumpur; menjadikannya sebuah bandar yang lebih “vibrant”, menarik dan bersih.

Kampung Agong, Penaga, Pulau Pinang merupakan destinasi pelancongan agro yang semakin popular dalam kalangan pengunjung tempatan mahupun luar negara. Kampung Agong dikenali dengan suasana kampung tradisional yang kaya dengan elemen semula jadi. Terdapat beberapa tarikan utama yang ditawarkan di destinasi pelancongan unik ini. Kesemua tarikan ini direka untuk memberikan pengalaman suasana desa kepada pengunjung, menggabungkan unsur-unsur tradisional kampung dengan kemudahan moden.

1.3 Objektif

i. PROSES PENYEDIAAN

Menggariskan proses penyediaan PTK yang jelas sebagai rujukan kepada pengurus projek, PBT, agensi kerajaan, NGO, komuniti, pemilik bangunan dan individu awam dalam melaksanakan perancangan dan projek di peringkat komuniti;

ii. KESERAGAMAN

Mewujudkan keseragaman kandungan PTK yang mana PTK akan disediakan sama ada komuniti, agensi kerajaan ataupun agensi swasta;

iii. SISTEMATIK

Menjelaskan punca kuasa, jenis dan kategori penyediaan PTK untuk **mewujudkan satu proses yang sistematik dan teratur dalam perancangan pembangunan komuniti**; dan

iv. KOLABORASI

Penyediaan mekanisme dan kaedah dalam **menggalakkan kolaborasi antara pelbagai pihak dalam menguruskan projek pembangunan** melalui penyediaan PTK yang lebih efektif dan komprehensif.

1.4 Skop dan Batasan

Panduan ini meliputi keperluan umum penyediaan PTK bagi tujuan penyediaan dan pengurusan projek PTK seperti yang berikut:

Menyenaraikan kategori, kriteria penyediaan, komponen, elemen dan contoh-contoh projek dalam pelaksanaan PTK.

Menyediakan tatacara dan prosedur penyediaan PTK secara umum.

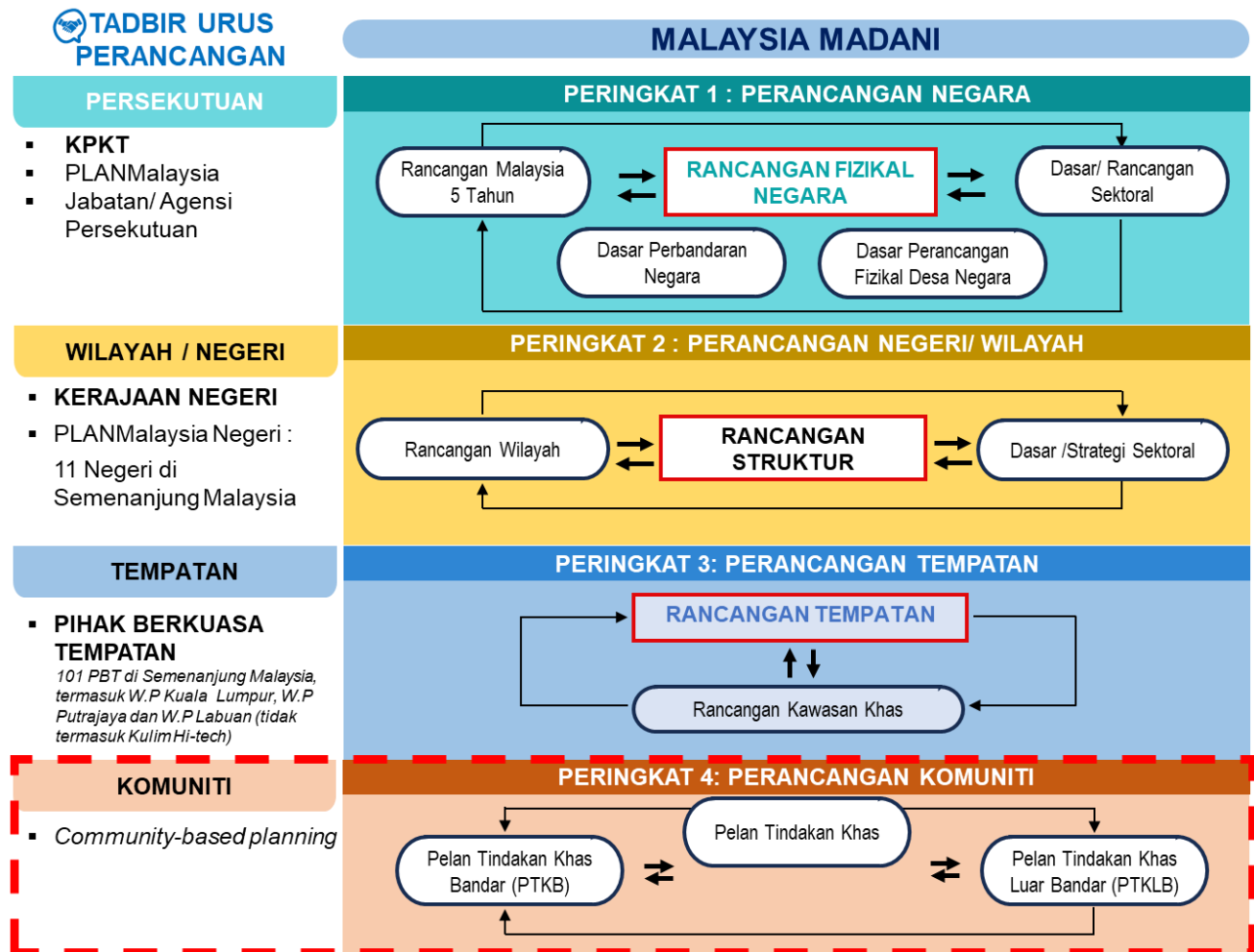

Memenuhi keperluan penyediaan, peruntukan perundangan, keperluan permohonan bajet (anggaran kos) dan seterusnya pelaksanaan projek.

1.5 Rangka Kerja Perancangan Spatial Negara

Bagi mengukuhkan rangka kerja perancangan spatial negara sedia ada, perancangan peringkat ke-4 (4th tier planning) ini telah diwujudkan yang menjurus kepada peringkat perancangan di peringkat komuniti. Perancangan peringkat ke-4 ini merupakan perancangan yang berasaskan komuniti (*community-based planning*) dengan pelaksanaan projek yang dicadangkan melalui penyediaan PTK.

PTK terbahagi kepada dua (2) kategori iaitu PTK Bandar dan PTK Luar Bandar.

Rajah 1: Rangka Kerja Perancangan Spatial Negara

1.6 Dasar dan Agenda Antarabangsa

i. Matlamat Pembangunan Mampan (SDG)

Secara keseluruhannya, terdapat 17 Matlamat Pembangunan Mampan (SDG) yang telah ditetapkan. Antara matlamat yang berkait dengan keperluan melaksanakan perancangan dan pembangunan berasaskan komuniti adalah **SDG11** dan **SDG16**.

Matlamat Pembangunan Mampan 11 (SDG11)

Menggalakkan pembaharuan, perancangan bandar dan penempatan manusia lain sambil menawarkan peluang untuk semua, dengan akses kepada perkhidmatan asas, tenaga, perumahan, pengangkutan dan ruang awam hijau, sambil menambah baik penggunaan sumber dan mengurangkan kesan alam sekitar.

SASARAN 11.3

PERBANDARAN INKLUSIF DAN MAMPAN

SASARAN 11.3:

Menjelang 2030, tingkatkan pembandaran dan kapasiti yang inklusif dan mampan bagi perancangan dan pengurusan penempatan manusia yang mengambil bahagian, bersepadu dan mampan di semua negara.

INDIKATOR 11.3.2:

Perkadaran bandar dengan struktur penyertaan langsung komuniti dalam perancangan dan pengurusan bandar yang menggunakan pendekatan bawah ke atas (bottom-up approach).

Matlamat Pembangunan Mampan 16 (SDG16)

SASARAN 16.7

PEMBUATAN KEPUTUSAN YANG RESPONSIF, INKLUSIF DAN BERPERWAKILAN

SASARAN 16.7:

Memastikan pembuatan keputusan yang responsif, menyeluruh, partisipasi dan berwakil pada semua peringkat

INDIKATOR 16.7.2:

Peratusan penduduk yang mempercayai bahawa pembuatan keputusan adalah menyeluruh dan responsif, mengikut jantina, umur, ketidakupayaan dan kumpulan penduduk

ii. Agenda Perbandaran Baharu (NUA)

NUA telah menggariskan komitmen ke arah mewujudkan bandar yang inklusif dan boleh diakses. Kempen 'Cities for All' dalam NUA adalah bagi menggalakkan pembangunan bandar yang menekankan kepentingan penglibatan komuniti dalam proses perancangan dan membuat keputusan.

TADBIR URUS DAN PENYERTAAN INKLUSIF

(NUA 13.b, 15.ii, 41)

YES %

NO %

Menggalakkan tadbir urus dan penyertaan inklusif dengan memastikan penglibatan komuniti dan pihak berkepentingan yang berkaitan dalam perancangan dan pelaksanaan dasar perumahan dan inisiatif pembangunan bandar yang lain.

PEMERKASAAN KUMPULAN TERPINGGIR

(NUA 42)

Memperkasakan kumpulan terpinggir, termasuk wanita, kanak-kanak, orang kurang upaya (OKU) dan pendatang, dengan melibatkan mereka dalam penyertaan sivik dan proses kerajaan tempatan.

PENGARUH KOMUNITI DALAM DASAR PERUMAHAN

(NUA 31)

Menggalakkan penyertaan dan penglibatan masyarakat dan pihak berkepentingan yang berkaitan, dalam perancangan dan pelaksanaan dasar-dasar perumahan.

PENYERTAAN DALAM PENENTUAN BELANJAWAN

(NUA 92)

Menggalakkan pendekatan penyertaan yang responsif dalam semua peringkat bermula daripada pembentukan konsep, reka bentuk, penentuan belanjawan, pelaksanaan dan penilaian melalui perkongsian langsung antara kerajaan dan masyarakat.

PENGLIBATAN PIHAK BERKEPNTINGAN DALAM KESELAMATAN BANDAR

(NUA 103)

Mengintegrasikan langkah inklusif untuk keselamatan bandar, dan pencegahan jenayah dan keganasan dengan melibatkan masyarakat tempatan dan NGO dalam membangunkan strategi dan inisiatif bandar dalam meningkatkan keselamatan awam.

Komitmen-komitmen ini menekankan kepentingan penglibatan komuniti dalam proses perancangan dan membuat keputusan untuk memastikan pembangunan bandar adalah inklusif, saksama dan responsif kepada keperluan semua penduduk.

1.7 Keperluan Perundangan

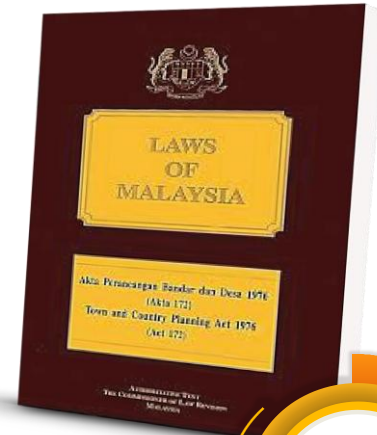
Bagi memenuhi keperluan untuk mewujudkan peringkat ke-4 ini, PLANMalaysia telah melaksanakan pindaan terhadap Akta 172 dengan memasukkan seksyen baharu iaitu subseksyen 16C(1) dan (2). Subseksyen baharu ini memperincikan keperluan penyediaan PTK oleh komuniti yang akan diselia oleh Pihak Berkuasa Perancang Tempatan (PBPT) berkaitan.

Seksyen 16C (1) adalah :-

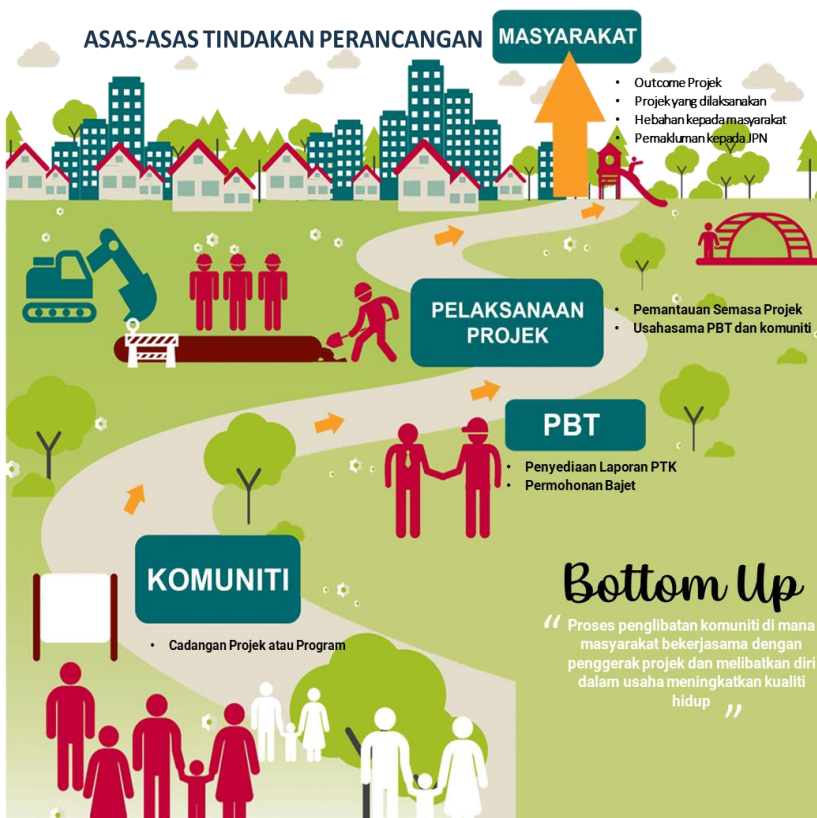
Pemunya atau penghuni atas daya usahanya sendiri atau sebagaimana yang diarahkan oleh Jawatankuasa, boleh mengemukakan kepada Jawatankuasa suatu cadangan bagi penetapan suatu pelan tindakan khas bagi memperincikan perancangan pemajuan dengan mengambil kira persetujuan bersama pemunya untuk melaksanakan rancangan tempatan dan rancangan kawasan khas.

Seksyen 16C (2) adalah:-

Bagi maksud subseksyen (1), Jawatankuasa hendaklah menentukan sama ada Pengarah Negeri atau pihak berkuasa perancang tempatan yang bertanggungjawab menyediakan suatu pelan tindakan khas untuk kelulusan Jawatankuasa.

Community Needs

COMMUNITY ACTION PLANNING

“Terdapat keperluan untuk memberi peluang kepada komuniti merancang kawasan yang didiami bagi memenuhi hasrat dan kehendak komuniti setempat”

“Cities have the capability of providing something for everybody, only because, and only when, they are created by everybody.”

- Jane Jacobs

1.8 Definisi

i. PTK

Suatu dokumen perancangan yang **mengandungi cadangan tindakan khusus dan terperinci** bagi **mengatasi isu yang memberi fokus kepada mewujudkan kesejahteraan komuniti** di sesuatu kawasan dan tempoh pelaksanaannya adalah pendek.

ii. Komuniti

- Satu unit sosial kecil atau besar yang tinggal di suatu lokasi geografi yang sama.

(Sumber: Kajian Penambahbaikan Rancangan Pemajuan (2023) PLANMalaysia)

- Sekumpulan manusia yang menetap dalam sebuah kawasan geografi berkongsi ciri-ciri kepercayaan, budaya nilai, norma yang sama. Dihubungkan oleh struktur sosial yang terbina merentasi masa.

(Sumber: Kamus Perancangan Bandar dan Desa (2022) PLANMalaysia)

iii. Bandar

Bandar ditakrifkan sebagai kawasan diwartakan serta kawasan tepu bina yang bersempadan dengannya dan gabungan kedua-dua kawasan mempunyai seramai 10,000 orang atau lebih semasa banci penduduk. Kawasan bandar mempunyai kawasan tepu bina melebihi 5km dengan penduduk sekurang-kurangnya 10,000 orang dengan 60% dari penduduknya yang berumur 15 tahun dan ke atas terlibat dalam aktiviti bukan pertanian.

(Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia, 2000 dan Kamus Perancangan Bandar dan Desa, 2022)

Terdapat 3 jenis penentuan sempadan mengikut klasifikasi tanah iaitu-

- Tanah bandar : Mana-mana tanah yang diisytiharkan di bawah Seksyen 11, Akta 56.
- Tanah pekan : Mana-mana tanah yang diisytiharkan di bawah Seksyen 11, Akta 56.
- Tanah desa : Tanah selain tanah bandar dan pekan. Penetapan sempadan bandar oleh JUPEM merujuk dan mengambil kira klasifikasi tanah bandar dan pekan.

Sumber: Kanun Tanah Negara [Akta56]

iv. Luar Bandar

Takrif kawasan luar bandar ialah sesuatu kawasan yang mempunyai jumlah penduduk kurang daripada 10,000 orang ditakrifkan sebagai kawasan luar bandar”.

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM), 2000

Kawasan desa merupakan kawasan selain daripada kawasan bandar. Ia merupakan petempatan yang meliputi semua jenis kampung dan penempatan kecil yang kurang daripada 10,000 orang penduduk dan bercirikan kawasan pertanian serta kawasan sumber alam semula jadi.

Sumber: Kamus Perancangan Bandar dan Desa (2022), PLANMalaysia

Dasar Perancangan Fizikal Desa Negara (DPF Desa Negara)

a. Definisi Desa

Kawasan selain daripada kawasan bandar, terdiri daripada semua jenis petempatan kampung, pekan dan petempatan kecil lain kurang daripada 10,000 penduduk, bercirikan pertanian dan kaya sumber alam semula jadi.

b. Definisi Pekan

Sebuah petempatan kecil bercirikan bandar yang terletak di kawasan luar bandar dengan jumlah penduduk kurang daripada 10,000 orang dan menempatkan aktiviti perdagangan berskala kecil, kemudahan awam dan mempunyai aktiviti mingguan (pasar pagi, pasar sehari atau pasar malam).

c. Definisi Pusat Pertumbuhan Desa (PPD)

Pusat perkhidmatan desa kepada beberapa buah kampung yang terletak secara berkelompok dengan tampungan penduduk kurang 2,500 orang.

d. Definisi Kampung

Sebuah petempatan tradisi di kawasan desa dan mempunyai ciri-ciri tradisional yang tinggi dari segi sosio budaya dan fizikal.

v. **Pemunya dan Penghuni**

"Pemunya", berhubung dengan mana-mana tanah atau bangunan, ertinya ;

- Tuan punya berdaftar tanah itu;
- Jika pada pendapat pihak berkuasa perancang tempatan, tuan punya berdaftar tidak dapat dikesan, ejen atau pemegang amanahnya;
- Jika tuan punya berdaftar tanah itu mati, wakil dirinya disisi undang-undang; atau
- Jika tiada seorang pun antara orang yang disebut dalam perenggan (a), (b), dan (c) wujud, orang yang pada masa ini menerima sewa tanah atau bangunan itu, sama ada bagi pihaknya sendiri atau sebagai ejen atau pemegang amanah bagi seseorang yang lain atau sebagai seorang penerima, atau yang akan menerima sewa itu jika tanah atau bangunan itu disewakan.

Sumber: Akta Perancangan Bandar dan Desa 1976 [Akta172]

"Penghuni", berhubung dengan mana-mana tanah atau bangunan, termasuklah ;

- Tuan punya berdaftar tanah itu seseorang penyewa tanah atau bangunan itu;
- seseorang pemunya tanah atau bangunan itu yang menghuni atau selainnya menggunakan tanah atau bangunan itu; atau;
- sesorang yang sebenarnya menghuni tanah atau bangunan itu yang memegang tanggungjawab, mengurus, mengawalinya, samada bagi pihaknya sendiri atau sebagai ejen seorang lain.

Sumber: Akta Perancangan Bandar dan Desa 1976 [Akta172]

1.9 Kategori Pelan Tindakan Khas (PTK)

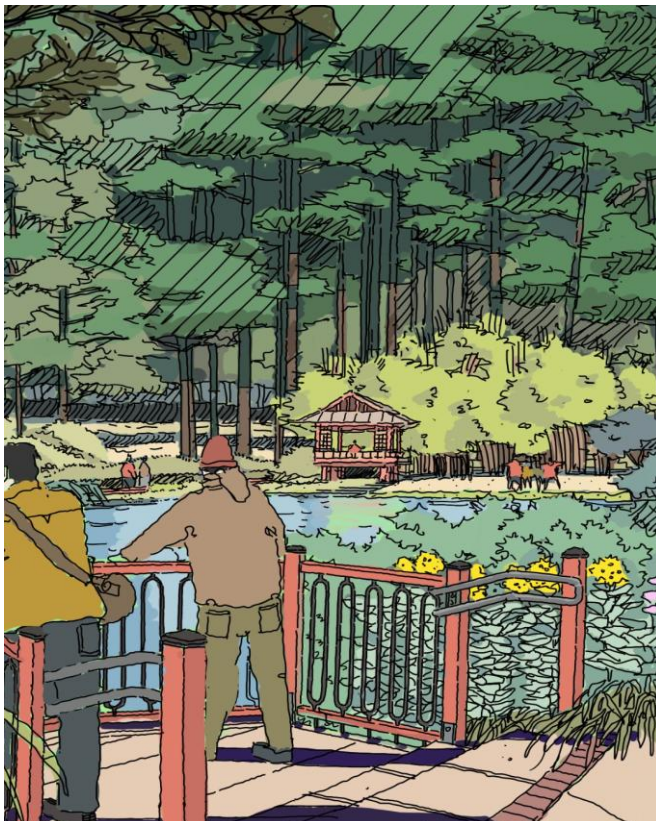
Pelan Tindakan Khas (PTK) dibahagikan kepada 2 kategori iaitu PTK Bandar (PTKB) dan PTK Luar Bandar (PTKLB).

1 PELAN TINDAKAN KHAS BANDAR (PTKB)

PTKB merupakan Pelan Tindakan Perancangan Pembangunan fizikal melalui projek infrastruktur, landskap, kemudahan, pengurusan alam sekitar dan warisan dalam kawasan bandar.

Pelaksanaan projek bertujuan untuk meningkatkan imej kawasan bandar yang lebih ekonomik dan vibran dengan pewujudan peluang pekerjaan, peningkatan pendapatan serta menaiktaraf kualiti hidup dan gaya hidup yang lebih kondusif.

(Rujuk Panduan PTK Bandar)

2 PELAN TINDAKAN KHAS LUAR BANDAR (PTKLB)

PTKLB merupakan Pelan Tindakan Perancangan Pembangunan melalui projek infrastruktur, landskap, kemudahan, pengurusan alam sekitar dan warisan dalam kawasan luar bandar.

Pelaksanaan PTKLB kategori ini akan memberi faedah dari aspek peningkatan aktiviti ekonomi dan sosio-budaya di kawasan terlibat tanpa menjejaskan nilai-nilai warisan dan lokaliti kawasan.

(Rujuk Panduan PTK Luar Bandar)

Pengenalanpastian Projek

Pelan Tindakan Khas

2.0 PENGENALPASTIAN PROJEK PTK

Terdapat empat (4) kriteria yang perlu dipertimbangkan ketika peringkat pemilihan projek PTK iaitu –

i. Selaras dengan dasar serta hala tuju pembangunan setiap peringkat

Projek PTK sewajarnya dirancang dan dilaksanakan selaras dengan visi dan dasar pembangunan semasa di peringkat negara, negeri dan tempatan iaitu Rancangan Fizikal Negara (RFN), Dasar Perbandaran Negara (DPN), Dasar Perancangan Fizikal Desa Negara (DPF Desa Negara), Rancangan Struktur Negeri (RSN), Pusat Agropolitan Daerah, Daerah Pelancongan Desa, Bandaraya Warisan, Local Agenda 21 (LA21), Hub Industri, Pelancongan Eko dan lain-lain dasar yang berkaitan untuk kesejahteraan dan kemampunan komuniti.

ii. Projek yang telah dikenal pasti dalam RT dan RKK

Projek yang dicadangkan juga boleh merujuk kepada projek yang telah dikenal pasti dalam rancangan tempatan (RT) atau rancangan kawasan khas (RKK) yang telah diwartakan. Pemilihan projek juga perlu selaras dengan zon guna tanah/jadual kelas kegunaan tanah yang telah ditetapkan dalam RT/RKK.

iii. Penyelesaian isu dan masalah yang memerlukan tindakan segera

Sekiranya sesuatu kawasan memerlukan cadangan projek bagi menyelesaikan isu dan masalah lokaliti komuniti yang wujud, maka penyediaan PTK secara komprehensif adalah penting. Projek boleh juga melalui cadangan inisiatif daripada pihak-pihak berkepentingan seperti yang berikut:

- a. Pihak Berkuasa Negeri (PBN);
- b. Pihak Berkuasa Tempatan (PBT);
- c. Agensi Kerajaan Negeri dan Persekutuan;
- d. Ahli politik atau pemimpin masyarakat;
- e. Pertubuhan bukan kerajaan (NGO); dan
- f. Komuniti.

iv. Projek yang berdaya laksana

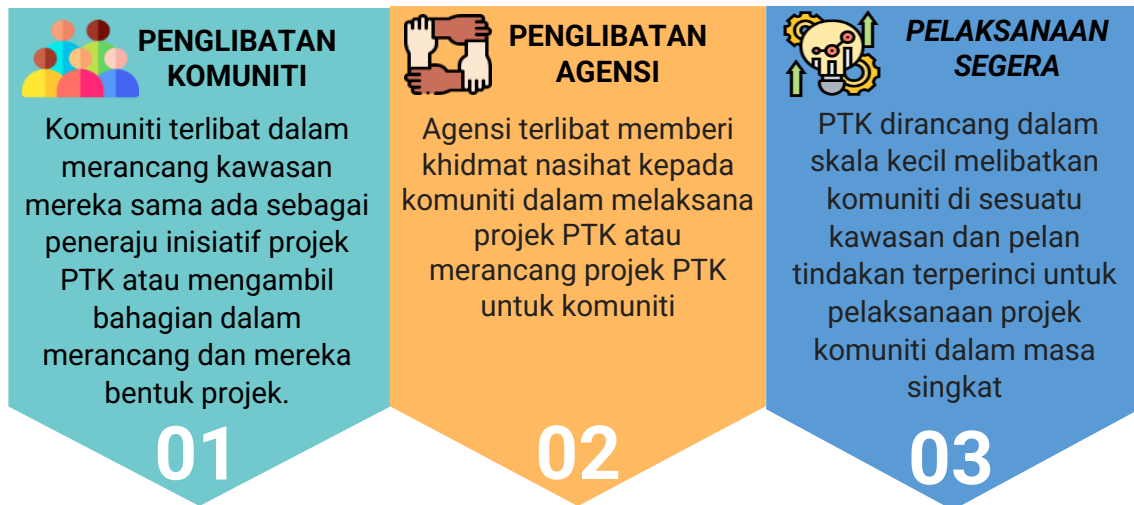
Penetapan projek perlu mengambil kira elemen-elemen tertentu yang menjadikan ia berdaya laksana. Antara elemen-elemen tersebut termasuklah –

- a. Tiada isu perihal tanah (*land matters*);
- b. Tiada perubahan zoning guna tanah RT;
- c. Tidak melibatkan isu-isu teknikal yang memerlukan kepakaran khusus seperti aspek geologi, geo bencana, tambakan laut dan sebagainya;
- d. Telah mempunyai peruntukan kewangan atau jika tiada peruntukan boleh dimohon melalui saluran yang ditetapkan bagi tujuan pelaksanaan.

2.1 Ciri-Ciri PTK

Berdasarkan definisi PTK yang digariskan, ciri-ciri PTK dapat dikenal pasti seperti berikut:-

2.2 Pemilihan Projek PTK

Pemilihan lokasi projek boleh dikenal pasti berdasarkan kepada isu yang dialami oleh komuniti di kawasan mereka yang perlu dilaksanakan penambahbaikan segera. Antara kriteria yang boleh dipertimbangkan ialah seperti mana rajah yang berikut:-

Rajah 2: Pertimbangan Kriteria untuk pengenalan Projek PTK

2.3 Panduan Penyertaan Komuniti

Bagi penyediaan PTK yang akan disediakan oleh komuniti, proses yang dicadangkan untuk dilalui adalah seperti yang berikut:

Rajah 3: Panduan Penyertaan Komuniti

Prosedur & Mekanisme Pelaksanaan

3.0 PROSEDUR DAN MEKANISME PELAKSANAAN

Prosedur dan mekanisme pelaksanaan bagi projek-projek PTK adalah seperti perkara-perkara berikut:-

3.1 PROSES PENYEDIAAN PTK

Rajah 4: Senario 1: Permohonan PTK oleh Komuniti

Peringkat 1: Penyediaan Draf PTK

Idea cadangan melaksanakan projek PTK dikemukakan oleh **komuniti** kepada **PLANMalaysia Negeri** untuk mendapatkan perakuan Jawatankuasa Perancangan Negeri (JPN). **Komuniti perlu membentuk pasukan projek komuniti mereka untuk menguruskan pelaksanaan projek yang dicadangkan.** Komuniti yang dimaksudkan boleh terdiri daripada Persatuan Penduduk, Rukun, Tetangga, Pengurusan Komuniti Kampung, Badan Pengurusan Bersama atau Badan Bukan Kerajaan dan lain-lain.

**DRAF PTK
OLEH KOMUNITI
DENGAN
KERJASAMA
PBT**

Draf PTK mengandungi:

- Cadangan pelaksanaan projek:
- Projek Fizikal yang mengandungi penyediaan pelan susunatur, lukisan teknikal projek, lakaran/ilustrasi yang dicadangkan. Tempoh Pelaksanaan, peruntukan dan pelaksana projek.
- Perincian kos projek termasuk Preliminaries Detailed Abstract (PDA) /senarai kuantiti (BQ) iaitu skop, kuantiti dan harga spesifikasi dari projek tersebut.

Komuniti dengan Kerjasama PBT

Peringkat 2-

JK Penyelaras Teknikal Peringkat Negeri

- Penubuhan JK Penyelaras Teknikal PLANMalaysia Negeri;
- Memberi **khidmat nasihat kepada pasukan projek komuniti** bagi memastikan Laporan PTK yang disediakan berdaya laksana untuk dibawa ke JPN.
- Memandu arah pelaksanaan PTK
- Memantau pelaksanaan projek PTK

**PLANMALAYSIA
NEGERI**

**Jawatankuasa Penyelaras
Teknikal Peringkat Negeri**

Pengerusi
Pengarah PLANMalaysia Negeri

Ahli Jawatankuasa

- Pejabat Projek Zon (PPZ)
- Agensi Pelaksana
- Jabatan Kerja Raya (JKR)
- PBT berkaitan
- Jabatan Lain yang berkaitan

Urusetia
Pejabat Projek Zon

PLANMalaysia Negeri/PPZ/PBT berkaitan

Tidak Setuju

Peringkat 3- Kelulusan Draf PTK

- Kelulusan Draf PTK
- Arahan JPN untuk melaksanakan PTK kepada PBT & Komuniti atau agensi berkaitan

JPN

Setuju

**PBT & KOMUNITI /
AGENSI**

Seksyen 16C (2)

RUU Perancangan Bandar dan Desa 2023, Akta 172

Peringkat 4- Pelaksanaan dan Pemantauan Projek

- Usahasama PBT & Komuniti
- Pelaksanaan dan pemantauan projek PTK oleh PBT/Agensi bersama komuniti.
- Sumber kewangan projek boleh diperolehi oleh pasukan projek melalui permohonan kepada agensi kerajaan atau swasta yang menyediakan dana, ataupun melalui peruntukan kerajaan yang diberikan kepada PBT atau agensi teknikal lain yang berkaitan. Contoh agensi penyedia dana ditunjukkan di Lampiran 1.
- Pelaksanaan dan pemantauan semasa projek dilaksanakan oleh PBT/Agensi berkaitan.
- Penyerahan projek oleh pelaksana kepada PBT (jika berkaitan).

Ada Peruntukan

Tiada Peruntukan

**PELAKSANAAN
DAN PEMANTAUAN**

**Permohonan Bajet melalui
PBT atau agensi berkaitan
(Bajet RMK / Geran
Komuniti/Caj Pemajuan**

Pemantauan Projek

Pelaporan pemantauan oleh PBT / Komuniti kepada JK Penyelaras Teknikal Peringkat Negeri

Penyerahan Projek

Penyerahan projek kepada PBT (jika berkaitan) terutamanya yang akan melibatkan penyelenggaraan atau tapak projek merupakan milikan PBT atau di atas rezab kerajaan.

PBT berkaitan / Agensi berkaitan

**PENYERAHAN
PROJEK**

OUTCOME PROJEK

Laporan Outcome Projek:

Pelaporan oleh PBT / Komuniti selepas tempoh 2 tahun projek siap kepada PLANMalaysia Negeri. Pelaporan Outcome untuk mengukur kesan projek PTK yang telah siap dan digunakan kepada golongan sasaran

Nota:

Status pelaksanaan projek bagi PTK yang telah disediakan hendaklah dilaporkan di Mesyuarat Penyelaras Teknikal peringkat negeri.

Rajah 5: Senario 2: Arahan Penyediaan PTK oleh JPN/Projek RT /RKK

Peringkat 1 – Arahan daripada JPN/Projek RT/RKK

- JPN mengarahkan supaya PTK disediakan untuk mengatasi isu-isu spesifik sesuatu kawasan /
- Pengenalpastian Projek RT/RKK yang telah diwartakan

**ARAHAN
JPN/PROJEK
DARI RT/RKK**

Seksyen 16C (1)

RUU Perancangan Bandar dan Desa 2023, Akta 172

Peringkat 2-Penyediaan PTK

i. Mobilisasi

- Penelitian terperinci terhadap isu dan masalah
- Libat urus bersama komuniti atau pihak berkepentingan

ii. Penyediaan Draf PTK

Draf PTK mengandungi :

- Cadangan pelaksanaan projek:
- Projek Fizikal yang mengandungi penyediaan pelan susunatur, lukisan teknikal projek, lakaran/ilustrasi yang dicadangkan. Tempoh Pelaksanaan, peruntukan dan pelaksana projek.
- Perincian kos projek termasuk Preliminaries Detailed Abstract (PDA) /senarai kuantiti (BQ) iaitu skop, kuantiti dan harga spesifikasi dari projek tersebut.

**PBPT /
PLANMalaysia
Negeri**

Jk Penyelaras Teknikal Peringkat Negeri

- Penubuhan JK Teknikal di peringkat PLANMalaysia Negeri dan agensi berkaitan;
- Memberi khidmat nasihat kepada pasukan projek komuniti bagi memastikan Laporan PTK yang disediakan berdaya laksana untuk dibawa ke JPN.
- Memandu arah pelaksanaan PTK
- Memantau pelaksanaan projek PTK

Jawatankuasa Peringkat Negeri Pengerusi

Pengarah PLANMalaysia Negeri

Ahli Jawatankuasa

- Pejabat Projek Zon (PPZ)
- Agensi Pelaksana
- Jabatan Kerja Raya (JKR)
- PBT berkaitan
- Jabatan Lain yang berkaitan

Urusetia

Pejabat Projek Zon

DRAF PTK

Tidak Setuju

Peringkat 3- Kelulusan PTK

- Kelulusan Draf PTK oleh JPN
- Arahan JPN untuk melaksanakan PTK kepada PBT & Komuniti atau agensi berkaitan

JPN

Setuju

Seksyen 16C (2)

RUU Perancangan Bandar dan Desa 2023, Akta 172

Peringkat 4– Pelaksanaan dan Pemantauan

- Pelaksanaan dan pemantauan projek PTK oleh PBT/Agensi bersama komuniti.
- Pelaksanaan dan pemantauan semasa projek dilaksanakan oleh PBT/Agensi berkaitan.
- Penyerahan projek oleh pelaksana kepada PBT (jika berkaitan).

**PBT & KOMUNITI /
AGENSI**

Ada Peruntukan

**PELAKSANAAN
DAN PEMANTAUAN**

**Permohonan
Bajet melalui
PBT atau agensi
berkaitan (Bajet
RMK / Geran
Komuniti/ Caj
Pemajuan**

Sumber melalui permohonan kepada agensi kerajaan atau swasta yang menyediakan dana, ataupun melalui peruntukan kerajaan yang diberikan kepada PLANMalaysia, PBT atau agensi teknikal lain yang berkaitan. Contoh agensi penyedia dana ditunjukkan di Lampiran 1.

**PENYERAHAN
PROJEK**

OUTCOME PROJEK

Nota:

Status pelaksanaan projek bagi PTK yang telah disediakan hendaklah dilaporkan di Mesyuarat Penyelaras Teknikal peringkat negeri.

Penyerahan Projek
Penyerahan projek kepada PBT (jika berkaitan) terutamanya yang akan melibatkan penyelenggaraan atau tapak projek merupakan milikan PBT atau di atas rezab kerajaan.

Laporan Outcome Projek:
Pelaporan oleh PBT / Komuniti selepas tempoh 2 tahun projek siap kepada PLANMalaysia Negeri. Pelaporan Outcome untuk mengukur kesan projek PTK yang telah siap dan digunakan kepada golongan sasaran daripada aspek sosial, ekonomi, politik dan alam sekitar

3.2 Pihak Berkepentingan

i. Pihak Yang Menyedia

Pihak menyedia PTK juga boleh menetapkan kawasan yang perlu dibangunkan atau cadangan pembangunan tertentu seperti cadangan tapak kebun komuniti, ruang komuniti, kemudahan komuniti dan lain-lain projek yang diperlukan oleh komuniti berkaitan.

Pelan tindakan yang disediakan boleh menjadi komprehensif untuk menangani pelbagai isu atau tertumpu pada satu atau dua isu sahaja. Ia boleh diperincikan, bergantung kepada kehendak masyarakat setempat. Ia juga boleh mengambil kira isu-isu yang terdapat dalam RT.

Tugas pihak yang menyediakan PTK ini adalah menubuhkan kumpulan kerja atau pasukan untuk memimpin dalam penyediaan rancangan itu atau juga bekerjasama dengan organisasi lain.

- Pihak yang boleh menyediakan PTK adalah PBT / Agensi yang berkaitan
- Pihak yang melaksanakan PTK adalah terdiri daripada Persatuan Penduduk, Rukun Tetangga, Majlis Pengurusan Komuniti Kampung, Badan Pengurusan Bersama, Perbadanan Bersama, Persatuan Ibu Bapa dan Guru, Institusi Pengajian Tinggi Awam & Swasta, Tempat Ibadat, Badan/Organisasi bukan kerajaan (NGO) yang berdaftar.
- PTK ini perlu diserahkan kepada Pihak Berkuasa Tempatan atau PLANMalaysia Negeri untuk dipertimbangkan.

ii. Pihak Yang Mengemuka

Pihak yang mengemukakan PTK adalah Pengarah Negeri PLANMalaysia atau Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) untuk dipertimbangkan dalam Mesyuarat Jawatankuasa Perancang Negeri (JPN). Ianya boleh juga daripada komuniti yang disenaraikan dan berdaftar dengan pertubuhan.

Terdapat Ahli Jawatankuasa dan urus setia yang akan menyenaraikan projek-projek yang akan dipertimbangkan di mesyuarat tersebut.

Kertas cadangan PTK tersebut akan dibawa ke Mesyuarat Jawatankuasa Perancang Negeri sebagai senarai kertas pertimbangan.

iii. Pihak Yang Melulus

Pihak yang meluluskan PTK ini adalah Jawatankuasa Perancang Negeri (JPN). PLANMalaysia melalui PM Negeri akan membawa senarai cadangan PTK yang dikemukakan oleh Komuniti untuk dibentangkan dan diluluskan.

PBT membawa cadangan PTK kepada PLANMalaysia – sebagaimana projek-projek yang telah dibentangkan di dalam Mesyuarat Jawatankuasa di PBT (Contohnya: Mesyuarat Jawatankuasa *Local Agenda 21* dan Mesyuarat yang berkaitan)

- Ahli Jawatankuasa yang terlibat adalah ahli jawatankuasa mesyuarat JPN dan juga ahli turut hadir adalah berdasarkan jenis projek yang dibawa untuk pertimbangan.
- Ahli turut hadir (yang berkaitan)
  - PLANMalaysia (Pejabat Projek)
  - Agensi Pengurusan Bencana Negara (NADMA)
  - Jawatankuasa Pengurusan Bencana Negeri (JKPN)
  - Jabatan Bomba dan Penyelamat Malaysia (JBPM)
  - Suruhanjaya Koperasi Malaysia (SKM)
  - Universiti Awam/Swasta
  - NGO berkaitan

iv. Pihak Yang Menyediakan Peruntukan (*Stakeholder*)

Agensi / Pemegang taruh (*stakeholder*) yang menyediakan peruntukan sama ada terus ke agensi atau melalui Jawatankuasa Penduduk. Maklumat mengenai opsyen peruntukan bajet boleh dirujuk di **Lampiran 1**.

- Antara Agensi / Pemegang taruh (*stakeholder*) yang terlibat dalam penyediaan peruntukan:
  - Pihak Berkuasa Tempatan (PBT)
  - Unit Penyelarasan Pelaksanaan (ICU), Jabatan Perdana Menteri (JPM)
  - Agensi Pengurusan Bencana Negara (NADMA)
  - Jabatan Pendaftaran Pertubuhan Malaysia (JPPM)
  - Institut Pengajian Tinggi Awam / Swasta
  - Kerajaan Negeri
  - Perbadanan Usahawan Nasional Berhad (PUNB)
  - Kementerian Dalam Negeri (KDN)
  - Kementerian Kemajuan Desa & Wilayah (KKDW)
  - Kementerian Belia dan Sukan
  - Kementerian Alam Sekitar dan Kelestarian Alam
  - SME Corporation Malaysia (SME Corp. Malaysia)
  - Telekom Malaysia ^{TM}
  - Suruhanjaya Koperasi Malaysia (SKM)
  - Badan Bukan Kerajaan (NGO) seperti Yayasan Hasanah, *Team Selangor*, *Think City* dan sebagainya

v. **Penubuhan Jawatankuasa Penyelarasan Teknikal di Peringkat Negeri**

Cadangan Penubuhan jawatankuasa ini yang dipengerusikan oleh Pengarah PLANMalaysia Negeri adalah untuk memberi khidmat nasihat perancangan terhadap Cadangan yang dikemukakan oleh komuniti atau agensi berkaitan sebelum dibawa ke JPN untuk pertimbangan. Jawatankuasa ini juga berperanan untuk memandu arah dan memantau pelaksanaan PTK. Pelaksanaan perkara ini adalah mengikut kesesuaian atau mana-mana jawatankuasa sedia ada di peringkat negeri.

Pengerusi : **Pengarah PLANMalaysia Negeri**

Ahli Jawatankuasa :
1. **Pejabat Projek Zon (PPZ)**
2. **Agensi Pelaksana**
3. **Jabatan Kerja Raya (JKR)**
4. **PBT berkaitan**
5. **Jabatan Lain yang berkaitan**

Urusetia : **Pejabat Projek Zon**

Fungsi dan Peranan Jawatankuasa:

- Mengadakan Mesyuarat Jawatankuasa Penyelarasan Teknikal diperingkat negeri sekurang kurangnya 2 kali setahun;
- Memberi nasihat teknikal berkaitan penyediaan dan pelaksanaan PTK;
- Mengenalpasti projek PTK bagi tahun akan datang;
- Memandu arah tuju pelaksanaan projek PTK; dan
- Memantau pelaksanaan projek PTK.

*Sumber: Mekanisme dan Pelaksanaan PTK,
Unit Penyelarasan Projek, PLANMalaysia*

3.3 CADANGAN UMUM KANDUNGAN PTK

1 LATAR BELAKANG PROJEK

- ✓ Penerangan mengenai latar belakang dan tujuan projek dilaksanakan.
- ✓ Justifikasi pemilihan projek
- ✓ Matlamat dan Objektif Projek
- ✓ Skop Projek
- ✓ Kronologi Projek

2 LOKASI PROJEK

- ✓ Pelan Lokasi
- ✓ Keluasan
- ✓ Status Hak Milik
- ✓ Guna Tanah semasa
- ✓ Zoning Guna Tanah
- ✓ Maklumat Asas Kawasan Kajian

3 PERNYATAAN ISU DAN MASALAH

Mengenalpasti isu-isu yang berkaitan dengan keperluan projek dan isu hendaklah menjurus kepada keperluan cadangan projek PTK untuk tujuan pelaksanaan.

4 PERINCIAN CADANGAN KOMPONEN DAN ANGGARAN KOS PEMBANGUNAN

- ✓ Penerangan mengenai konsep pembangunan projek dan program yang memperincikan konsep pembangunan secara keseluruhan dan penerangan mengenai komponen pembangunan yang dicadangkan.
- ✓ Cadangan bagi Preliminaries Detailed Abstract (PDA) / Anggaran kos pembangunan; atau Bill of Quantity (BQ) (jika perlu) disediakan bagi memperincikan kos pembangunan.

5 OUTCOME DAN FAEDAH PROJEK

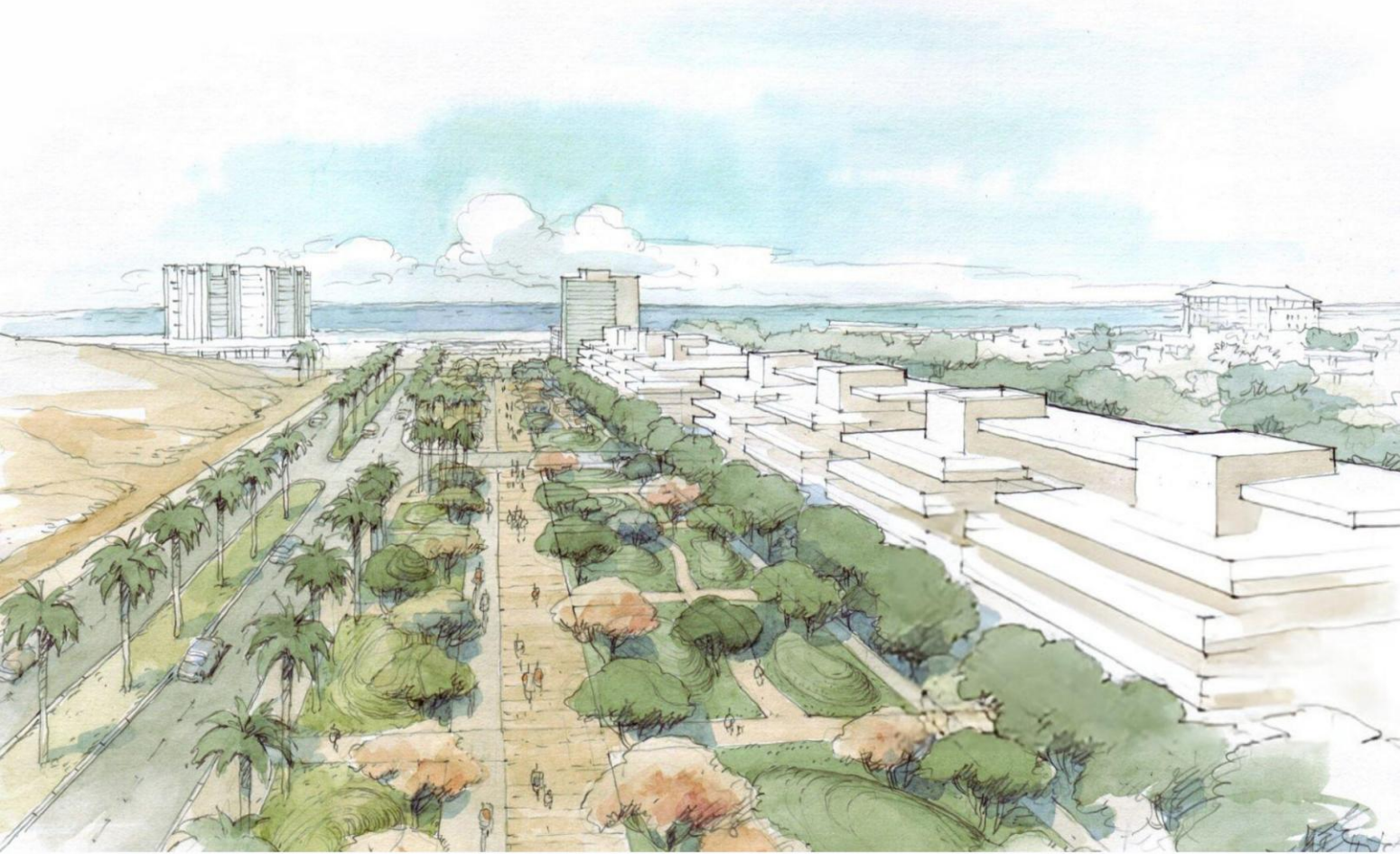
- Kesan pelaksanaan projek kepada :
- ✓ Penduduk setempat – sosioekonomi, kualiti hidup dan lain-lain.
  - ✓ Pendapatan PBT.
  - ✓ Kualiti penyediaan kemudahan/infrastruktur.

6 RUMUSAN

Merumuskan cadangan projek/program yang dihasilkan dengan menyatakan perkara-perkara berikut:

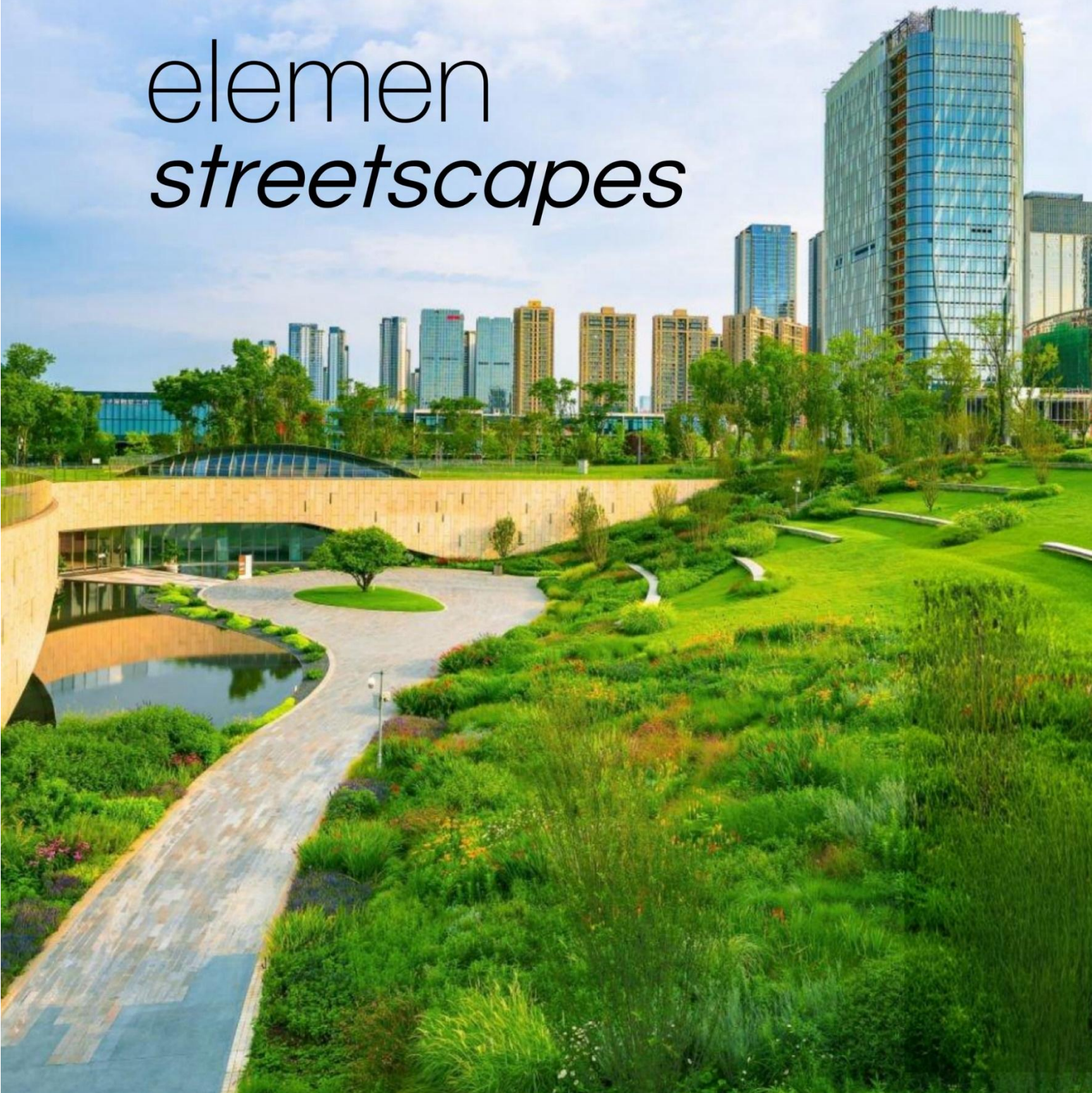
- ✓ Tujuan projek/program.
- ✓ Kepentingan projek/program
- ✓ Kelebihan projek kepada komuniti.
- ✓ Penghargaan kepada pihak-pihak yang terlibat.

Pelan Tindakan Khas Bandar (PTKB)

elemen *streetscapes*

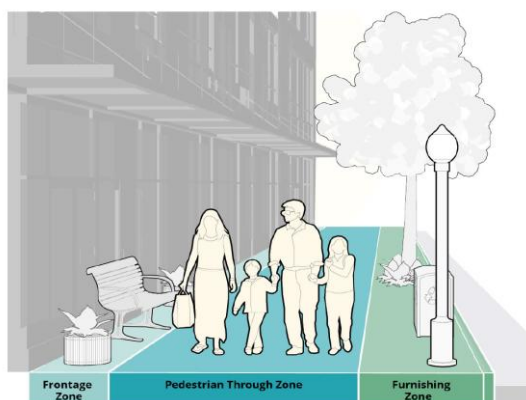
E1
Sub.E (1.1)

Streetscapes

Laluan Pejalan Kaki

Penyediaan laluan pejalan kaki yang baik bukan sahaja meningkatkan kebolehcapaian tetapi juga menyokong budaya berjalan kaki, mengurangkan kesan negatif terhadap alam sekitar dan memberikan faedah kesihatan kepada penduduk bandar.

Dalam reka bentuk PTK bandar, penyediaan laluan pejalan kaki merupakan elemen penting untuk **memastikan keselamatan, keselesaan, dan kebolehcapaian pejalan kaki**. Laluan pejalan kaki ini perlu diselaraskan dengan Arahan Teknik (Jalan), JKR, Panduan Pelaksanaan Inisiatif Pembangunan Kejiranan Hijau: Penyediaan Laluan Pejalan Kaki, PLANMalaysia, dan panduan lain yang berkaitan.

Koridor laluan pejalan kaki terbahagi kepada tiga (3) zon iaitu "Frontage Zone", "Pedestrian Through Zone" dan "Furnishing Zone". "Pedestrian Through Zone" hendaklah bebas dari sebarang halangan dan "Furnishing Zone" adalah Jalur untuk peletakan perabot jalan dan "Frontage Zone" merupakan zon transisi antara bangunan dan laluan pejalan kaki.

Sumber:
Portland Pedestrian Design Guide (2022)

"A great street should be a most desirable place to be, to spend time, to live, to play, to work, at the same time that it markedly contributes to what a city should be."

- Allan B. Jacobs

Ciri – Ciri Laluan Pejalan Kaki

Ciri-ciri reka bentuk laluan pejalan kaki hendaklah mengambil kira elemen bandar selamat dan reka bentuk sejagat, dilandskap dengan teduhan, dirancang secara jaringan berterusan, menghubungkan di antara tempat-tempat tumpuan dan dilengkapi elemen perabot jalan.

Keselamatan

Direka untuk memastikan keselamatan pejalan kaki, dengan laluan lintasan yang selamat, penandaan yang jelas, pencahayaan yang mencukupi, dan pengurangan risiko kemalangan.

Aksesibiliti

Mudah diakses oleh semua orang, termasuk mereka yang mempunyai kekurangan upaya dengan penandaan jalan yang jelas.

Keselesaan

Faktor seperti pencahayaan, perlindungan daripada cuaca, tempat duduk dan landskap yang menarik dapat meningkatkan keselesaan pengguna.

Reka Bentuk Inklusif

Laluan pejalan kaki perlu mencukupi untuk jumlah pejalan kaki yang dijangka, serta mengambil kira penggunaan oleh semua golongan, termasuk OKU.

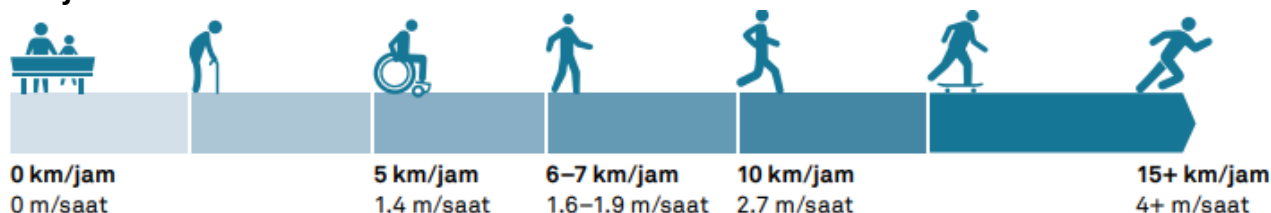
Kelestarian

Ini termasuk menggunakan bahan yang mesra alam dan mempertahankan landskap semula jadi sebanyak mungkin

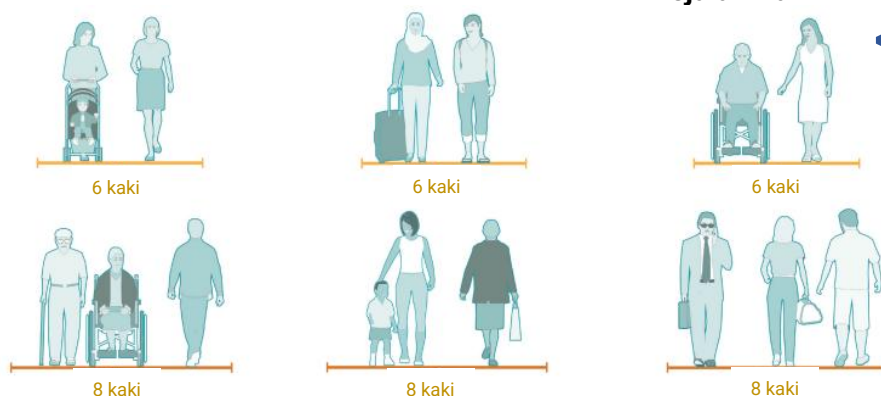
Halaju Individu

Kelajuan berjalan bergantung kepada umur, kemampuan, tujuan, dan tempoh perjalanan. Ia juga dipengaruhi oleh kualiti turapan, topografi, saiz, ketinggian, dan iklim bandar

Sumber : Panduan Reka Bentuk Jalan Global , GSDG

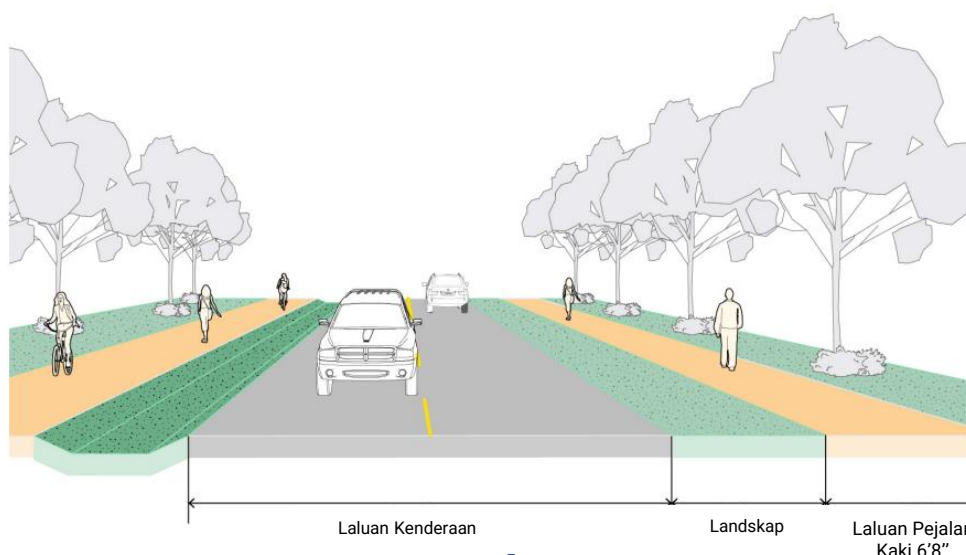
Jarak Yang Selesa Bagi Pengguna Laluan Pejalan Kaki

Jarak antara pengguna pejalan kaki adalah penting untuk memastikan lebar laluan direka bentuk dengan mengambil kira aliran bertentangan, orang yang berjalan bersebelahan, mereka yang membawa beg atau bungkusan, serta golongan orang kurang upaya (OKU).

If you plan cities for cars and traffic, you get cars and traffic. If you plan for people and places, you get people and places."

- Project for Public Spaces

Contoh laluan pejalan kaki yang dipisahkan dari jalan raya. Reka bentuk jalan ini mempunyai laluan berasingan bagi laluan pejalan kaki, zon landskap, dan laluan kenderaan

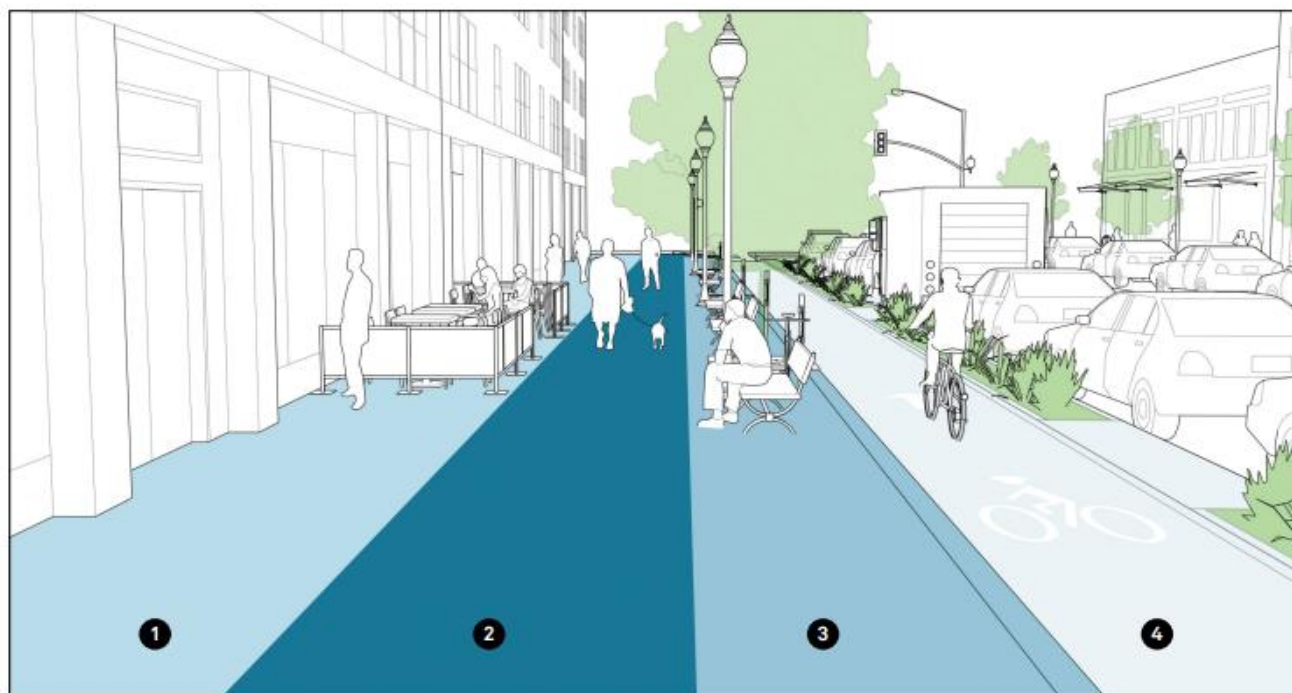
Sumber : Panduan Reka Bentuk Jalan Global , GSDG

Elemen yang perlu disediakan bagi reka bentuk ini adalah ;

- Mempunyai rizab bagi laluan utiliti
- Lebar minimum hendaklah 6 kaki
- Pencahayaan yang mencukupi
- Keperluan ruang yang cukup untuk landskap

Perincian Reka Bentuk Kemudahan Laluan Pejalan Kaki

Laluan pejalan kaki memainkan peranan penting dalam kehidupan bandar. Sebagai saluran untuk pergerakan dan akses pejalan kaki, ia meningkatkan kesinambungan dan menggalakkan budaya berjalan kaki. Sebagai ruang awam, laluan pejalan kaki berfungsi sebagai ruang penting di bandar, mengaktifkan aspek sosial dan ekonomi jalan. Laluan pejalan kaki yang selamat, boleh diakses, dan disenggara dengan baik merupakan pelaburan asas yang diperlukan untuk bandar-bandar serta telah terbukti meningkatkan kesihatan awam dan memaksimumkan modal sosial.

Zon Bahagian Hadapan

1 Zon bahagian hadapan merujuk kepada bahagian laluan pejalan kaki yang berfungsi sebagai peluasan daripada bangunan, iaitu melalui laluan masuk dan pintu, kafe yang terletak di tepi laluan pejalan kaki.

Laluan Tanpa Halangan

2 Laluan tanpa halangan adalah laluan utama, khusus dan boleh diakses yang terletak selari dengan jalan raya. Laluan tanpa halangan memastikan pejalan kaki mempunyai tempat yang selamat untuk berjalan dan **mempunyai kelebaran 2.4 – 4.5 m.**

Zon Perabot Jalan

3 Zon perabot jalan adalah bahagian laluan pejalan kaki antara jalan raya dan laluan tanpa halangan, di mana terdapat perabot jalan dan kemudahan seperti lampu, bangku, kiosk, kemudahan transit, tiang utiliti, ruang tanaman pokok dan tempat letak basikal

Zon Penampakan

4 Zon penampakan adalah ruang di sebelah laluan pejalan kaki, yang terdiri daripada pelbagai elemen yang berbeza. Ini termasuk perluasan kawasan bebundul jalan, *pocket park*, tempat letak kereta dan basikal, stesen sewa basikal dan laluan basikal di tepi jalan raya.

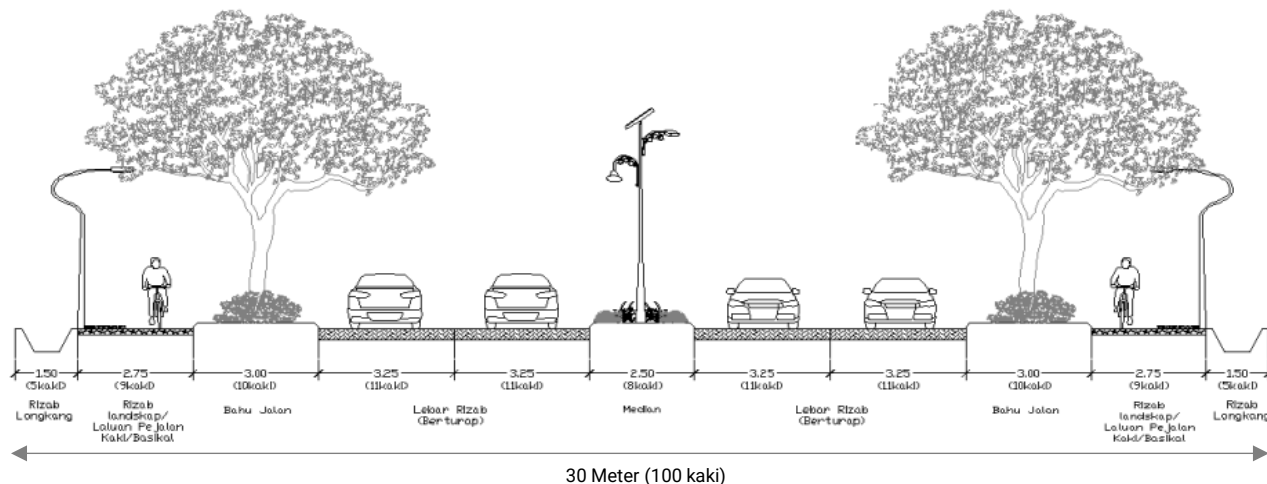
Sumber : Panduan Reka Bentuk Jalan Global , GSDG

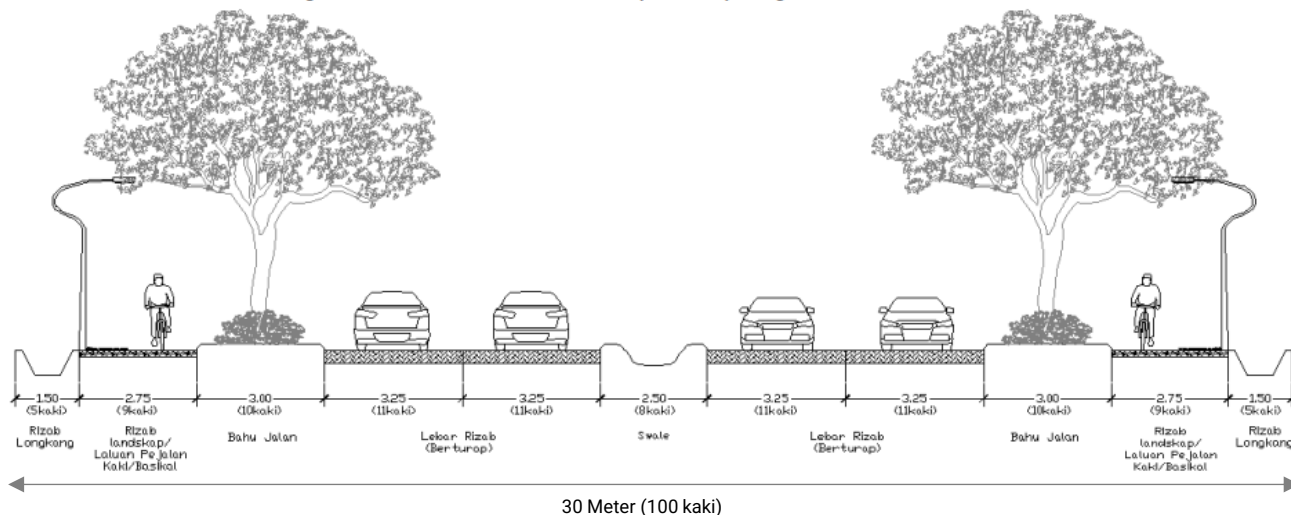

Contoh Keratan Rentas Jalan Pelbagai Saiz Mengikut Arahan Teknik Jalan JKR

Keratan Rentas Jalan 30 Meter (100 kaki) Mengikut Arahan Teknik Jalan (JKR)

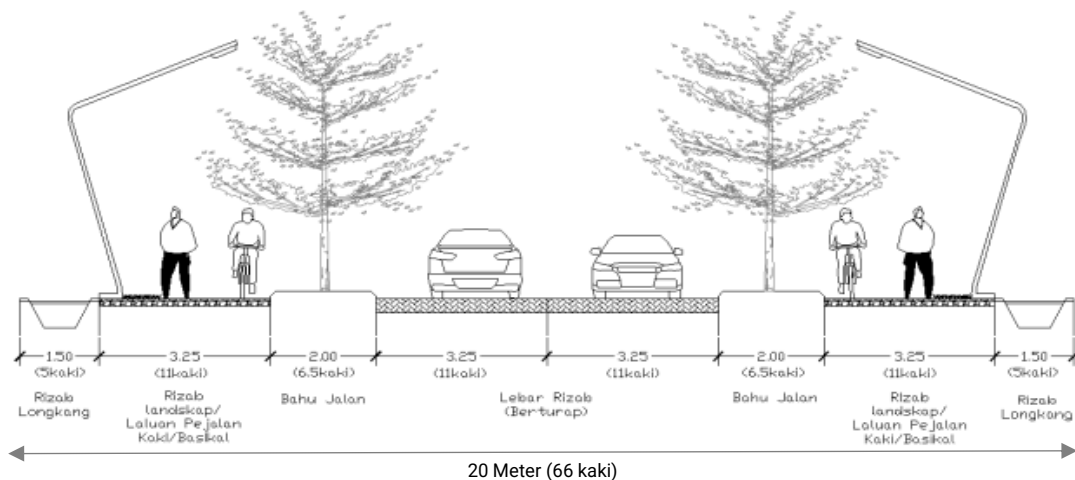

Cadangan Keratan Rentas Jalan 30 Meter (100 kaki) Dengan Median Berbentuk Swale

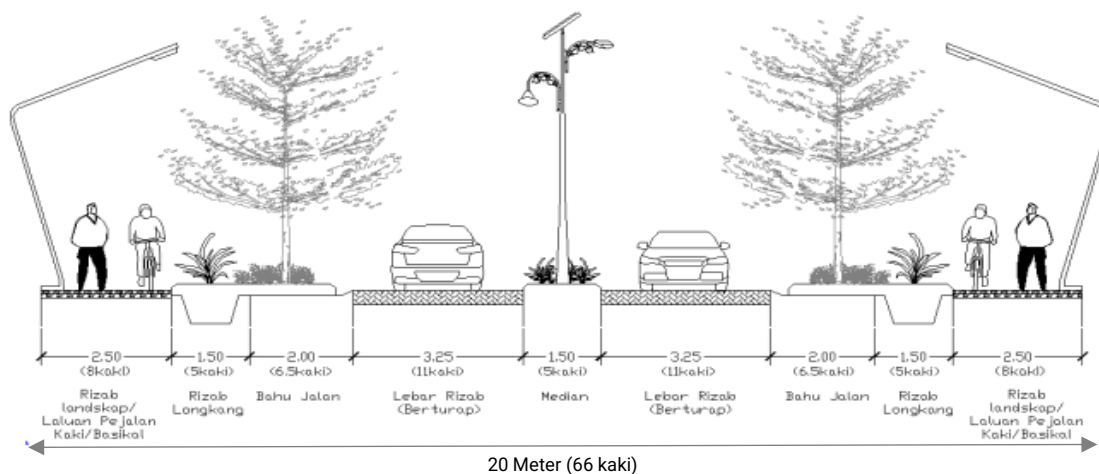

Sumber : Panduan Pelaksanaan Inisiatif Pembangunan Kejuranan Hijau :
Penyediaan Laluan Pejalan Kaki, PLANMalaysia

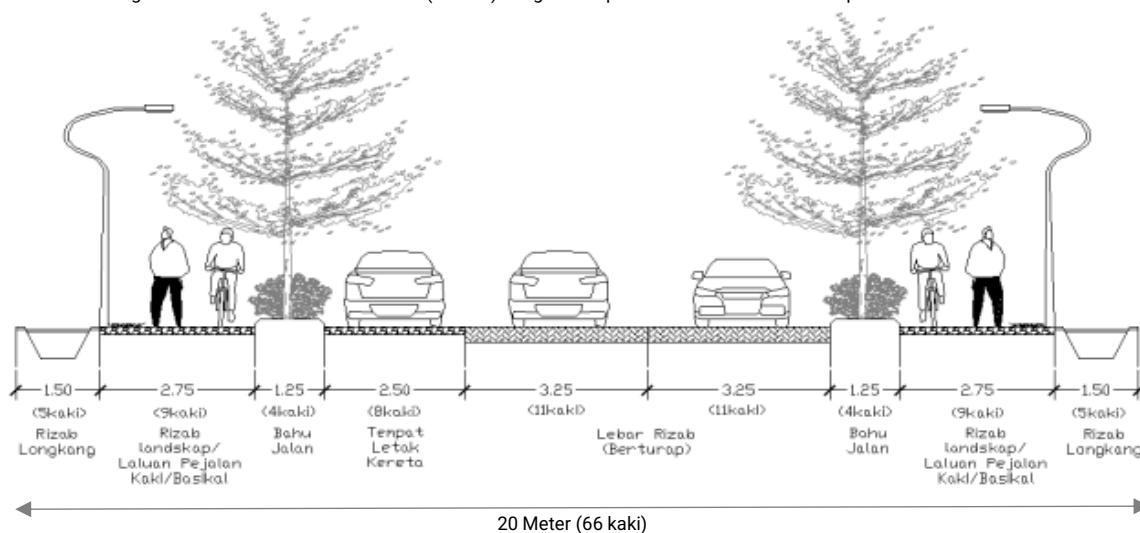
Cadangan Keratan Rentas Jalan 20 Meter (66 kaki) Mengikut Arahan Teknik Jalan (JKR)

Cadangan Keratan Rentas Jalan 20 Meter (66 kaki) Dengan Penyediaan Median

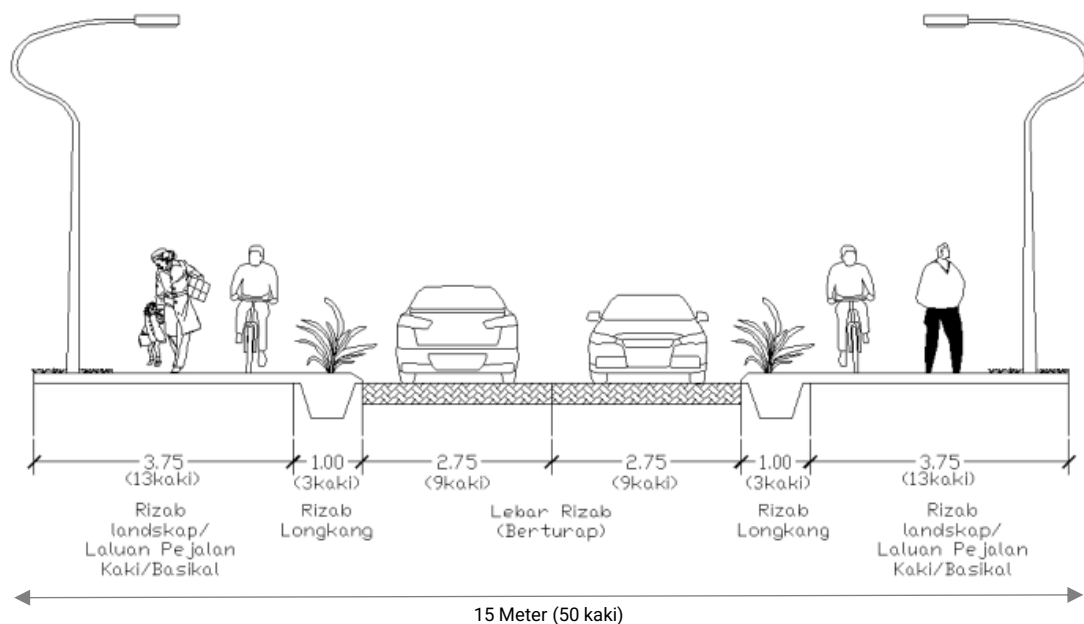
Cadangan Keratan Rentas Jalan 20 Meter (66 kaki) dengan Tempat Letak Kereta di Atas Turapan Jalan

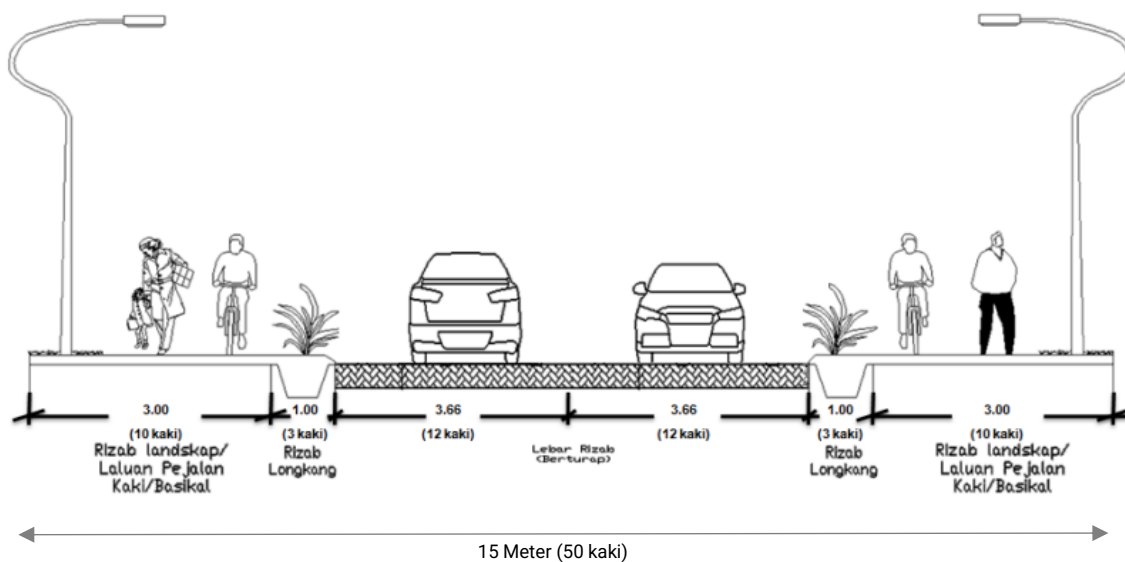
Sumber : Panduan Pelaksanaan Inisiatif Pembangunan Kejuranan Hijau :
Penyediaan Laluan Pejalan Kaki, PLANMalaysia

Cadangan Keratan Rentas Jalan 15 Meter (50 kaki)

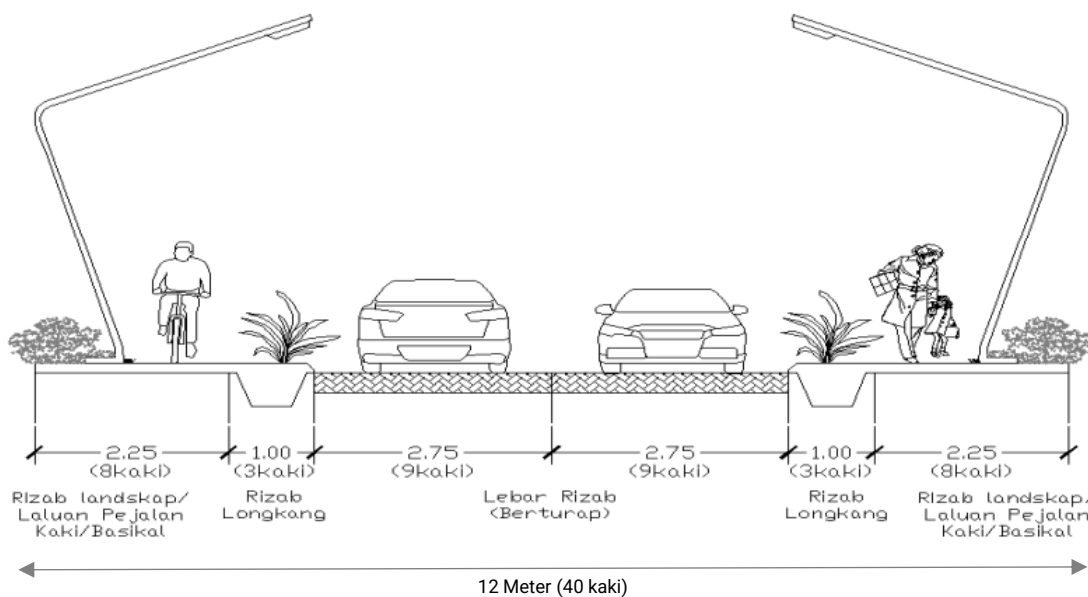
Cadangan Keratan Rentas Jalan 15 Meter (50 kaki)

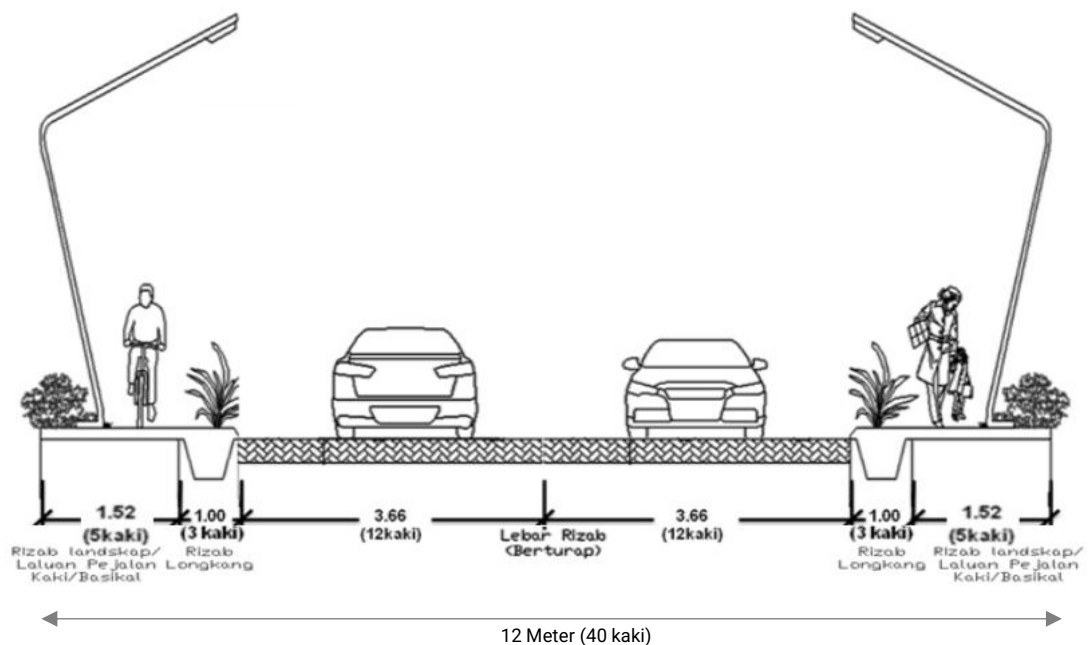
Sumber : Panduan Pelaksanaan Inisiatif Pembangunan Kejiranan Hijau :
Penyediaan Laluan Pejalan Kaki, PLANMalaysia

Cadangan Keratan Rentas Jalan 12 Meter (40 kaki)

Cadangan Keratan Rentas Jalan 12 Meter (40 kaki)

Sumber : Panduan Pelaksanaan Inisiatif Pembangunan Kejuranan Hijau :
Penyediaan Laluan Pejalan Kaki, PLANMalaysia

Jambatan laluan pejalan kaki di Putrajaya.

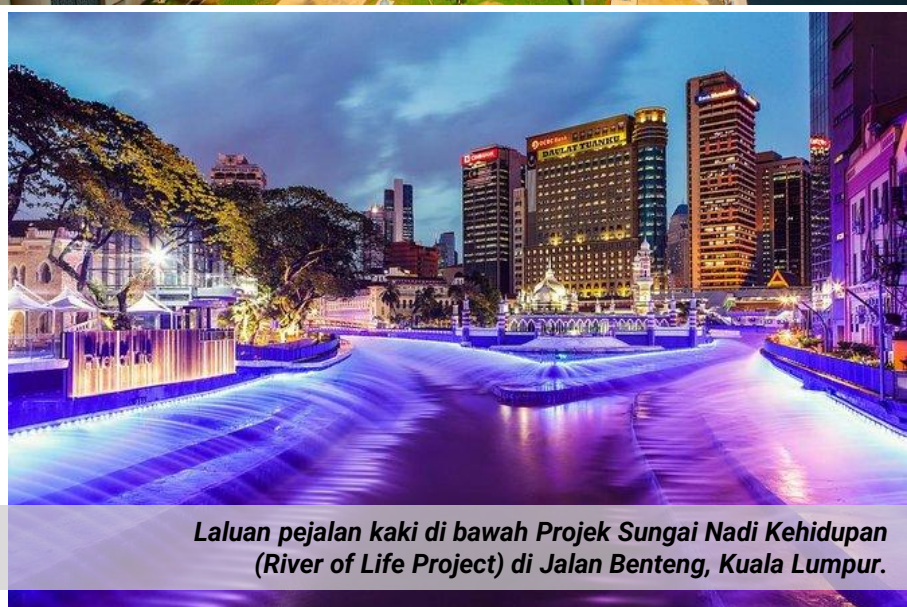

Jambatan laluan pejalan kaki di Putrajaya

Pintasan Saloma, Kuala Lumpur

**Amalan Terbaik Laluan Pejalan Kaki
di Kuala Lumpur dan Putrajaya**

*Laluan pejalan kaki di bawah Projek Sungai Nadi Kehidupan
(River of Life Project) di Jalan Benteng, Kuala Lumpur.*

Sungai Cheongyecheon, Seoul, South Korea

Projek Pemulihan Sungai Cheonggyecheon di Korea Selatan merupakan suatu usaha yang mengutamakan pejalan kaki berbanding kenderaan. Asalnya merupakan jalan raya yang padat dengan kenderaan dikelilingi dengan kawasan setinggian seterusnya diganti dengan aliran air semula jadi dan buatan manusia yang lebih menenangkan. Sungai ini direka bentuk semula sebagai destinasi pelancongan tempatan sekaligus telah menyelesaikan pelbagai isu alam sekitar yang wujud terdahulu akibat perancangan dan pembangunan yang tidak teratur.

Jambatan Ruyi, China

Jambatan pejalan kaki ikonik Ruyi sepanjang 331 meter mewujudkan hubungan antara taman di selatan dengan ruang bandar dan landskap di utara.

Jambatan Memorial Van Leston, Rhode Island Amerika Syarikat

Jambatan ini mempunyai dua aras selebar 12 kaki untuk mengoptimalkan peredaran selamat untuk penunggang basikal, pejalan kaki, pelari dan kereta sorong.

Reka Bentuk Mesra Pejalan Kaki di Jambatan Stone Arch, Minneapolis, Amerika Syarikat

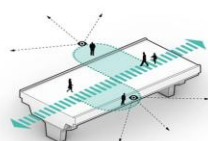
Dikelilingi oleh bangunan bersejarah dan menawarkan pemandangan sungai yang menakjubkan untuk penduduk dan pelancong.

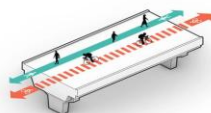

The High Loop ,Shanghai China

High Loop ialah cadangan untuk pengubahsuaian jambatan pejalan kaki di Jalan Puji, Shanghai, China yang merupakan jambatan ikonik di atas Sungai Suzhou yang menghubungkan daerah Zhabei dan Jing'an. Cadangan pengubahsuaian ini bertujuan untuk menjadikan jambatan tersebut sebagai taman bertingkat yang penuh dengan aktiviti, menawarkan pengalaman perjalanan bandar yang unik di Shanghai. Penggunaan laluan berwarna-warni dan cerah akan menjadikan jambatan itu sebagai mercu tanda menarik di bandar.

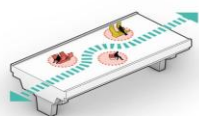
PANDANGAN

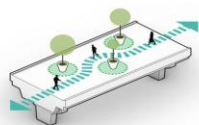
SIRKULASI

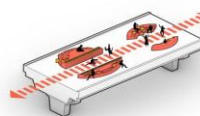
CAFÉ

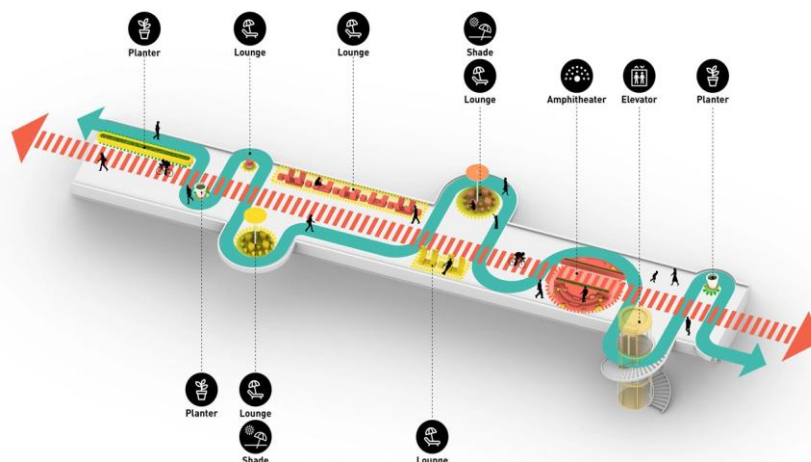
PLAZA BEREHAT

LANDSKAP

PERSEMBAHAN

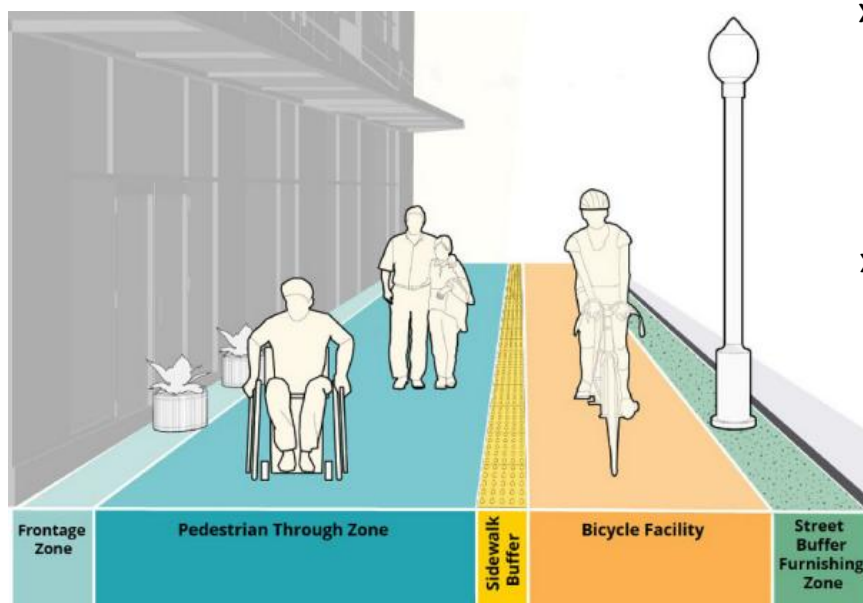
E1
Sub.E (1.2)

Streetscapes

Laluan Basikal

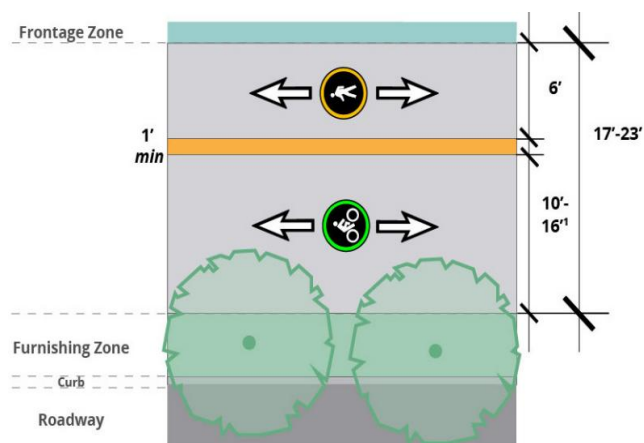
Laluan basikal ialah kawasan yang ditetapkan di jalan raya atau laluan berasingan khusus untuk penunggang basikal. [Reka bentuk laluan basikal yang selesa dan berkesan memudahkan pengguna sampai ke destinasi dengan selamat di bandar.](#) Reka bentuk laluan ini berbeza-beza mengikut keperluan; ada yang menggunakan tanda cat di jalan raya untuk membezakannya daripada laluan kereta, manakala yang lain dipisahkan secara fizikal oleh penghadang atau dinaikkan dari permukaan jalan untuk keselamatan tambahan. Penyediaan laluan basikal ini juga perlu selaras dengan Arahan Teknik (Jalan) JKR, Panduan Pelaksanaan Inisiatif Pembangunan Kejiranan Hijau: Penyediaan Laluan Basikal, PLANMalaysia, dan lain-lain dokumen berkaitan.

Kemudahan Laluan Basikal Yang Berasingan Dengan Laluan Pejalan Kaki

- » Terdapat juga laluan basikal yang disediakan pada aras yang sama dengan laluan pejalan kaki dan bersebelahan dengan perabot jalan lain sebagai penampakan daripada laluan kenderaan bermotor, untuk meningkatkan faktor keselamatan.
- » Kemudahan laluan basikal perlu jelas dari aspek tanda di atas laluan atau penggunaan warna yang berbeza.

Sumber:
Portland Pedestrian Design Guide
(2022)

Penyediaan Laluan Basikal Dua Hala di Laluan Berbilang

- » Penyediaan laluan basikal dua hala di laluan berbilang adalah alternatif yang baik untuk kawasan bandar. Lebar yang sesuai bagi laluan basikal adalah sekurang-kurangnya 10 hingga 16 kaki, manakala lebar laluan pejalan kaki yang sesuai adalah 6 kaki.

Perincian Reka Bentuk Kemudahan Laluan Berbasikal

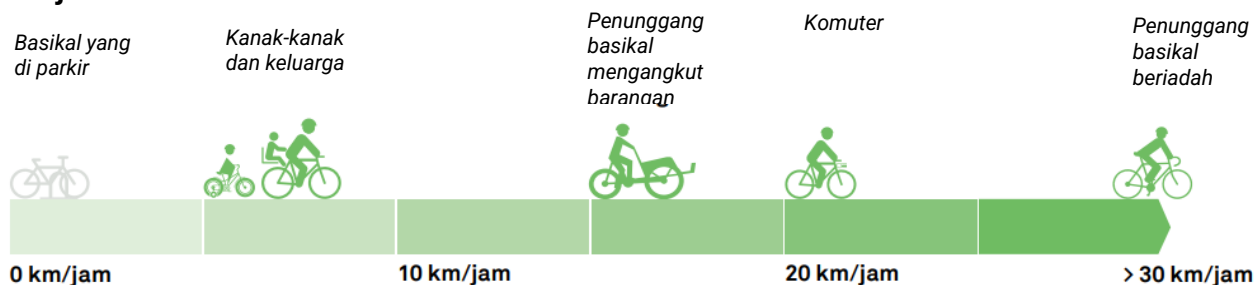
Penyediaan kemudahan ini adalah asas untuk menampung bilangan penunggang basikal di bandar daripada semua peringkat umur dan jenis basikal yang digunakan. Analisis menunjukkan bahawa apabila kemudahan laluan basikal yang komprehensif disediakan di sesebuah bandar, jumlah pengguna basikal meningkat secara dramatik, manakala jumlah kemalangan berkurangan sekaligus menjadikannya lebih selamat untuk semua pengguna jalan raya.

Zon Bebendul Jalan	Kerb	Laluan Tanpa Halangan	Zon Penampakan
1 Apabila bersebelahan dengan laluan pejalan kaki, kemudahan berbasikal harus dipisahkan secara fizikal untuk keselesaan kedua-duanya; pejalan kaki dan penunggang basikal. Zon bebendul jalan juga boleh dijadikan ruang untuk elemen infrastruktur basikal penting seperti rak basikal,	2 Sekiranya tiada Penampakan bagi laluan pejalan kaki disediakan, kemudahan basikal hendaklah dipisahkan. Paras laluan basikal dinaikkan dengan bebendul jalan dengan tinggi sekurang-kurangnya 5cm perlu disediakan antara lorong berbasikal dan kawasan pejalan kaki. Kerb ➤ Jenis: Menegak Beveled. Kadar Cerun 1:1 Mountable. Kadar Cerun 1:4	3 Laluan basikal tanpa halangan harus menyediakan laluan berbasikal yang lancar dan berterusan serta bebas daripada halangan. Kelebaran laluan ini adalah antara 1.8-2m dan boleh menjadi lebih lebar di kawasan laluan yang lebih besar.	4 Zon penampakan menyediakan pemisahan antara laluan berbasikal dan trafik kenderaan yang diletakkan 1m lebar. <i>Sumber : Panduan Reka Bentuk Jalan Global , GSDG</i>

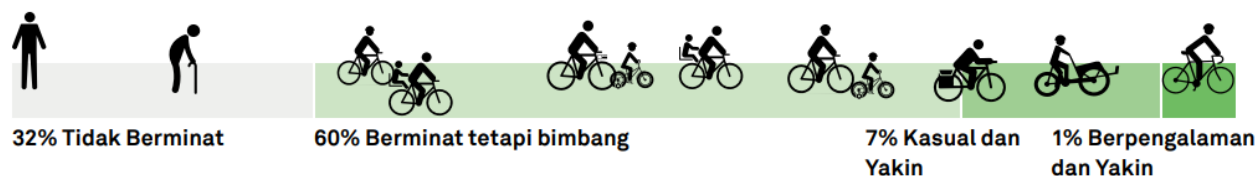
Halaju

Penunggang basikal menunggang pada kelajuan yang berbeza-beza bergantung kepada tujuan, jarak perjalanan, tahap keyakinan, dan kemudahan yang disediakan. Kanak-kanak cenderung menunggang pada kelajuan yang lebih perlahan berbanding penunggang basikal yang membuat penghantaran, sementara pengunjung atau pelancong menunggang pada kelajuan yang berbeza berbanding penduduk tempatan di bandar.

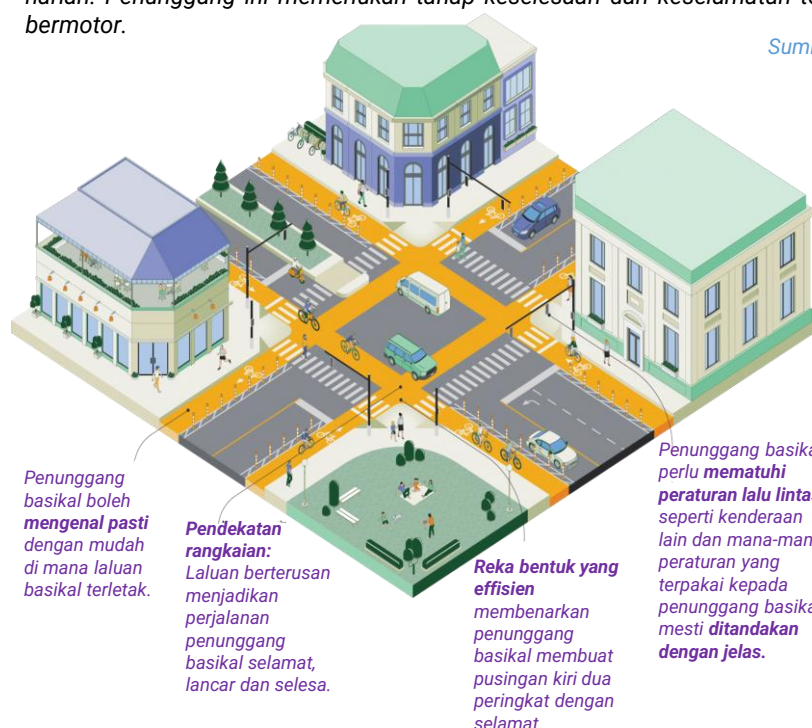
Sekiranya, terdapat penyediaan PTK Bandar yang memerlukan penyediaan laluan khas basikal, perlulah dilihat juga dari aspek tujuan kegunaan dan purata kelajuan yang dijangka.

Tahap Keselesaian

Kemudahan laluan basikal perlu direka bukan sahaja untuk penunggang basikal yang mahir dan berpengalaman, tetapi juga untuk kanak-kanak, warga emas, orang dewasa yang membawa anak-anak dan juga pekerja yang berulang alik harian. Penunggang ini memerlukan tahap keselesaan dan keselamatan terutama daripada trafik lalu lintas kenderaan bermotor.

Sumber : Panduan Reka Bentuk Jalan Global , GSDG

Laluan Basikal di Kawasan Tanpa Kenderaan untuk Bandar Yang Mampan

Di kawasan tanpa kenderaan, penunggang basikal boleh berkongsi jalan dengan pejalan kaki dan pengguna jalan lain yang tidak bermotor secara selamat. Laluan basikal dua hala merupakan tambahan yang hebat kepada kawasan rekreasi dan berkongsi, dan boleh membantu menukar jalan-jalan kecil menjadi ruang awam yang menarik, menyediakan ruang yang bebas tekanan, selesa, dan selamat bagi penunggang basikal.

Sumber : 4 Ways to Design Safe Street For Cyclist (2021), TheCityFix.com

Amalan Terbaik Laluan Basikal : TREX Bike Park , Eco Grandeur, Puncak Alam, Selangor.

TREX Bike Park ialah sebuah trek basikal di dalam taman yang sesuai untuk semua golongan, kanak-kanak mahupun dewasa.

Kuala Terengganu, Terengganu

Laluan basikal dua hala yang pertama dibina di Terengganu, dari Kuala Ibai ke Teluk Ketapang sepanjang 18.6 kilometer.

Bandar Raya Johor Bahru

Georgetown, Pulau Pinang

Laluan basikal dan laluan pejalan kaki merentasi Sungai Pinang sepanjang 1.55 kilometer yang telah disiapkan dari Sungai Pinang ke pusat bandar Georgetown.

Contoh di Malaysia

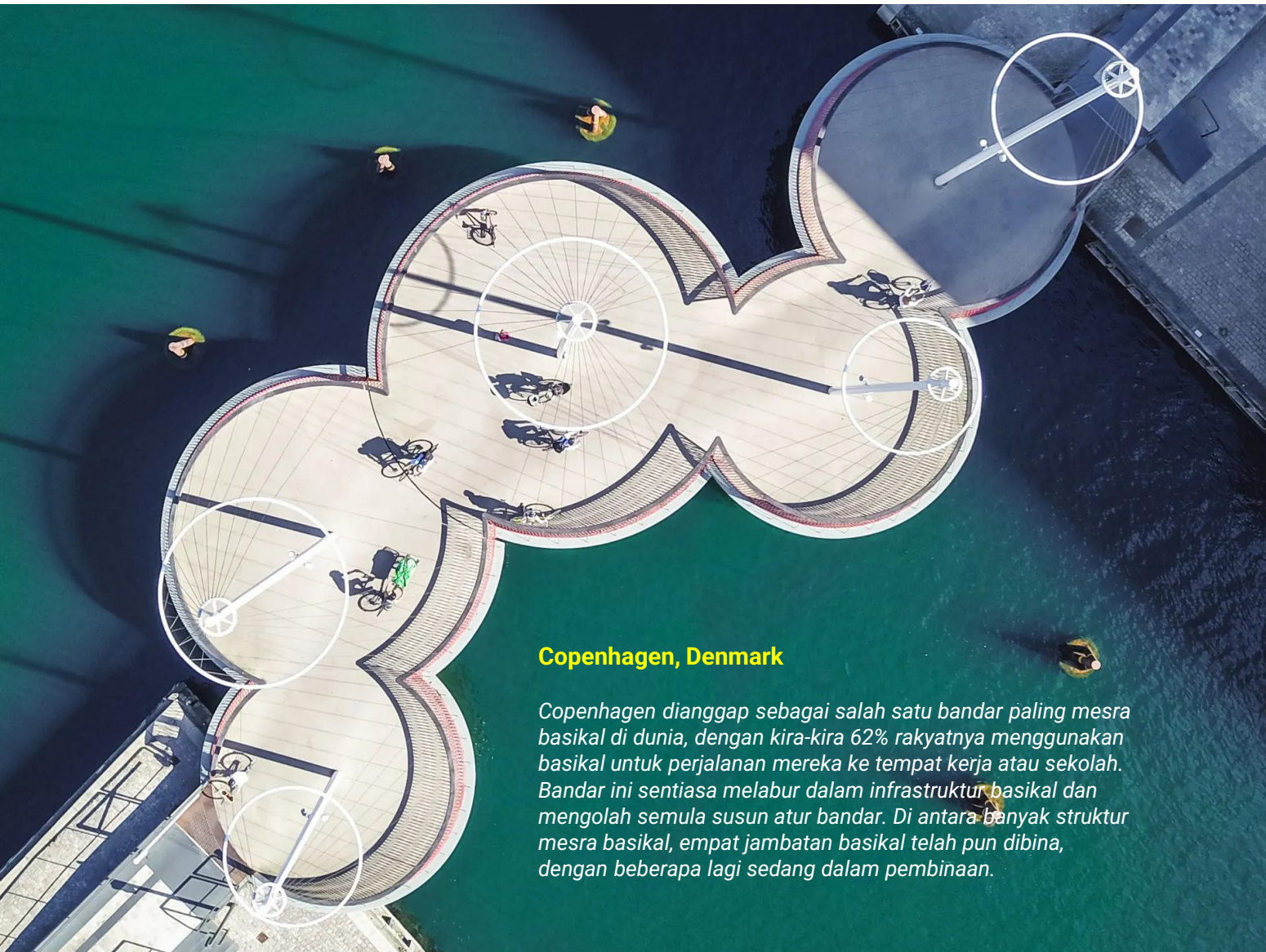
Contoh laluan berbasikal yang direka untuk menghubungkan dua lokasi utama.

Tanda arah yang jelas dan teratur dipasang di sepanjang laluan, memberikan panduan yang efektif kepada penunggang dan meningkatkan tahap keselamatan semasa mereka menikmati perjalanan.

Pusat Bandar Kuala Lumpur

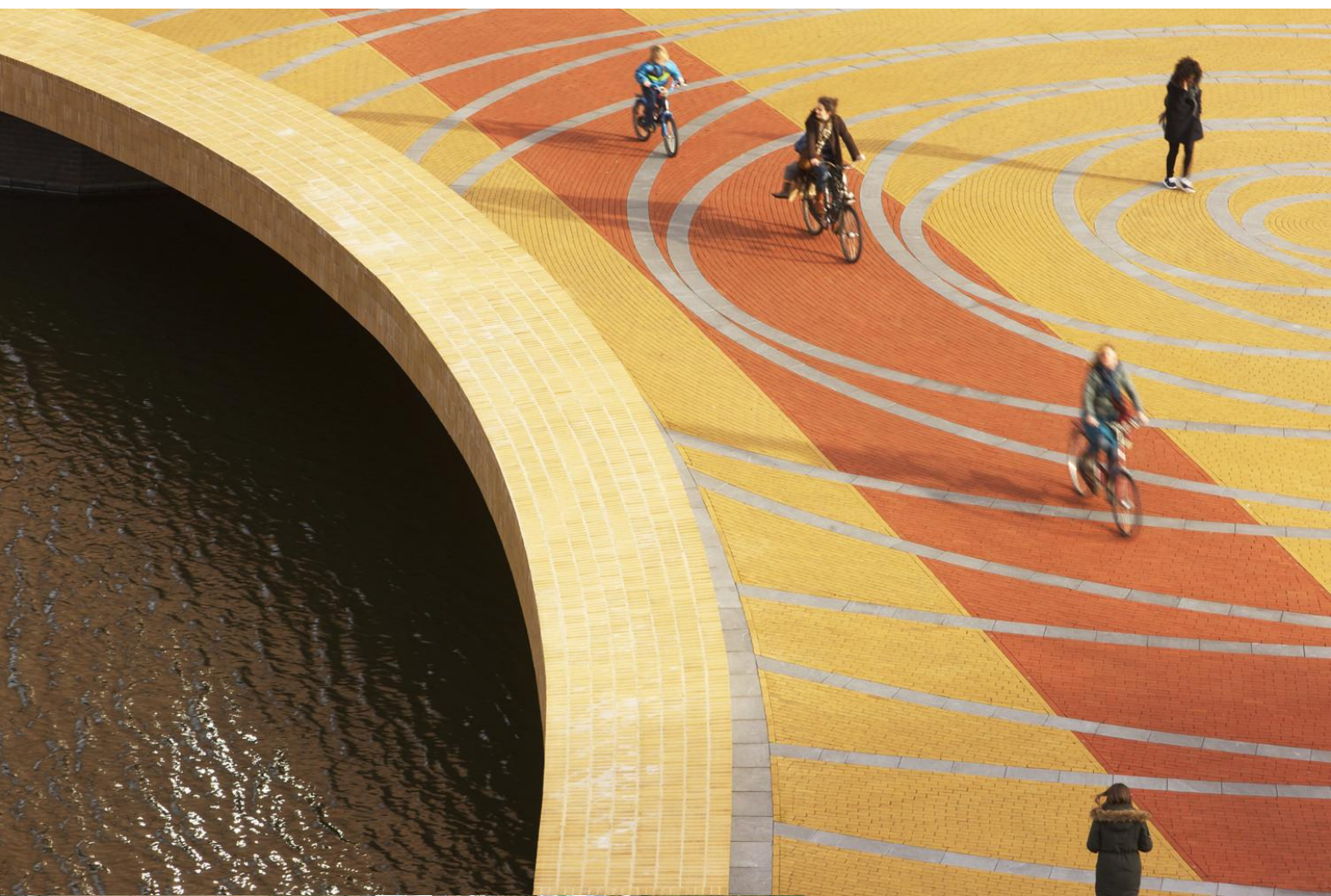

Copenhagen, Denmark

Copenhagen dianggap sebagai salah satu bandar paling mesra basikal di dunia, dengan kira-kira 62% rakyatnya menggunakan basikal untuk perjalanan mereka ke tempat kerja atau sekolah. Bandar ini sentiasa melabur dalam infrastruktur basikal dan mengolah semula susun atur bandar. Di antara banyak struktur mesra basikal, empat jambatan basikal telah pun dibina, dengan beberapa lagi sedang dalam pembinaan.

Amsterdam, Belanda

Bandar Amsterdam merupakan contoh terbaik dalam perancangan laluan basikal.

Suatu pelan Baharu telah dihasilkan pada tahun 2022 yang memberi fokus kepada penambahbaikan tempat letak basikal dan infrastruktur sedia ada. Penyediaan **"royal route"** baharu untuk menampung lebih banyak basikal dan melebarkan laluan basikal sedia ada. Selain itu, laluan berbasikal berkelajuan rendah juga ditambah dan persimpangan utama direka bentuk semula untuk memastikan keselamatan penunggang basikal di bandar Amsterdam.

Bogoto, Colombia

Di bandar seperti Bogota, yang disenaraikan dalam tiga bandar paling sesak di dunia, penggunaan basikal merupakan salah satu penyelesaian terbaik. Penggunaan basikal dapat mengurangkan kesesakan lalu lintas dan sistem pengangkutan awam yang terlalu sesak. Beberapa penyelesaian telah dilaksanakan pada skala bandar untuk menggalakkan penggunaan basikal, seperti lorong basikal sementara dan kekal di sepanjang jalan bandar.

Bern, Switzerland

Menurut Global Bicycle Cities Index, Bandar Bern di Switzerland telah banyak melabur dalam infrastruktur basikal yang berkualiti. Bandar ini juga menganjurkan "hari tanpa kereta" secara berkala. Bandar ini telah mencapai kadar kematian yang sangat rendah di kalangan penunggang basikal.

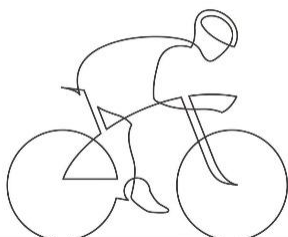
Berlin, Jerman

Projek khas yang dilaksanakan dengan menutup jalan untuk kenderaan bermotor dan dijadikan laluan berbasikal dan pejalan kaki bagi keselesaan pengguna dan lebih selamat.

Contoh di seluruh negara

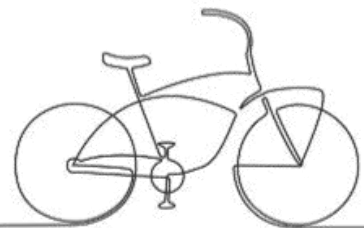
Contoh laluan berbasikal yang berhubung 'connected' dengan memastikan kecerunan yang sesuai dan tanda yang jelas serta berkesan.

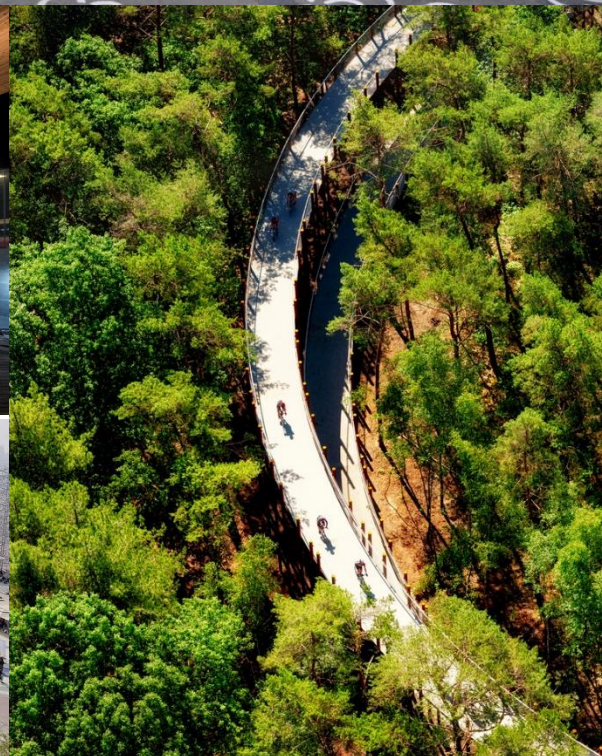

Contoh amalan terbaik penyediaan
laluan berbasikal dan kemudahan
tempat letak basikal yang selamat
dan sempurna.

**Contoh amalan terbaik
penyediaan laluan berbasikal
dan kemudahan tempat letak
basikal yang selamat dan
sempurna.**

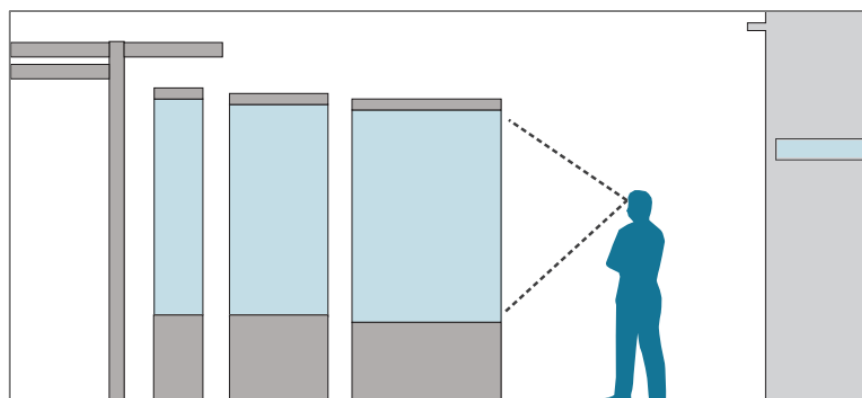

E1
Sub.E (1.3)

Streetscapes

Papan Tanda dan Pandu Arah

Sistem pandu arah yang efektif **membantu dan memudahkan pejalan kaki untuk mencari dan mencapai destinasi dengan lancar**. Ia juga dapat menggalakkan masyarakat untuk berjalan kaki dan menggunakan pengangkutan awam serta membantu mengurangkan kesesakan lalu lintas. Penyediaan papan tanda dan pandu arah ini juga perlu selaras dengan Arahan Teknik (Jalan) : *Standard Traffic Sign*, JKR, GPP Papan Iklan Luar, PLANMalaysia dan lain-lain yang berkaitan.

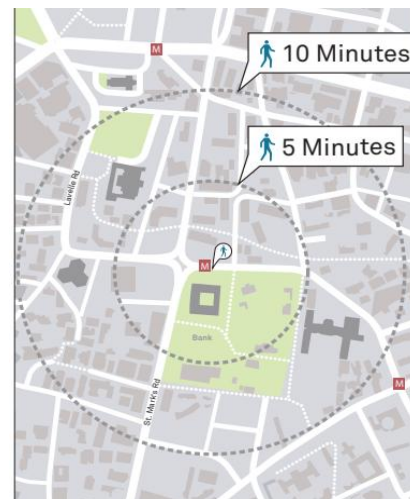

Skala

Skala elemen pandu arah perlu berdasarkan saiz badan, mata, dan ketinggian manusia termasuk orang dewasa, kanak-kanak, dan orang yang menggunakan kerusi roda.

Lokasi Peletakan

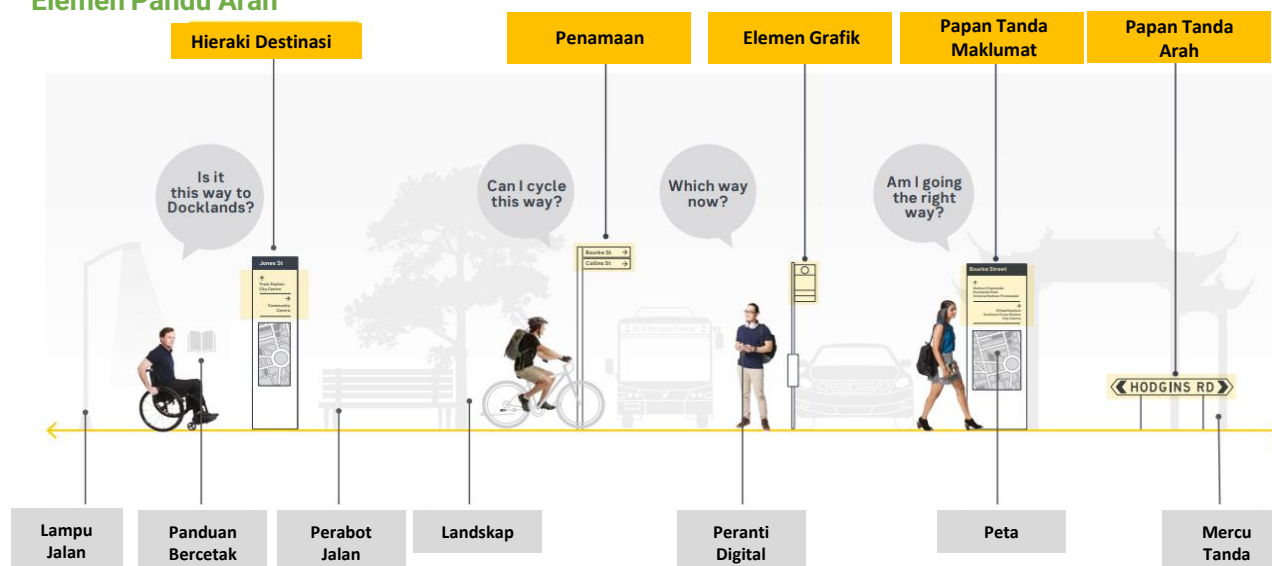
Letakkan elemen-elemen pandu arah berdekatan dengan destinasi utama dengan jumlah pejalan kaki yang tinggi, seperti hentian pengangkutan awam, taman, kemudahan awam dan pasar.

Pandu arah yang berkualiti sepatutnya menunjukkan masa berjalan dan berbasikal dengan jarak berjalan 5 hingga 10 minit.

Sumber : Panduan Reka Bentuk Jalan Global, GSDG

Elemen Pandu Arah

Sumber : Wayfound Victoria, 2020

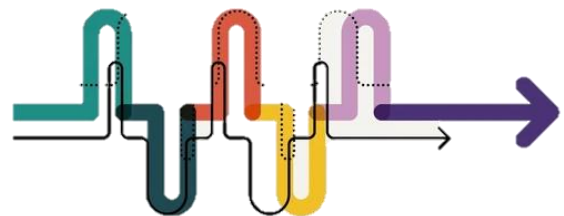
London, United Kingdom

Contoh amalan terbaik bagi
penyediaan pandu arah yang
menarik dan jelas untuk
memudahkan perjalanan
pengguna.

Contoh amalan terbaik bagi penyediaan pandu arah

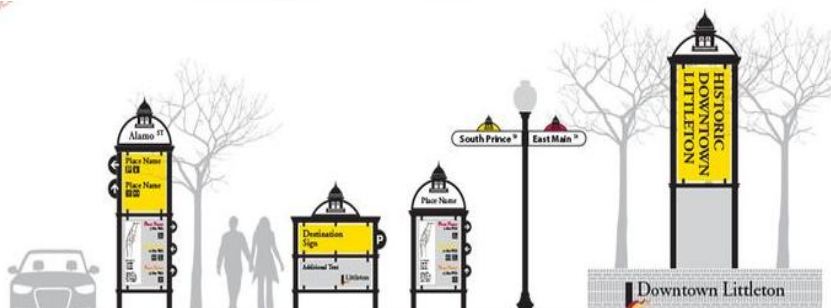

Contoh papan tanda yang menerapkan reka bentuk 'warisan' yang disesuaikan dengan lokaliti.

Contoh papan tanda dengan tema setempat

Papan tanda yang bertema dengan konsep tertentu dapat menarik pengunjung yang hadir dan memberi satu imej segar.

E1
Sub.E (1.4)

Streetscapes

Bollards

Bollards merupakan komponen dalam perabot jalan yang direka bentuk untuk mengawal trafik, menghalang kenderaan daripada memasuki kawasan pejalan kaki, melindungi bangunan, utiliti dan laluan di sisi bangunan serta menghalang parkir.

Terdapat beberapa jenis *bollards* iaitu secara kekal, mudah alih atau boleh diubah (dwi fungsi).

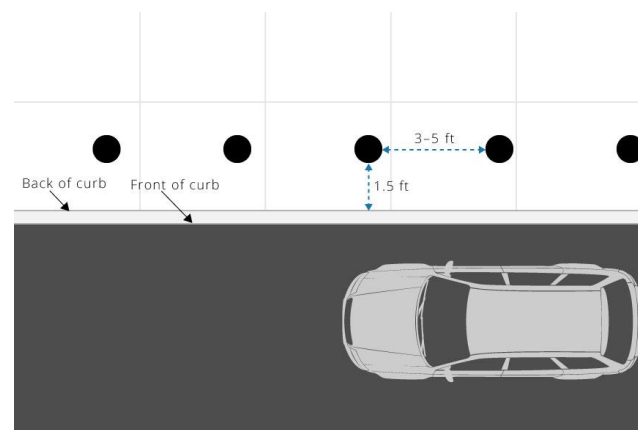
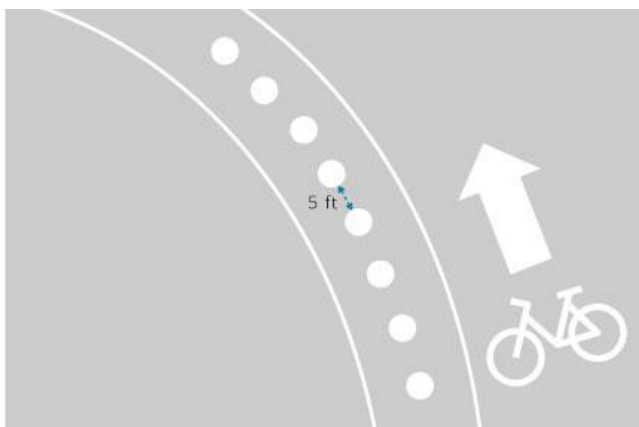
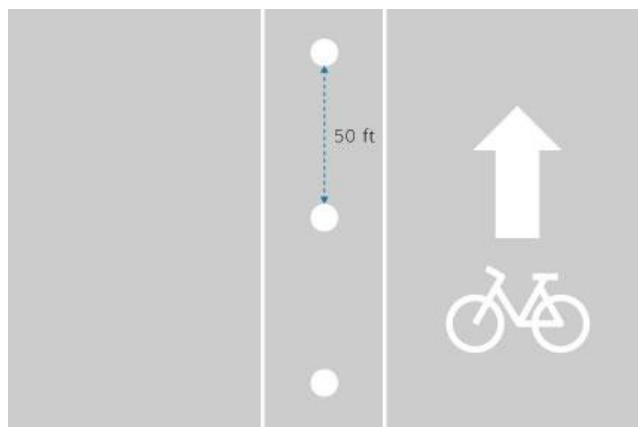
Bollards boleh dibina menggunakan bahan yang pelbagai termasuklah kayu, besi, granit, konkrit dan batu-bata.

Reka bentuk, warna, tekstur dan perincian *bollards* haruslah bersesuaian dan mengadaptasi dengan seni bina bangunan dan monumen warisan di sekitarnya.

Jarak peletakan *bollards*

Peletakan *bollards* di bandar perlu merujuk Arahan Teknik JKR : Standard Specification For Road Works dan Panduan Pelaksanaan Reka Bentuk Bandar Selamat (CPTED). Jarak antara *bollards* dari 3 hingga 5 kaki di antara setiap tiang dan tidak menghalang laluan khas kecemasan.

▲ Jarak peletakan *bollards* di jalan lurus dan jalan berbelok

Bagi jalan yang lurus disarankan untuk meletakkan *bollard* fleksibel setiap 50 kaki. Di kawasan di mana jalan berbelok atau di persimpangan, jarak *bollard* harus dipasang setiap 5 kaki.

◀ Jarak *bollard* dengan kedudukan tempat meletak kenderaan di tepi jalan

Jarak 1.5 kaki diperlukan antara kedudukan *bollard* sehingga garis belakang 'curb'.

Sumber : Reliance Foundry, 2022.

Contoh di bollards di Kuala Lumpur

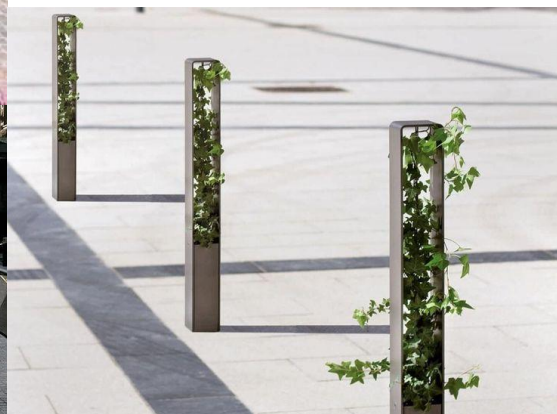

Contoh amalan terbaik *bollards* bagi mengasingkan laluan kenderaan dan laluan pejalan kaki. Reka bentuk yang menarik mampu menjadikan *bollards* sebagai nilai estetika dan elemen keindahan.

Penyediaan *bollards* juga boleh berfungsi sebagai tempat duduk seketika, sumber pencahayaan dan landskap.

Terdapat juga dijadikan sebagai papan iklan dan tempat menyandar basikal.

E1

Sub.E (1.5)

Streetscapes

Pencahayaan (Lampu Jalan)

Pencahayaan di bandar memainkan peranan penting dalam membentuk karakter dan identiti sebuah bandar. Ia membantu meningkatkan keselamatan serta meningkatkan kualiti hidup keseluruhan bagi penduduk dan pengunjung.

Pencahayaan juga memainkan peranan penting dalam memastikan keselesaan penduduk serta pengguna jalan.

Pencahayaan

Pencahayaan bandar seharusnya direka bentuk untuk menjadi fleksibel dan mudah disesuaikan dengan sebarang perubahan dalam bandar.

Ini boleh termasuk menggunakan sistem pencahayaan pintar yang boleh disesuaikan dengan mudah berdasarkan keperluan yang sentiasa berubah.

Sumber : Global Street Design Guide

Ciri-ciri Lampu Jalan Di Bandar

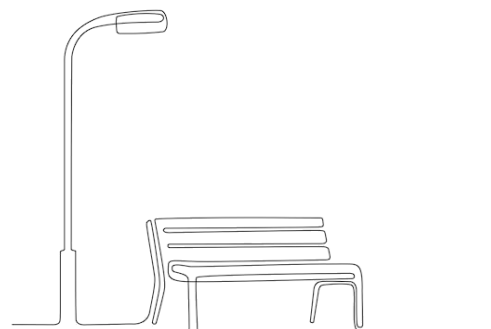
- Reka bentuk lampu jalan perlu disesuaikan mengikut seni bina dan hiasan pada bangunan dan kawasan bandar dan persekitarannya.
- Saiz, skala, reka bentuk, bahan binaan dan iluminasi lampu harus berkadar dengan keperluan pencahayaan di jalan berkenaan.
- Reka bentuk lampu perlu dipastikan mampu menerangi bahagian laluan pejalan kaki terutama bagi laluan yang agak sunyi di waktu malam agar dapat memberikan rasa selamat kepada pengguna.
- Digalakkan menggunakan lampu jalan pintar dan menggunakan tenaga solar.

Sumber Urban Street Lighting as an Essential Element of Urbanism, 2023

Jarak di antara dua tiang lampu biasanya adalah 2.5 hingga 3 kali ketinggian sesebuah tiang lampu itu sendiri..

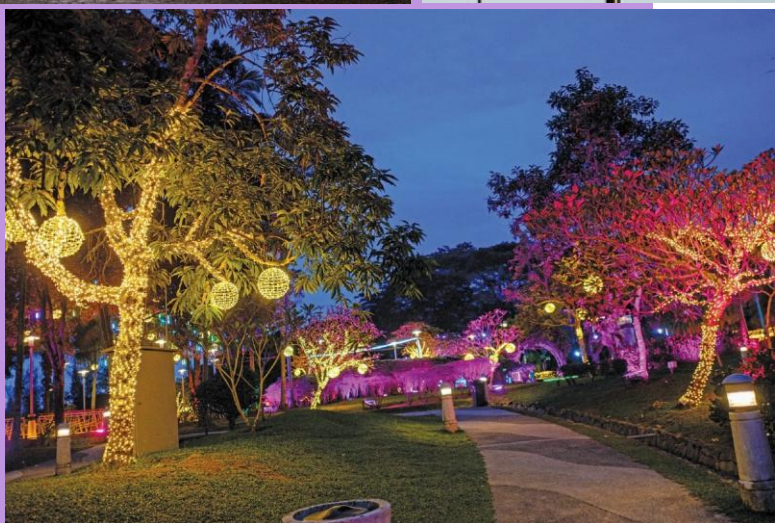
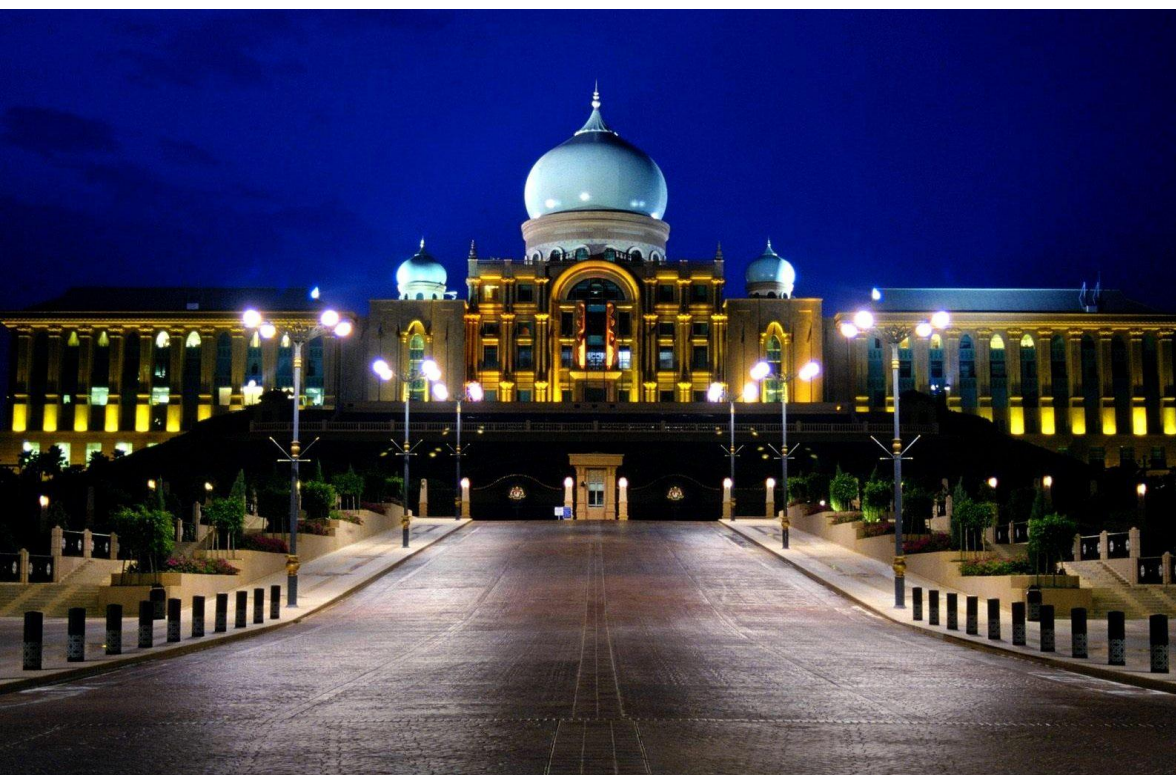
Penyediaan lampu jalan di bandar perlu merujuk Arahan Teknik JKR : Standard Specification For Road Works , Panduan Pelaksanaan Reka Bentuk Bandar Selamat (CPTED) dan GPP Reka Bentuk Sejagat yang diterbitkan oleh PLANMalaysia.

*Amalan Terbaik :
Contoh lampu
jalan dan
pencahayaan di
Putrajaya -
penyediaan
lampu jalan dan
pencahayaan di
kawasan bandar.*

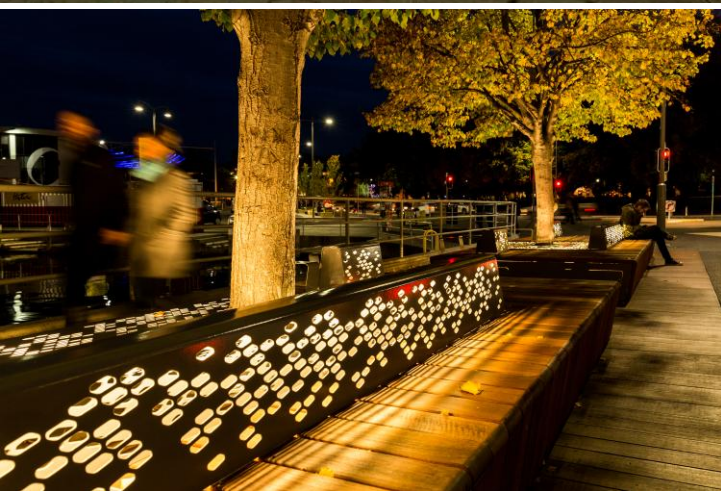

*Contoh amalan terbaik bagi
penyediaan lampu jalan
(pencahayaan) di kawasan bandar.*

E1
Sub.E (1.6)

Streetscapes

Lintasan Pejalan Kaki / Zebra Crossing

Dalam reka bentuk bandar, lintasan pejalan kaki (zebra crossing) adalah elemen penting yang bertujuan untuk meningkatkan keselamatan pejalan kaki dan memperbaiki aliran trafik. Penyediaan lintasan pejalan kaki ini juga perlu selaras dengan Arahan Teknik (Jalan), JKR, Panduan Pelaksanaan Inisiatif Pembangunan Kejiranan Hijau : Penyediaan Laluan Pejalan Kaki, PLANMalaysia dan lain-lain yang berkaitan. Berikut adalah panduan untuk mengintegrasikan lintasan zebra dalam reka bentuk bandar

Contoh Jenis – Jenis Lintasan Pejalan Kaki

Lintasan Konvensional -

Lintasan pejalan kaki hendaklah dijajarkan sedekat mungkin dengan laluan jelas pejalan kaki. Penyimpangan yang menyusahkan mewujudkan persekitaran pejalan kaki yang tidak mesra.

Lintasan Diagonal–

Lintasan ini ialah sejenis lintasan di mana terdapat fasa masa khusus membolehkan pejalan kaki menyeberangi persimpangan ke setiap arah pada masa yang sama.

Lintasan Berbonggol–

Lintasan ini membantu menenangkan lalu lintas, meningkatkan kebolehcapaian dan meningkatkan keterlihatan antara pemandu dan pejalan kaki.

Lintasan Penenang Trafik -

untuk mengurangkan kelajuan pemandu dan memberi amaran mengenai pejalan kaki.

Lintasan Berfasa–

untuk membantu membenarkan pejalan kaki menghadap ke arah kenderaan yang datang, meningkatkan jarak penglihatan di sepanjang laluan pejalan kaki.

Pinchpoint -

Dengan mengurangkan laluan jalan raya daripada dua lorong kepada satu lorong, pemandu perlu mengurangkan kelajuan dan mengalah kepada lalu lintas yang datang dari arah bertentangan.

Bukit Bintang, Kuala Lumpur.

KOMTAR, Pulau Pinang

Dataran Pahlawan, Melaka

Shibuya Crossing , Tokyo, Jepun

Shibuya adalah daerah paling sibuk di Tokyo - Shibuya Crossing adalah lintasan paling sibuk di dunia dengan hampir 5,000 pejalan kaki berjalan di 5 lintasan pada satu masa yang sama.

Pada waktu puncak, ribuan pejalan kaki bergerak ke semua arah untuk berkumpul dan melakukan aktiviti sosial serta beriadah. Jumlah kumpulan manusia yang besar, bersama dengan budaya berdisiplin tinggi orang Jepun, memudahkan pergerakan semua lapisan masyarakat di tengah-tengah latar belakang bandar metropolis.

Madrid, Sepanyol

Lintasan pejalan kaki dicat dengan warna-warni. Lintasan ini dinamakan '**Funnycross**', reka bentuknya menambahkan sentuhan warna pada persekitaran bandar, dan menggunakan reka bentuk geometri yang ringkas dan warna terang untuk mencipta lintasan pejalan kaki yang vibrant dan menarik perhatian, sesuai untuk menjadikannya mudah dilihat oleh kenderaan.

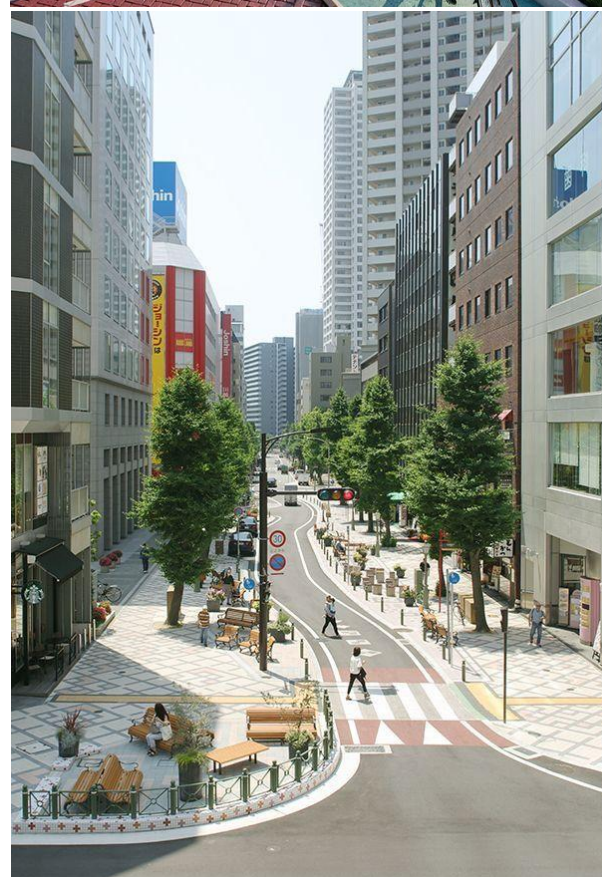
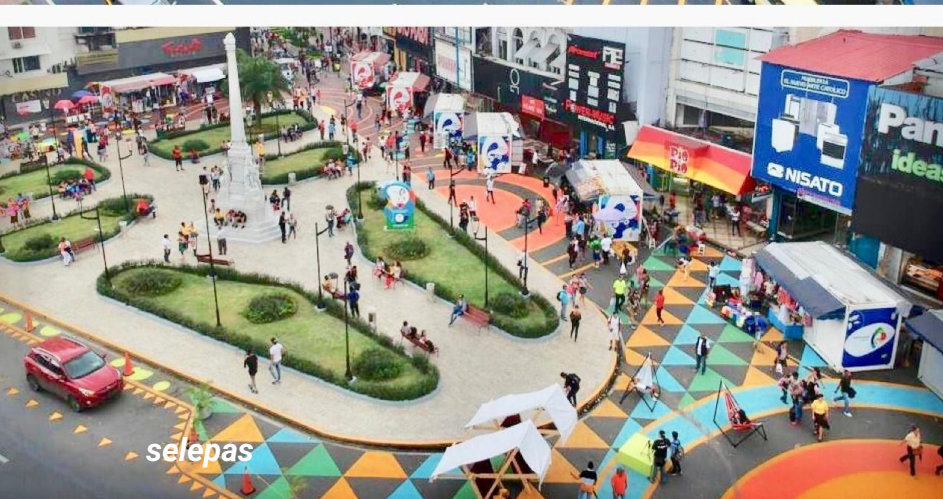
London, United Kingdom

The Colorful Crossing ialah inisiatif jangka panjang yang menyaksikan artis mengubah ruang awam di sepanjang Southwark Street.

Contoh Amalan Terbaik Lintasan Pejalan Kaki

E1
Sub.E (1.7)

Streetscapes

Kebolehcapaian: Tanjakan Pejalan Kaki

Kebolehcapaian - Tanjakan pejalan kaki ialah reka bentuk jalan yang condong yang memudahkan akses laluan pejalan kaki terutama golongan yang menggunakan kerusi roda / OKU dan individu istimewa yang lain.

Tanjakan ini juga boleh digunakan bagi kereta sorong, atau bagasi berat. Reka bentuk tanjakan ini biasanya terdiri daripada tiga elemen: cerun yang sesuai, pendaratan atas dan suar sisi.

Penyediaan laluan basikal ini juga perlu selaras dengan Arahan Teknik (Jalan), JKR, GPP Reka Bentuk Sejagat, PLANMalaysia, MS ISO 1184 dan lain-lain yang berkaitan.

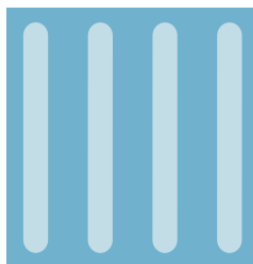
Oreintasi Tanjakan Pejalan Kaki OKU

Tanjakan pejalan kaki boleh diorientasikan selari dengan kaki lima, di mana ruang adalah terhad dan sukar untuk memuatkan pendaratan. Pendaratan aras dengan panjang minimum 1.8 m dapat menampung pergerakan kerusi roda.

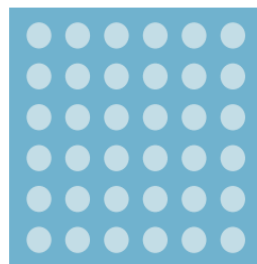
Permukaan Boleh Dikesan

Permukaan yang boleh dikesan dan memberikan tekstur – adalah

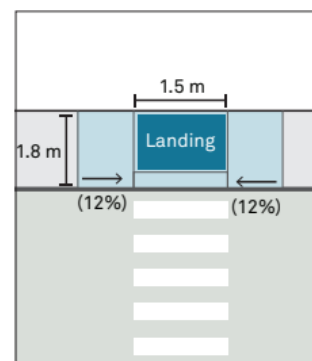
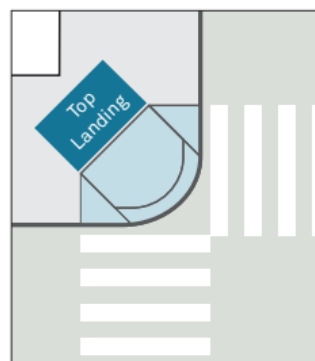
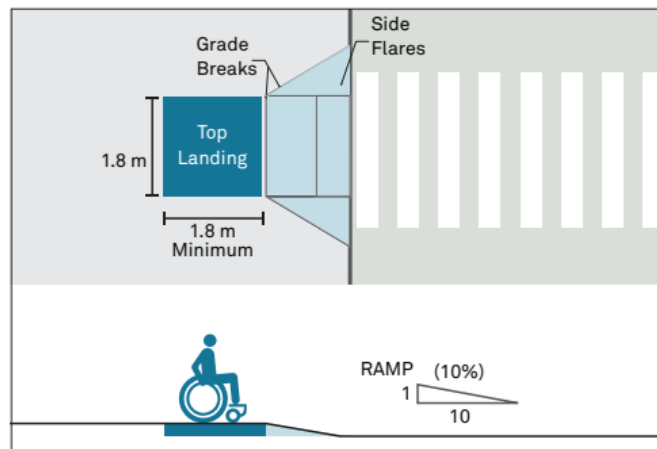
- » bertujuan untuk memberikan makna yang seragam dalam menyedarkan orang ramai tentang pendekatan zon konflik.

Blok menunjukkan -
'pergi'

Blok menunjukkan -
'berhenti'

Gambar menunjukan tanjakan pejalan kaki di lintasan zebra yang memudahkan golongan OKU untuk melintas

Sumber : Global Designing Cities

Contoh Amalan Terbaik di Luar Negara

Contoh amalan terbaik bagi penyediaan tanjakan pejalan kaki yang menarik dan jelas untuk memudahkan perjalanan pengguna / golongan OKU.

Albany Skyway, New York

Contoh amalan terbaik bagi penyediaan tanjakan pejalan kaki yang menarik dan jelas untuk memudahkan perjalanan pengguna / golongan kurang upaya.

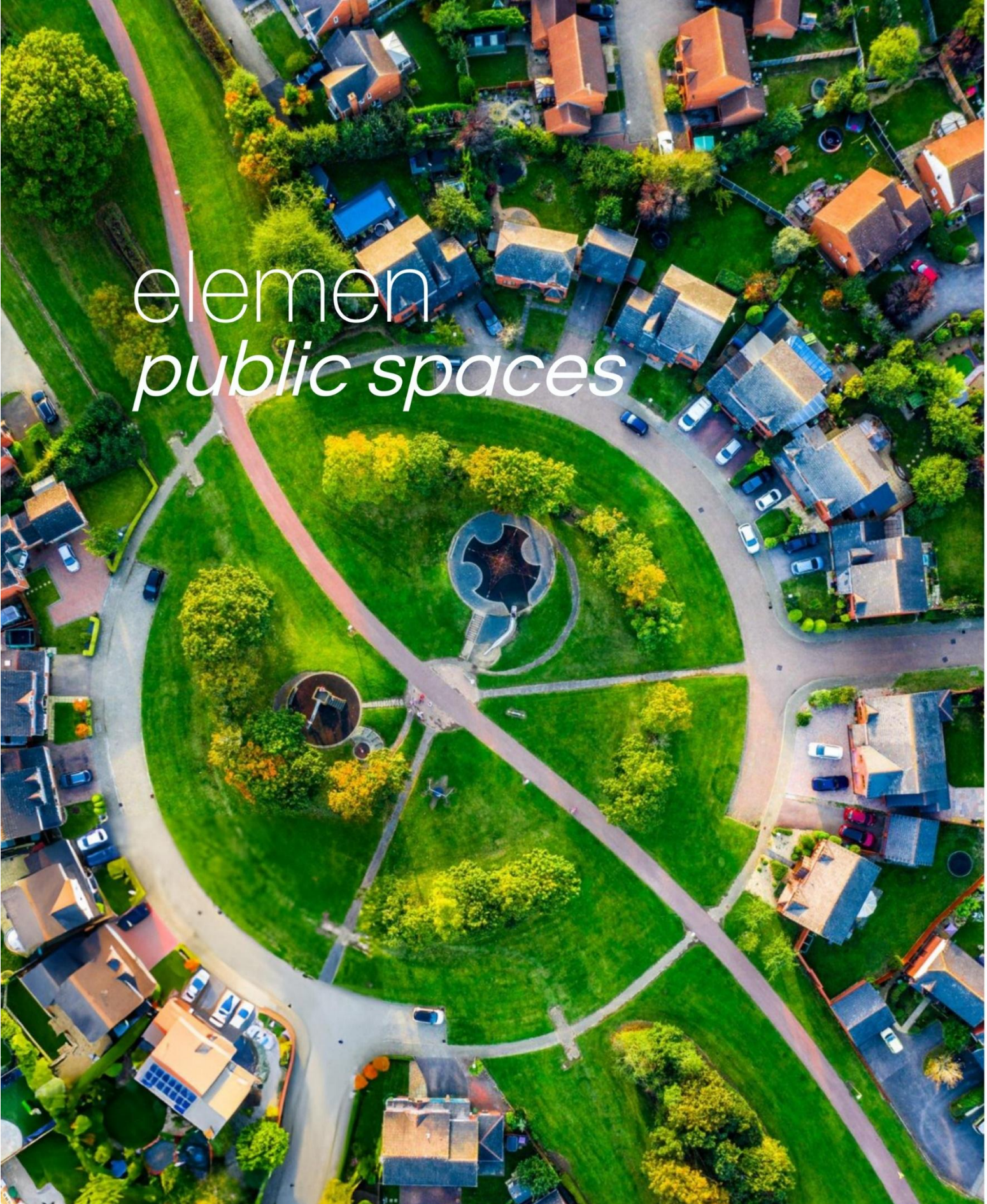

Austria

Spiral Ramp di Shiokaze-bashi, Jepun

An aerial photograph of a suburban neighborhood. A large, circular green park is the central focus, featuring a winding red path that loops around its perimeter and crosses through it. The park contains several trees with yellow and green foliage, and a small, circular, dark-colored structure in the center. Surrounding the park are residential houses with various roof colors (orange, blue, grey) and driveways. The overall scene is bright and sunny, with a clear sky.

elemen *public spaces*

E2
Sub.E (2.1)
Ruang Awam
Taman Bandar / Urban Park

Taman bandar biasanya dikenali dengan susunan landskap hijau yang menghidupkan bandar dengan keindahan alam semula jadi. Elemen landskap kejur seperti perabot jalan, taman permainan, dan alat senaman boleh disediakan untuk memperkayakan kegunaan taman bandar. Ia berfungsi sebagai ruang untuk beriadah bersama keluarga dan menggalakkan penglibatan sosial

Merancang sesebuah taman bandar adalah penting dan memerlukan perancangan yang teliti. Taman bandar biasanya lebih kecil daripada taman pinggir bandar, jadi adalah kritikal untuk mengekalkan keseimbangan antara ruang terbuka dan elemen yang direka. Penyediaan taman bandar perlu selaras dengan GPP Kawasan Lapang, PLANMalaysia, Garis Panduan Landskap Negara, Jabatan Landskap Negara dan garis panduan lain-lain yang berkaitan.

> Aktiviti di Taman Bandar

Bersukan / Beriadah

Melakukan Aktiviti Beriadah

Berehat / Membaca

Taman permainan kanak – kanak

Good urban parks are more than just open areas of grass. They're a calming common space where people feel comfortable gathering.

The German Architecture, V-Plaza

> Elemen Reka bentuk Taman Bandar

Pokok : Pokok di taman bandar juga mencipta struktur visual yang menarik dan berfungsi sebagai latar belakang yang indah untuk pelbagai aktiviti. Pokok menawarkan suasana yang sesuai, sama ada untuk sukan, berkelah, atau sekadar menikmati ketenangan.

Pokok Renek : Pokok renek juga menambah warna dan tekstur, memberikan nafas kehidupan kepada taman bandar. Sesetengah jenis pokok renek menghasilkan bunga yang cantik, sekali gus meningkatkan daya tarikan visual taman.

Rumput : Rumput menyediakan lapisan hijau yang seragam, mencipta latar belakang yang ideal untuk elemen lain, seperti pokok, pokok renek dan bunga. Selain itu, rumput menawarkan kawasan yang selesa untuk berkelah, bermain, atau sekadar bersantai.

Kolam : Kolam menambah dimensi tambahan pada taman, mencipta bunyi air bergelombang yang menenangkan sambil menawarkan pemandangan yang menawan. Kolam juga boleh berfungsi sebagai habitat untuk pelbagai ikan dan makhluk akuatik, menyumbang kepada ekosistem taman..

Batu : Batu-batu juga boleh berfungsi sebagai elemen hiasan, menambah watak unik pada taman. Batu-batu yang diletakkan dengan teliti boleh mencipta rupa semula jadi yang sehati dengan persekitaran.

Sumber : www.hondapowerproducts.co.id/articles/urban-park-design-elements

> Elemen Reka Bentuk Taman Bandar

Reka bentuk taman bandar boleh merangkumi pelbagai idea mengikut kesesuaian tapak serta fungsi berdasarkan kehendak pengguna.

Taman Bersejarah
(Historic Garden)

Front-station Garden
(Front-Station Garden)

Taman Botanik
(Botanical Garden)

Taman Hortikultur
(Horticultural Garden)

Taman Hutan
(Forest Garden)

Taman Dapur
(Kitchen Garden)

Taman Herba Berubat
(Medical Garden)

Taman Mesra
Haiwan Peliharaan
(Pets Garden)

Taman Bertingkat
(Vertical Garden)

Taman Hadapan Air
(Waterfront Garden)

Taman Mesra Air
(Friendly-water Garden)

Taman Pulau
(Island Garden)

Sumber : <https://moool.com/en/landscape-planning-and-design-of-the-state-horticultural-exhibition-in-rottweil-germany-by-inter-design.html>

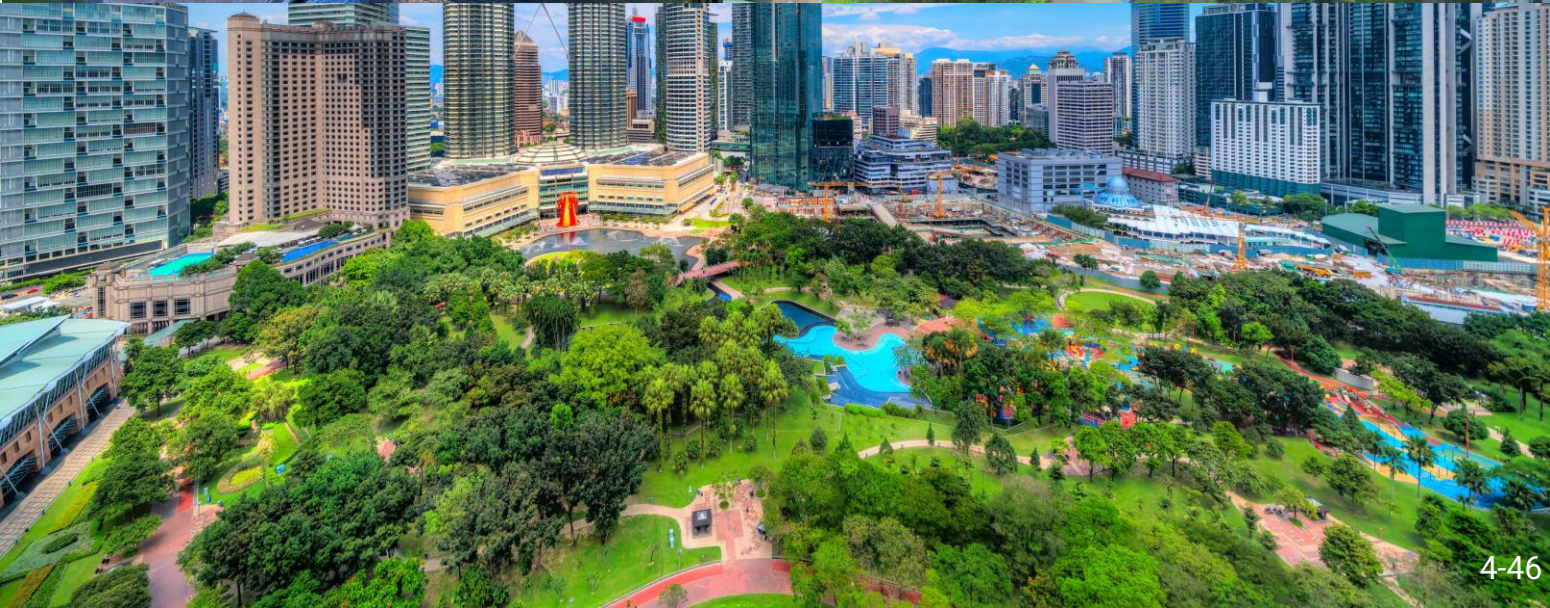

**Amalan terbaik taman bandar di Malaysia :
Taman Bandar KLCC**

Taman ini direka untuk memperagakan warisan kehijauan tropika dengan menyepadukan ciptaan manusia dengan alam.

Taman Bandar KLCC, Kuala Lumpur

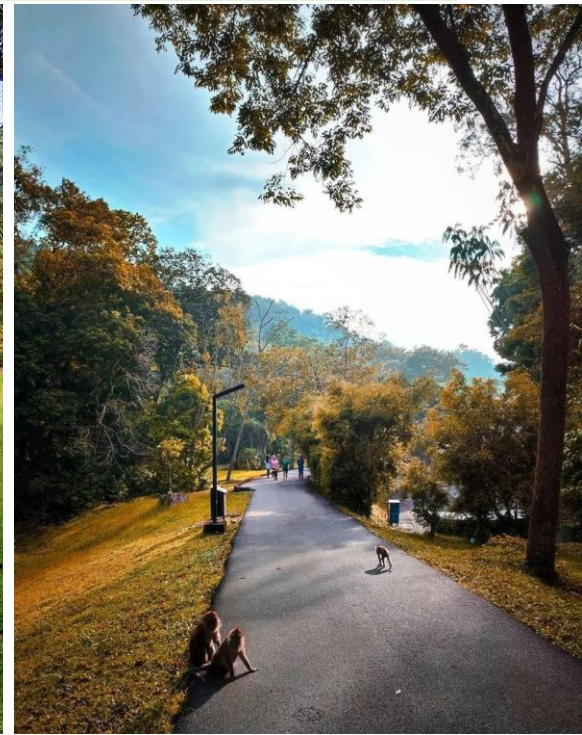
Amalan terbaik : Elmina Centra Park, Shah Alam, Selangor

Taman rekreasi yang menarik ini menawarkan trek jogging dan berbasikal, stesen kecergasan, taman permainan, serta pemandangan dari sky view, promenade sungai, dan plaza kolam.

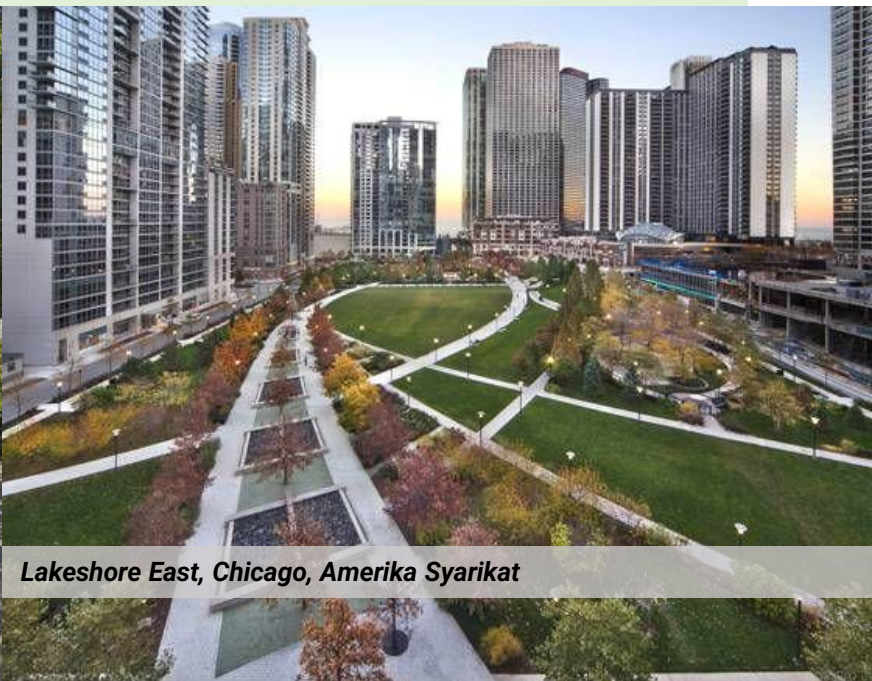
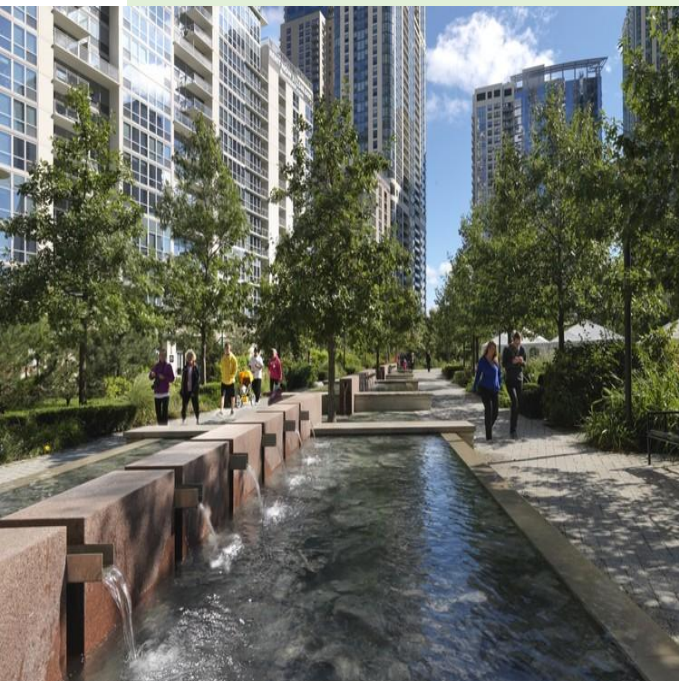

Amalan Terbaik : Taman Botani, Putrajaya

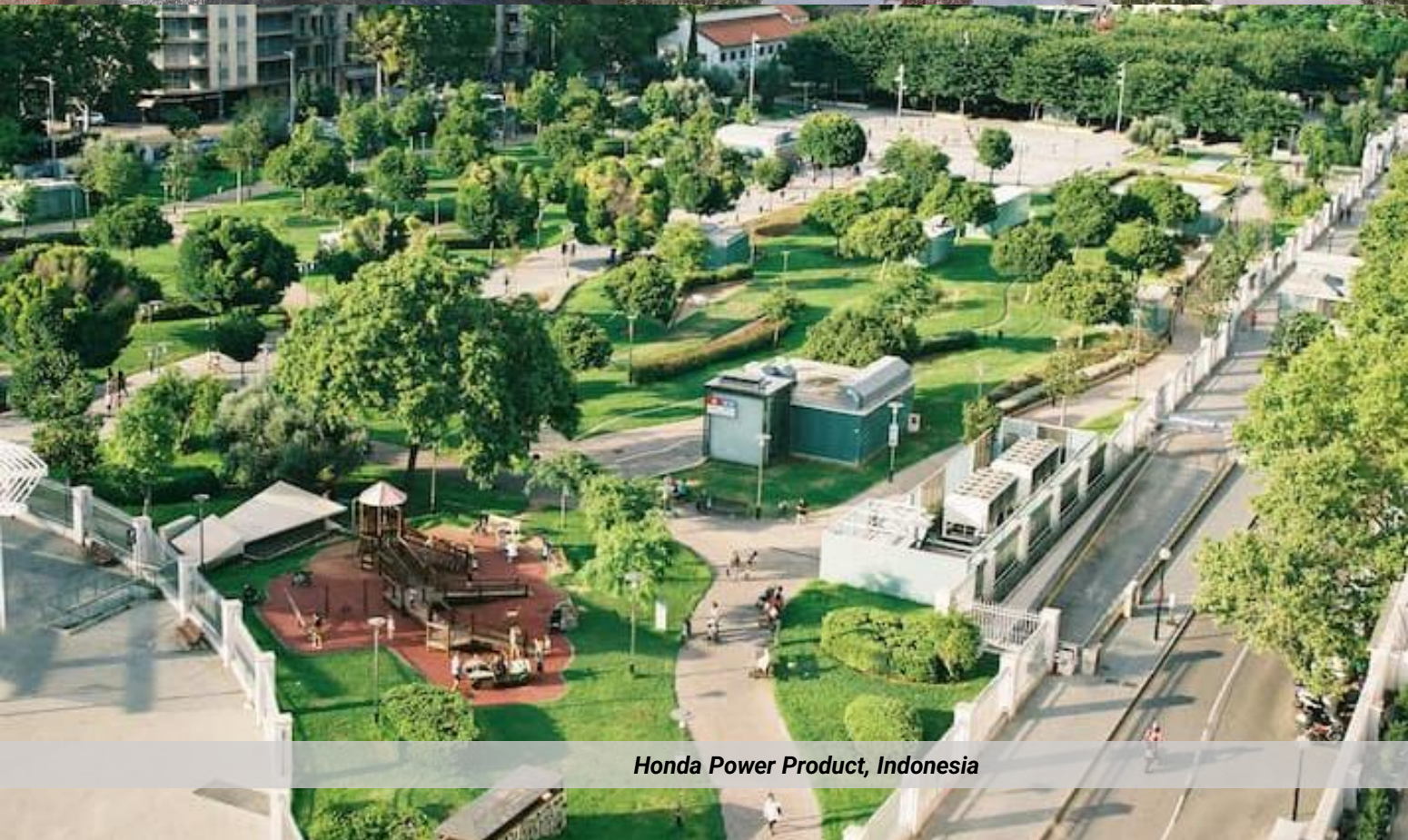

Contoh – Contoh Taman Bandar di luar negara

Lakeshore East, Chicago, Amerika Syarikat

Honda Power Product, Indonesia

Contoh – Contoh Taman Bandar di Luar Negara

Austin, Texas

Fourth Ward Park, Atlanta

Contoh – Contoh Taman Bandar di Luar Negara

Park Ibirapuera, Sao Paulo

Contoh – Contoh Taman Bandar di Luar Negara

E2
Sub.E (2.2)

Ruang Awam Plaza / Dataran

- » Plaza/dataran bandar memainkan peranan penting dalam meningkatkan kualiti persekitaran bandar dan mempromosikan interaksi sosial. Penyediaan ini perlu selaras Panduan Pelaksanaan Inisiatif Pembangunan Kejiranan Hijau : Penyediaan Laluan Pejalan Kaki, GPP Pemuliharaan Kawasan dan Bangunan Warisan, PLANMalaysia dan lain-lain garis panduan yang berkaitan.

"We wanted to bring people together, to create new opportunities, and to improve the quality of life for people".

The German Architecture , V-Plaza

- » Dalam reka bentuk bandar, plaza atau dataran merupakan elemen penting yang berfungsi sebagai ruang terbuka awam untuk pelbagai aktiviti sosial, kebudayaan dan komersial. Plaza sering menjadi pusat kehidupan bandar dan mempunyai beberapa komponen utama yang menyumbang kepada fungsinya.

Komponen-komponen utama plaza/dataran dalam reka bentuk bandar:

Ruang Terbuka	Landskap	Tempat Duduk	Aksesibiliti	Pencahayaan
Ruang ini adalah kawasan utama yang lapang dan boleh digunakan untuk pelbagai aktiviti seperti perhimpunan, acara kebudayaan, atau rekreasi.	Komponen landskap termasuk pokok, tumbuhan, rumput, dan elemen semula jadi lain yang memberikan keselesaan dan estetika kepada plaza.	Bangku, kerusi, dan elemen duduk lain diperlukan untuk memberi keselesaan kepada pengunjung.	Plaza perlu direka supaya mudah diakses oleh semua orang, termasuk mereka yang kurang upaya.	Pencahayaan yang baik adalah penting untuk keselamatan dan untuk menjadikan plaza menarik pada waktu malam

Kriteria Plaza/Dataran

Sumber : Articles Review for Urban Plazas design approach, ERURJ

Beberapa kriteria untuk reka bentuk plaza disesuaikan dengan penggunaan dan pengguna (use and user), keboleh capaian (accessibility), kemudahan dan perabot jalan (amenities and furniture), keselesaan dan keselamatan (comfort and safety) serta persekitaran hijau (green environment).

**Penggunaan
& Pengguna**

**Keboleh-
capaian**

**Kemudahan &
Kelengkapan**

**Selesa &
Selamat**

**Alam
Semula Jadi**

Sumber : Articles Review for Urban Plazas design approach, ERURJ

Dataran Putra, Putrajaya

**Contoh Dataran di
Malaysia. Dataran Putra
dan Dataran Merdeka**

*Contoh amalan terbaik bagi
reka bentuk plaza bandar
yang menarik orang ramai
untuk melakukan pelbagai
aktiviti dan interaksi sosial.*

Dataran Merdeka, Kuala Lumpur

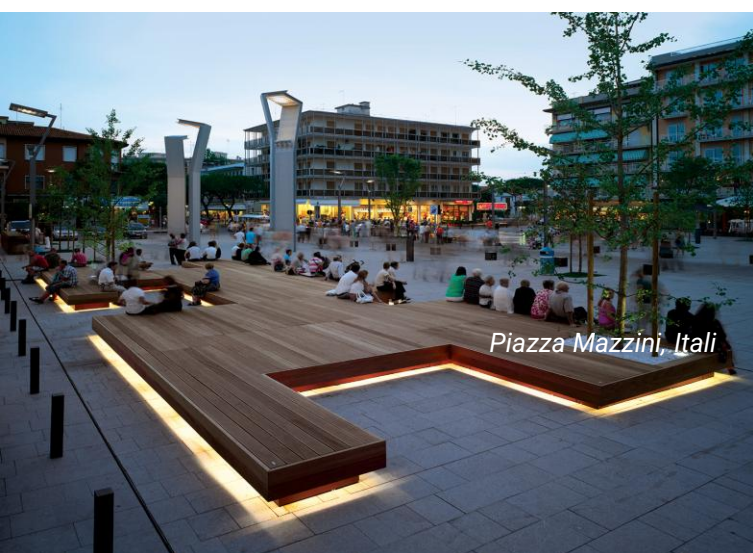

Contoh amalan terbaik bagi reka bentuk plaza bandar yang menarik orang ramai untuk melakukan pelbagai aktiviti dan interaksi sosial.

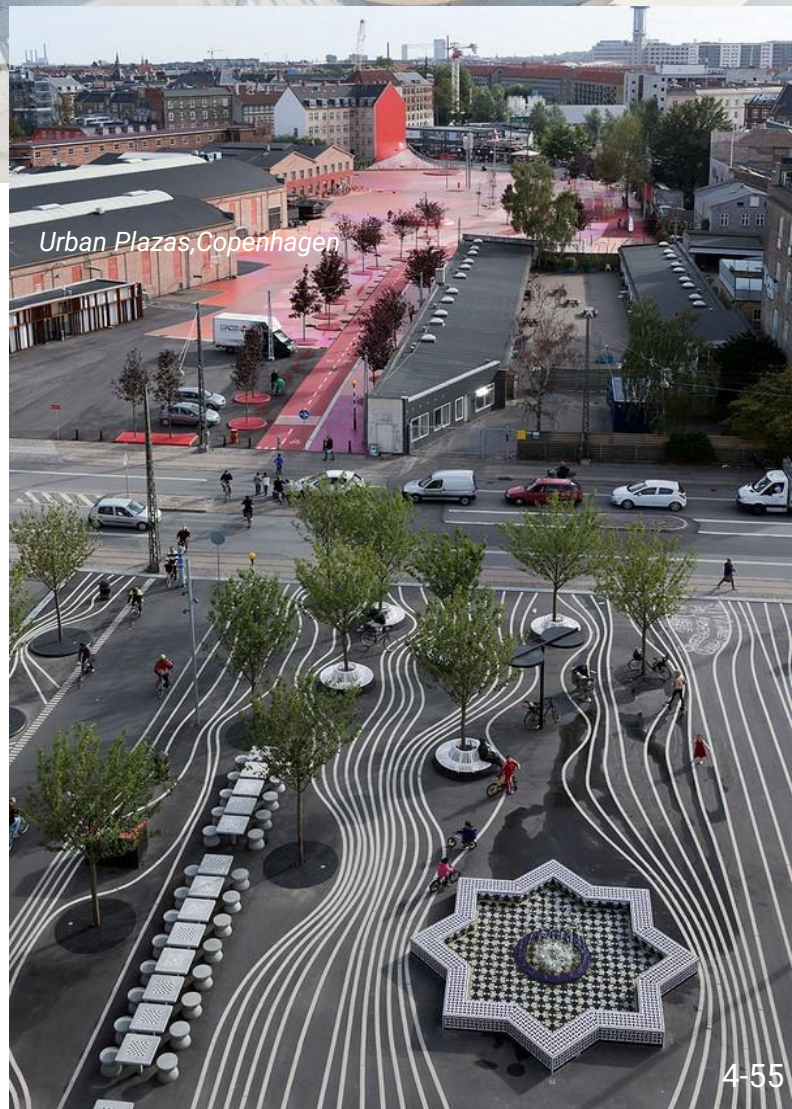
V Plaza , Lithuania

Urban Plazas, Copenhagen

Piazza Mazzini, Itali

Urban Plazas, Copenhagen

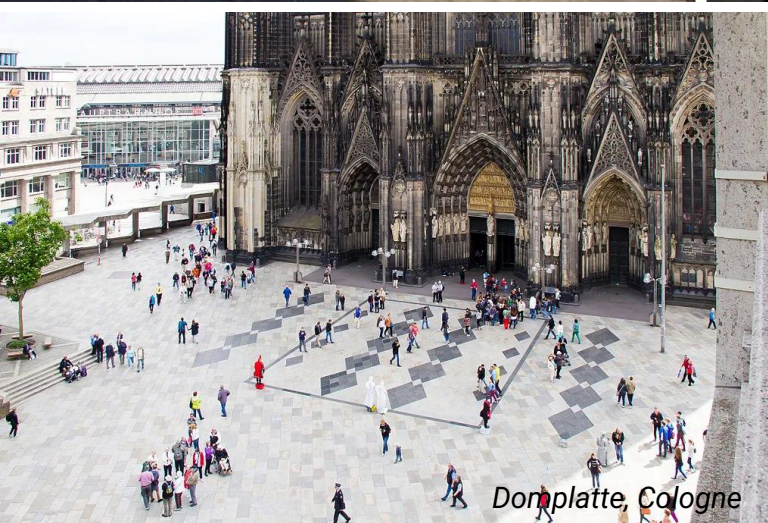

Trafalgar Square, London

Piazza Maggiore, Bologna

Domplatte, Cologne

MuseumsQuartier, Vienna

Plaza Espana In Sevilla, Spain

Plaza Mayor , Lima, Peru

Plaza Mayor, Real Madrid, Sepanyol

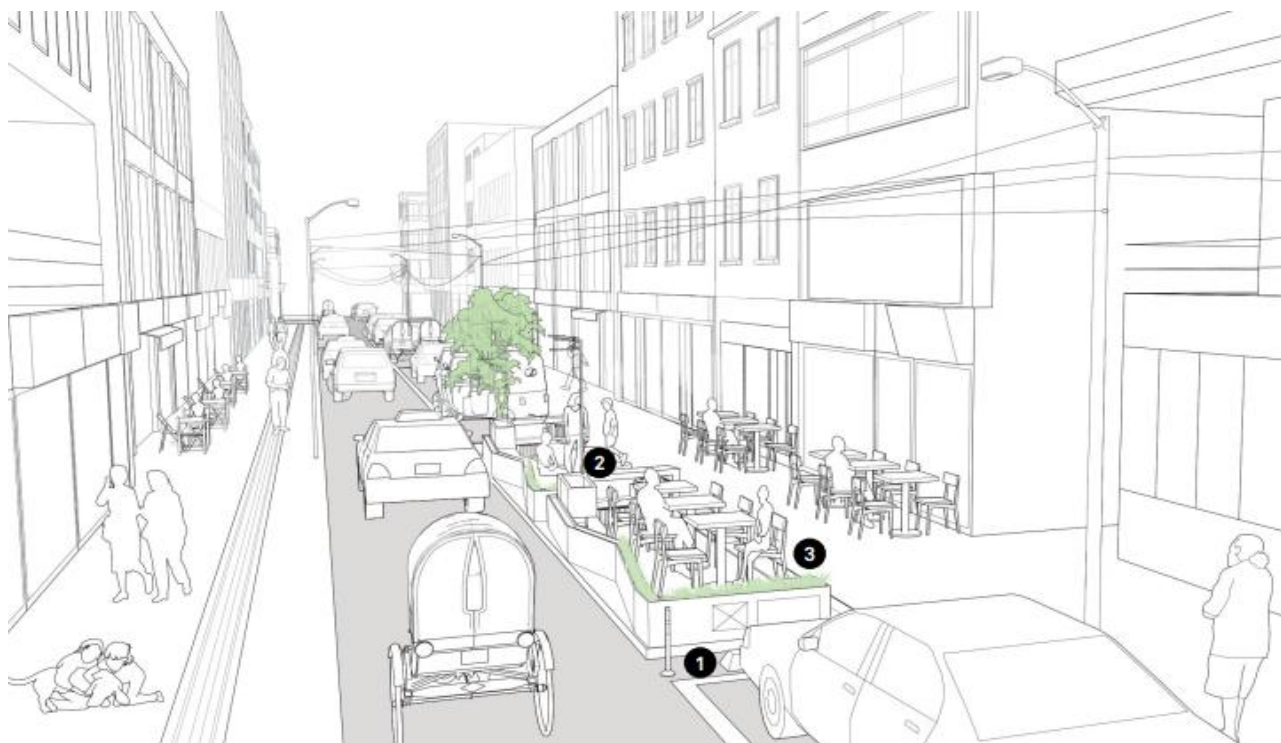
E2

Sub.E (2.3)

**Ruang Awam
Pocket Park**

Pocket park di bandar mempunyai pelbagai fungsi seperti sebagai tempat untuk bertemu rakan-rakan, tempat untuk makan bersama-sama atau tempat untuk berehat selepas waktu kerja. Penyediaan *pocket park* ini perlu selaras Panduan Pelaksanaan Inisiatif Pembangunan Kejiranan Hijau : Penyediaan Laluan Pejalan Kaki, GPP Kawasan Lapang, PLANMalaysia dan lain-lain garis panduan yang berkaitan.

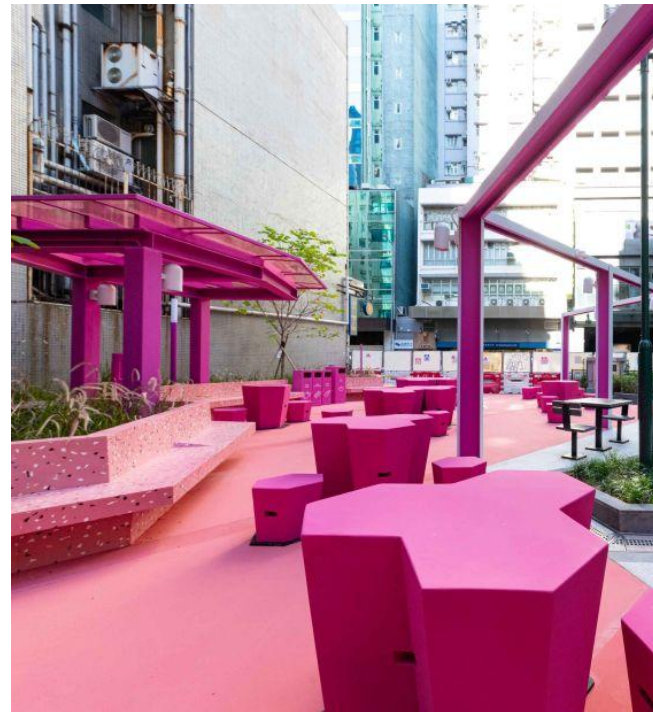
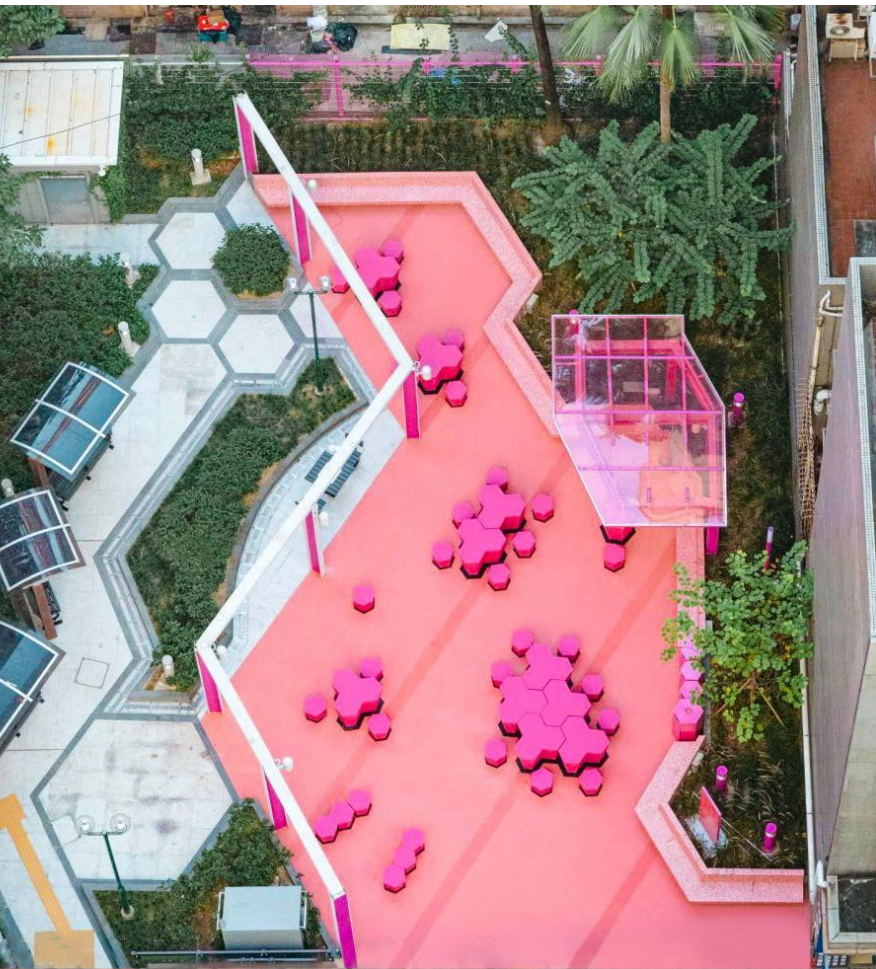
» *Pocket park memainkan peranan penting dalam menyokong kehidupan bandar yang seimbang dan berkualiti bagi penduduk di bandar.*

Panduan Reka Bentuk Pocket Park di antara Jalan dan Bangunan Perniagaan

- 1 :** Jarak antara pocket park dan tempat letak kereta adalah perlu dalam 1.2 m untuk memastikan kebolehlihatan kepada trafik bergerak, pejalan kaki dan kenderaan yang diparkir. Ruangan ini juga berfungsi sebagai ruang kutipan sampah tepi jalan.
- 2 :** Pemasangan bollard untuk menjadikan pocket park dapat dilihat oleh pengguna jalan. Kekalkan lebar minimum 1.8 m untuk pocket park atau lebar lorong letak kereta.
- 3 :** Permukaan laluan pejalan kaki dan bebendul jalan adalah sama paras untuk membolehkan akses mudah dan mengelakkan risiko terjatuh

Sumber : Panduan Reka Bentuk Jalan Global , GSDG

Pocket park yang berwarna-warni ini menghidupkan semula ruang awam di kawasan bandar Hong Kong .

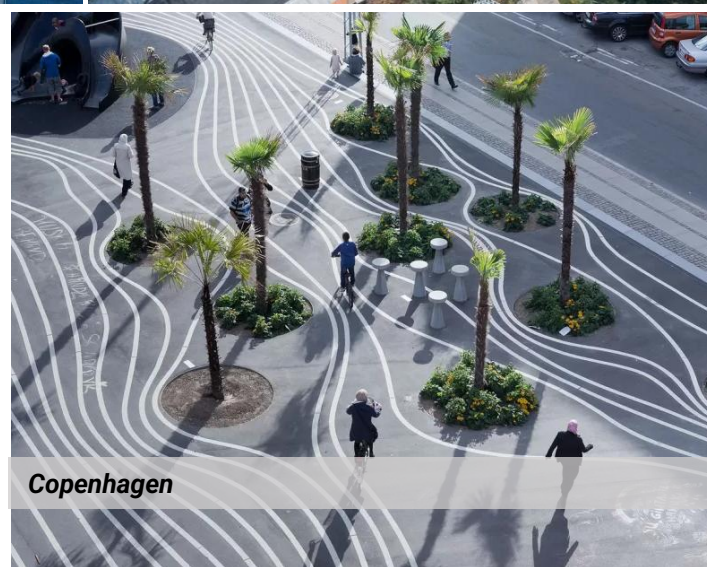

Leshan Pocket Park, Shanghai

Parley Park, New York

Copenhagen

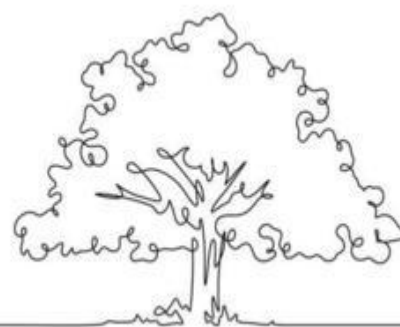
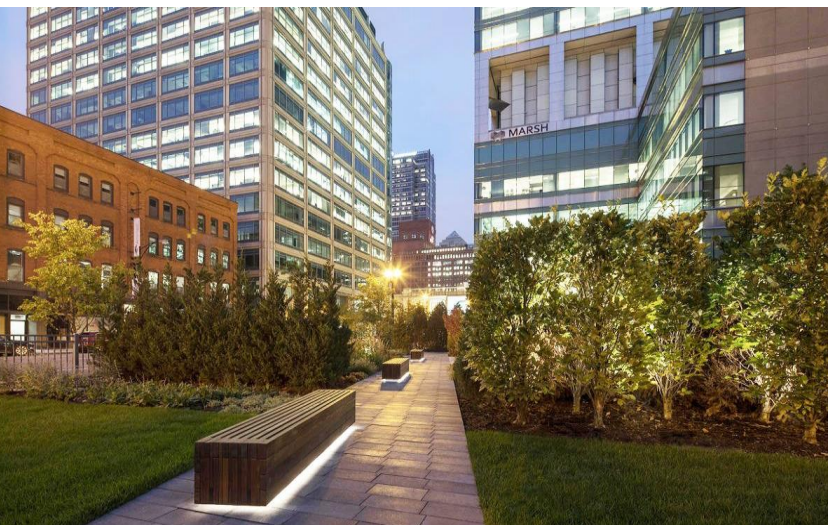
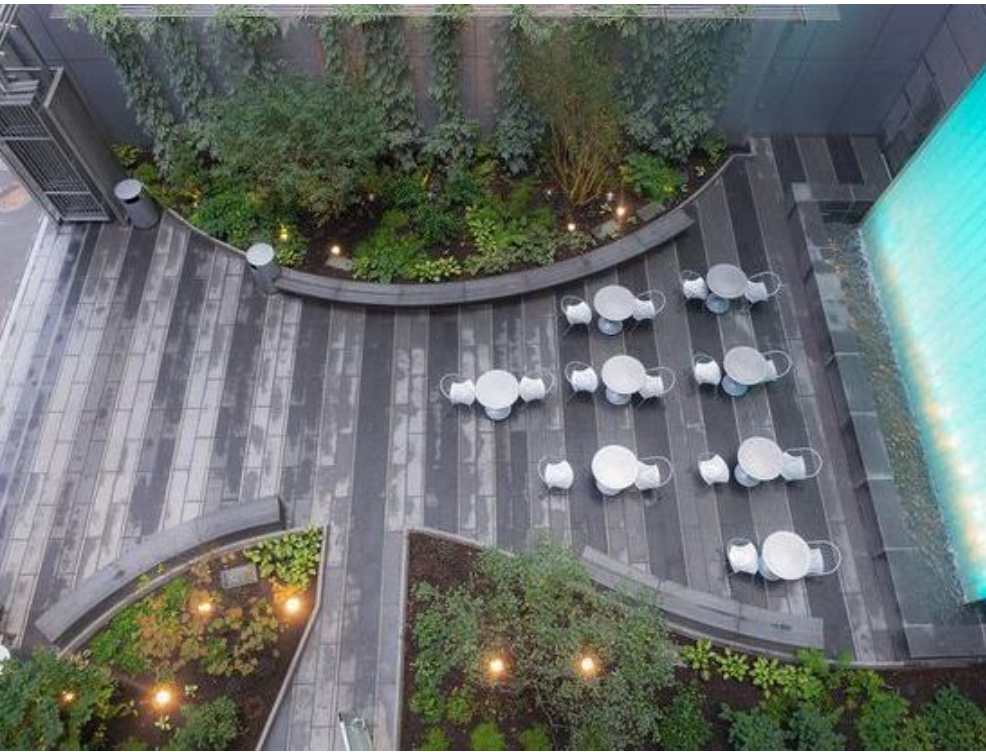

Nanala Mehta Garden, Mumbai

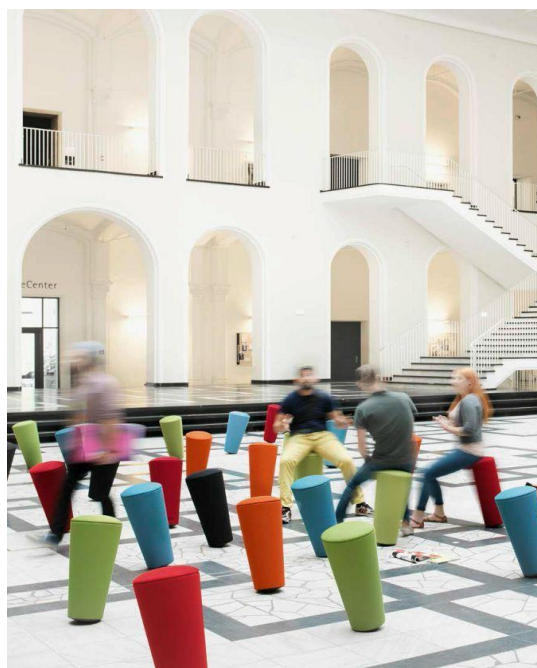
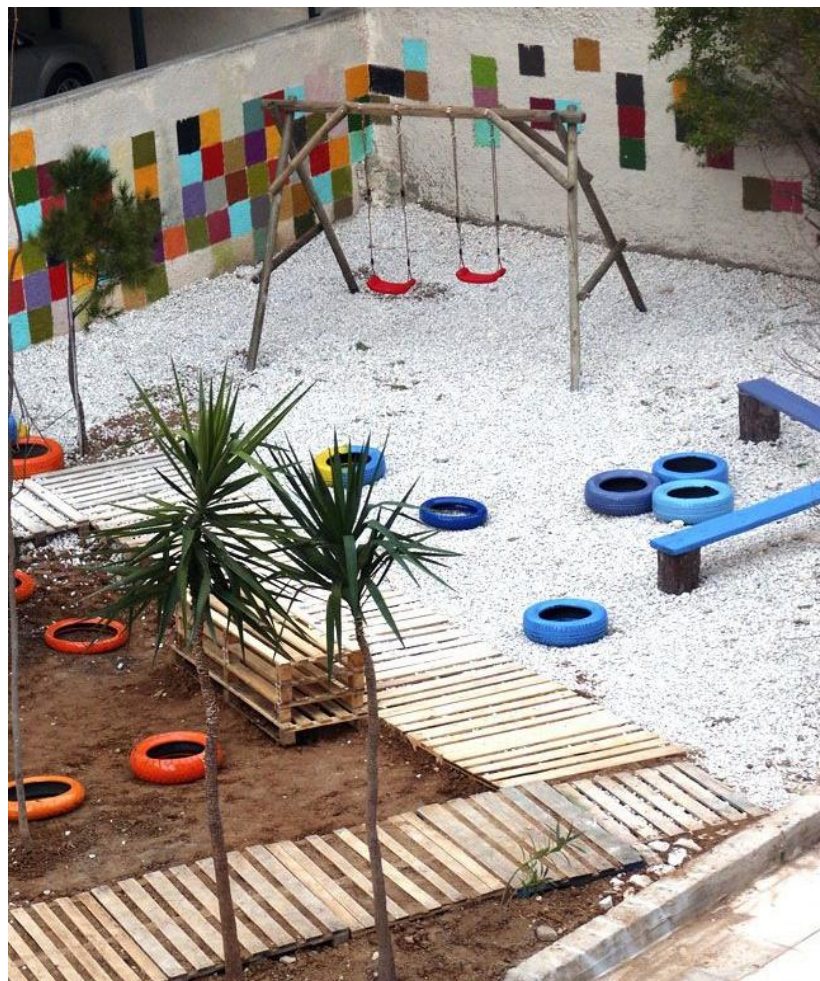
London Street Micropark

Contoh pocket park
di seluruh dunia di
kawasan bandar di
mana penduduk
bandar
menggunakan ruang
yang disediakan
dengan maksima.

Contoh pocket park di seluruh dunia di kawasan bandar di mana penduduk bandar menggunakan ruang yang disediakan dengan maksima.

Contoh amalan perancangan terbaik kawasan rekreasi di Shanghai, China yang direka bentuk dengan pelbagai fungsi dan mesra usia.

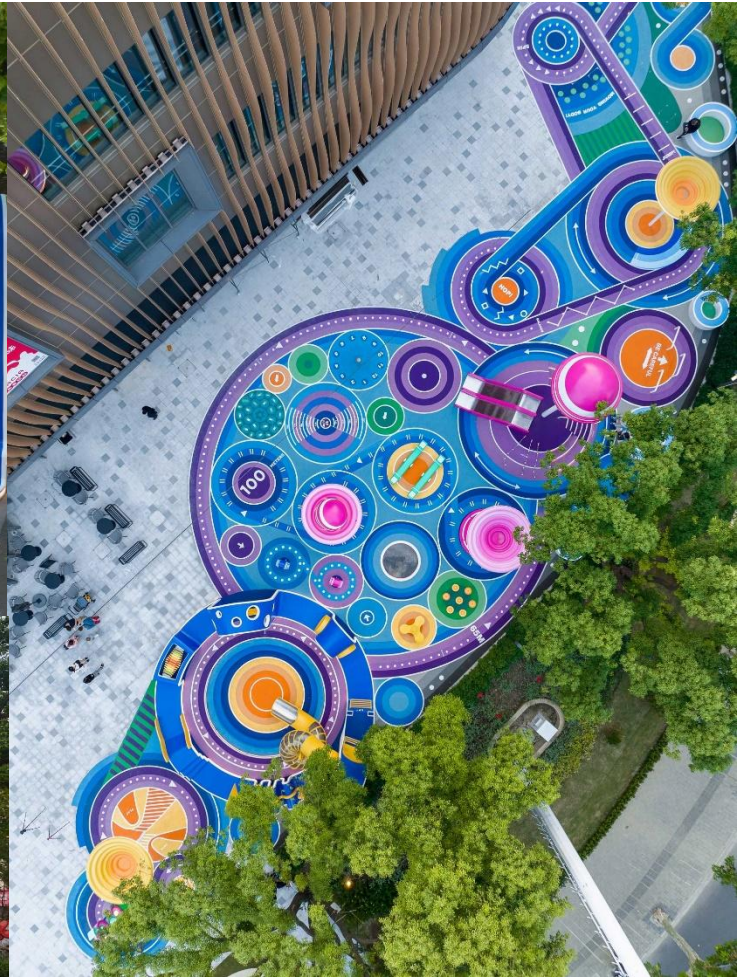

Contoh amalan perancangan terbaik : *Pemgasus Trail* di Chongqing, China.

Contoh amalan perancangan terbaik
kawasan rekreasi konsep lolipop di China

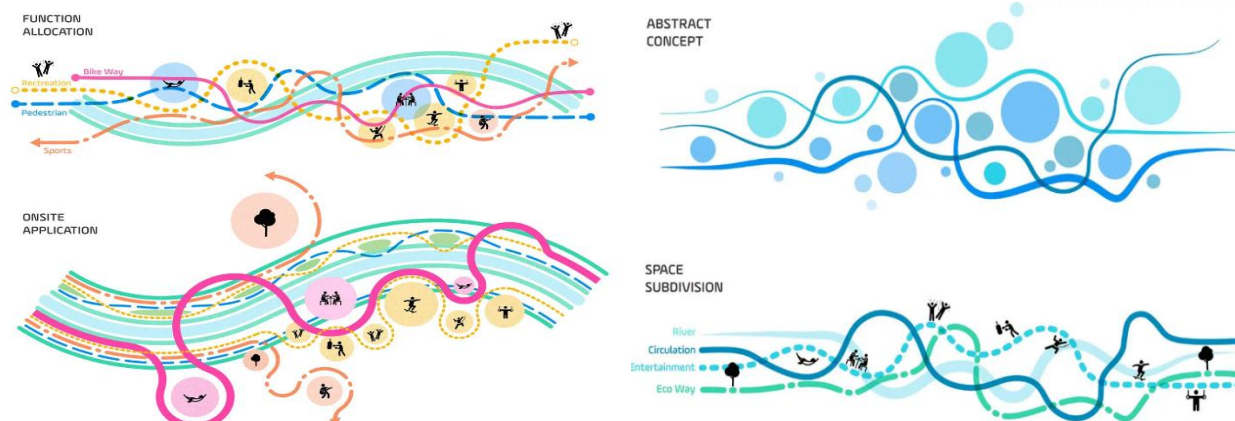

Contoh Amalan Perancangan Terbaik :

Cadangan Taman Rekreasi Bandar dengan menerapkan pelbagai konsep dalam reka bentuk di Rionegro, Colombia.

Projek River Loop merupakan projek menaik taraf di tebing Sungai Rionegro yang menjangkau lebih 4 kilometer panjangnya. Pelan induk itu mentakrifkan bukan sahaja kawasan pinggir sungai itu sendiri tetapi juga kawasan bersebelahan dengan sungai sebagai taman awam dengan peralatan bandar yang berbeza jenis untuk semua jenis pengguna.

Tujuan utama cadangan itu tertumpu kepada mewujudkan sistem semula jadi bandar hibrid yang menjalin tiga aspek asas landskap: ekosistem semula jadi terkawal, kebolehan capaian pejalan kaki dan aktiviti sosial awam.

Contoh Amalan Perancangan Terbaik Kawasan Rekreasi di Shanghai, China.

*Menggunakan sebahagian ruang bandar yang
lebih berfungsi dan menarik.*

Enam (6) asas reka bentuk pejalan kaki/
berbasikal :

Pengasingan
fizikal

Laluan
pelbagai

Pelbagai
fungsi kreatif

Kanopi
bersambungan

Identiti

Orientasi
bangunan

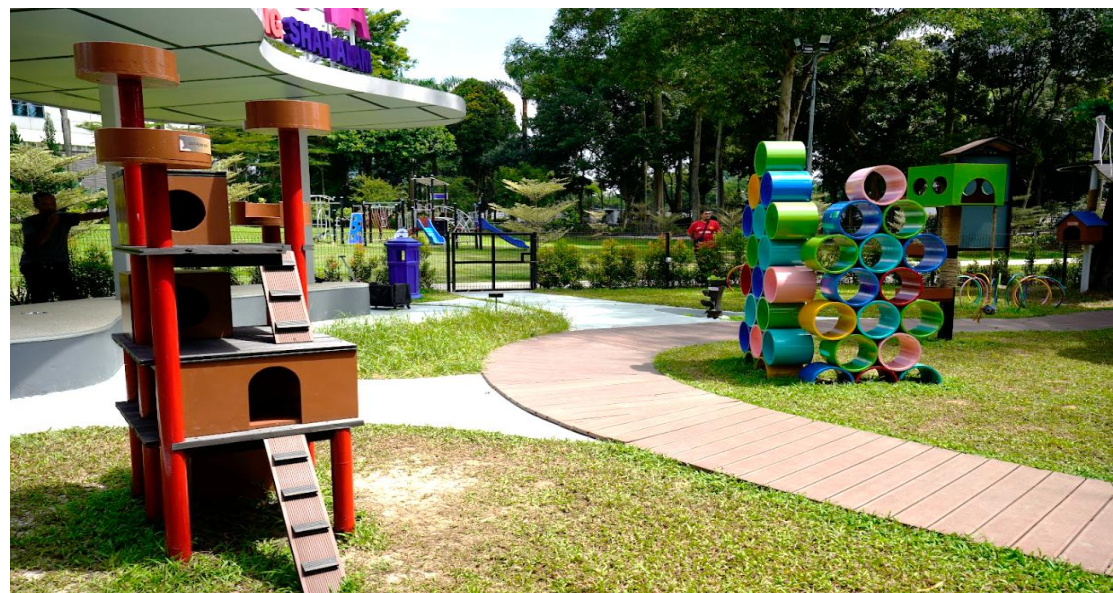

Contoh Amalan Perancangan Terbaik: Catopia Taman Kucing Shah Alam

Catopia Shah Alam menerapkan konsep 'kawasan permainan luar' bagi menyediakan pengalaman unik kepada para pemilik kucing khususnya buat komuniti Shah Alam.

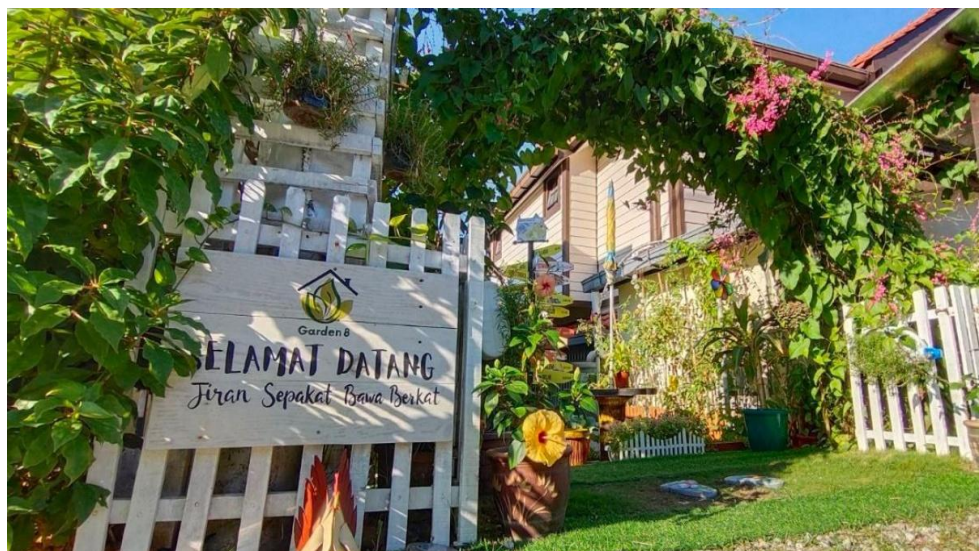

Contoh Amalan Perancangan Terbaik: Pengindahan Lorong Belakang - Taman Perwira, Gombak Setia, Selangor

Aktiviti tanaman yang dimulakan oleh lapan pemilik rumah pada Oktober 2021, kini selepas tiga tahun, berkembang jauh dengan lebih 100 pemilik kediaman sudah mengambil bahagian dalam pengindahan lorong belakang taman perumahan.

Pelbagai jenis pokok bunga serta tanaman hiasan, sayur-sayuran dan herba diusahakan di sini sekali gus memberi kepelbagaian dan memanfaatkan sepenuhnya tanah terbiar.

Garden 8 menggunakan sisa kebun dan sisa dapur sebagai baja memandangkan komuniti tersebut mengamalkan sistem kompos.

elemen pengangkutan & perhubungan

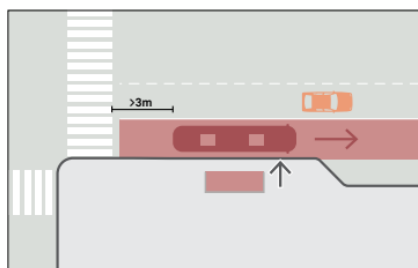
E3
Sub.E (3.1)

Pengangkutan & Perhubungan

Perhentian Transit

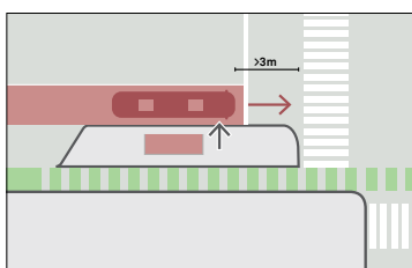
- » Perhentian transit merupakan kawasan tumpuan utama pengguna pengangkutan awam yang turut menghubungkan dengan laluan pejalan kaki dan basikal bagi mengamalkan gaya hidup aktif. Akses yang terancang serta dilengkapi dengan kemudahan sokongan perlu disediakan di kawasan transit.
- » Kemudahan perhentian ini perlu dilengkapi dengan **kemudahan yang mesra pengguna dengan ciri-ciri reka bentuk sejagat**. Kemudahan yang boleh disediakan adalah seperti lintasan, landas angkat, susur tangan, tonggak jalan, lampu isyarat mesra OKU dan papan tanda yang jelas. **Integrasi yang baik dan bersambung antara transit dengan bangunan sekeliling dapat mewujudkan persekitaran yang mengamalkan aktiviti berjalan kaki**. Penyediaan ini juga perlu selaras dengan Arahan Teknik (Jalan), JKR, GPP Pembangunan Berorientasikan Transit (TOD), PLANMalaysia dan lain-lain garis panduan yang berkaitan.

Konfigurasi Perhentian Transit

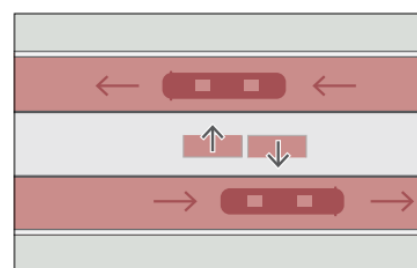
Perhentian Dalam Lorong

Perhentian ini membolehkan kenderaan transit untuk mengambil penumpang tanpa meninggalkan lorong dengan itu mengurangkan masa transit menunggu.

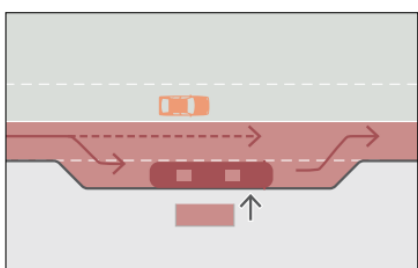
"Pulau Perhentian"

Ini adalah platform yang diapit oleh lorong kenderaan di kedua-dua belah yang membolehkan kenderaan transit berjalan di lorong tengah di mana terdapat lebih sedikit konflik dengan pengguna lain.

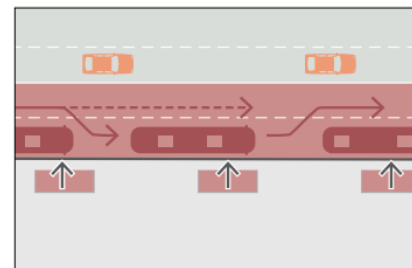
Perhentian Median

Perhentian ini terletak di tengah-tengah jalan dan menampung laluan transit di kedua-dua arah perjalanan di kedua-dua belah platform.

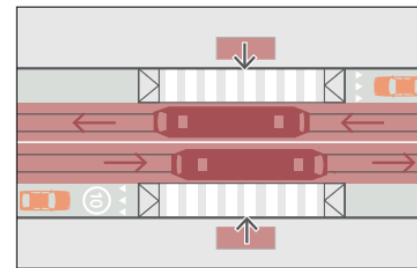
Perhentian Pull Out

Perhentian ini menyediakan petak untuk transit masuk ke laluan pejalan kaki untuk mengambil penumpang dan membolehkan kenderaan lain berlalu.

Lorong Menaiki Transit dan Hentian Transit

Lorong menaiki transit disediakan di lokasi tertentu seperti tempat pemindahan, hab atau destinasi utama untuk meningkatkan kecekapan pemindahan dengan menyediakan lokasi yang ditetapkan untuk laluan tertentu

Perhentian Guna Sama atau Perhentian Mudah Akses

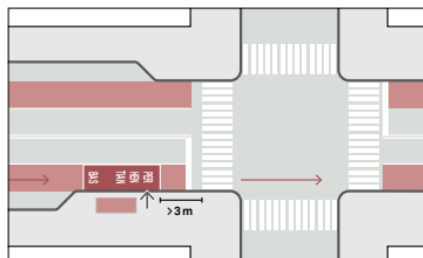
Perhentian ini berkongsi ruang punggahan untuk pengguna transit menunggu dengan lorong kenderaan

Sumber : Global Designing Cities

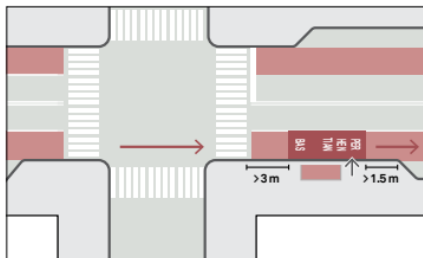
Penempatan Perhentian

- » Perhentian transit boleh terletak berhampiran atau jauh dari persimpangan, atau terletak di kawasan bukan persimpangan yang sesak.
- » Peletakan perhentian transit ini boleh memberi kesan terhadap kelajuan dan kapasiti transit, keselamatan, tempoh pergerakan naik dan turun pengguna, jarak berjalan kaki dan konflik dengan pengguna lain. Cadangan peletakan hentian ini perlu dikaji dengan mengambil kira lokaliti tempatan untuk memastikan tiada berlaku konflik dan kesesakan trafik.

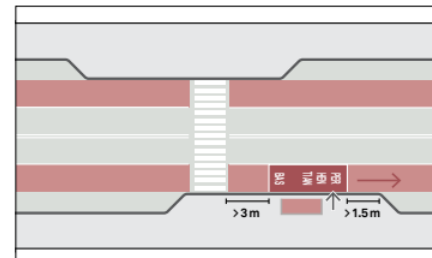
Perhentian Dalam Lorong

Perhentian transit sebelum persimpangan membolehkan penumpang naik dan turun di kawasan yang lebih dekat dengan lintasan pejalan kaki. Perhentian jenis ini adalah sesuai di mana terdapat kekangan di kawasan selepas persimpangan.

Pulau Perhentian

Perhentian transit selepas persimpangan diletakkan di seberang persimpangan, membolehkan transit untuk melalui persimpangan sebelum berhenti. Perhentian selepas persimpangan meminimumkan konflik dengan kenderaan membelok dan boleh merangkumi keutamaan lampu isyarat transit.

Perhentian Median

Perhentian di kawasan bukan persimpangan digunakan di tapak yang menjana jumlah penumpang transit yang tinggi atau di mana ruang yang tidak mencukupi wujud di persimpangan berhampiran.

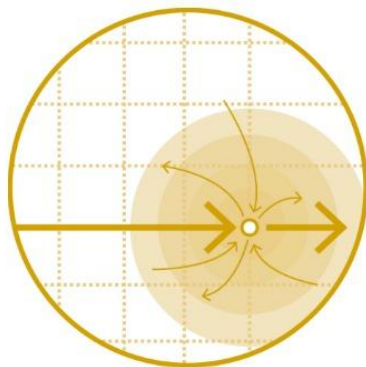
◀ Lorong transit khusus, dengan pemasangan isyarat asas yang sesuai dan penambahbaikan trafik operasi untuk memastikan kenderaan transit hanya menunggu pada waktu minimum sahaja, dan seterusnya memudahkan pergerakan pengguna jalan raya di bandar.

Cadangan di sini memfokuskan pada transit bas. Walau bagaimanapun, ia juga boleh digunakan untuk trem atau transit rel ringan di jalan raya.

Sumber : Global Urban Street Design Guide

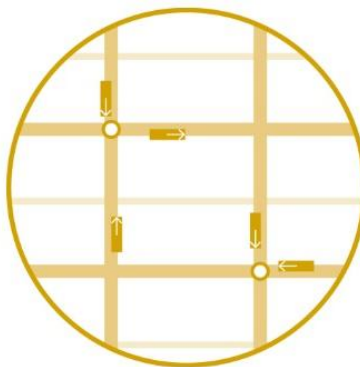

Enam (6) Prinsip Reka Bentuk Perhentian Transit

Perhentian Sebagai Pintu Utama (gateway)

Lokasi perhentian yang strategik yang menjadi pintu masuk utama bagi sesebuah bandar atau kawasan. Kebiasaannya adalah di tempat tumpuan penduduk, tempat pelancongan atau kemudahan, yang djangkakan frekuensi tinggi pergerakan.

Kemudah sampaian dan bersambung

Perhentian transit perlu dapat dihubungkan dengan mudah dan dilengkapkan dengan jaringan pejalan kaki, berbasikal atau berkeperluan khas lain. Mempunyai papan tanda arah yang jelas dan dihubungkan secara laluan bertutup dengan bangunan sekitar.

Laluan khas

Perhentian transit perlu bersebelahan dengan laluan khas bas/ berasaskan rel dan tidak bercampur dengan kegunaan persendirian lain.

Memenuhi kehendak pelbagai masyarakat

Kemudahan sokongan dan reka bentuk binaan perlu dapat memenuhi keperluan khas seperti OKU, wanita, warga emas, kanak-kanak dan orang sakit.

Selamat

Reka bentuk dan kemudahan sokongan yang menjamin keselamatan pengguna seperti pencahayaan, butang kecemasan, pemisah laluan pejalan kaki dan laluan utama kenderaan.

Reka bentuk platform yang sesuai

Aras platform di perhentian transit yang sesuai ketinggian dengan pelbagai jenis kenderaan awam untuk memudahkan turun naik pengguna. Mampu disesuaikan dengan keperluan khas terutama yang berkerusi roda dan ibu bapa yang mempunyai anak kecil yang menggunakan kereta sorong bayi.

Sumber : <https://www.archdaily.com>

Contoh di seluruh negara

Contoh amalan terbaik bagi perhentian transit yang menarik dan memudahkan penguna jalan raya di bandar – bandar di serata dunia.

Chiba Prefecture , Jepun

E3

Sub.E (3.2)

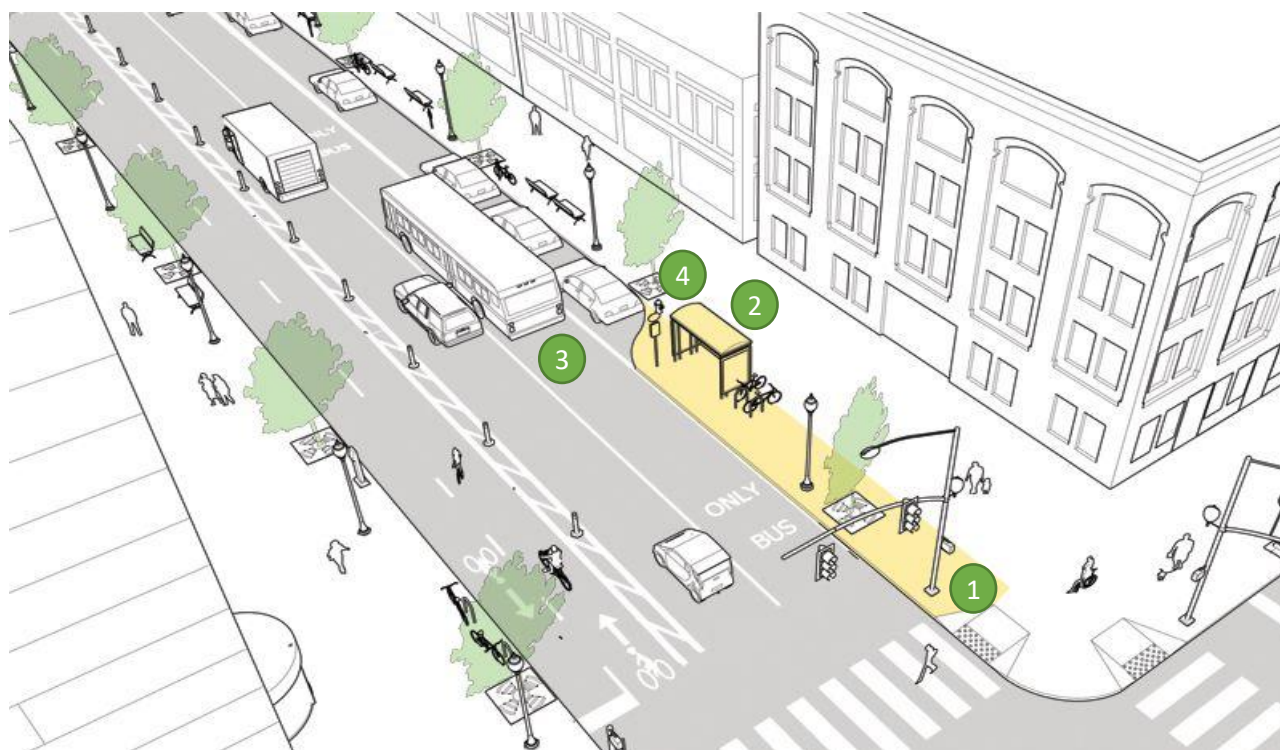
Pengangkutan & Perhubungan Perhentian Bas

Perhentian bas merupakan komponen penting dalam melengkapi aspek perhubungan dan pengangkutan awam. Perhentian bas merujuk kepada tempat di mana bas atau pengangkutan awam lain berhenti untuk menaik atau menurunkan penumpang. Biasanya, perhentian bas ini terdapat di sepanjang jalan raya atau di terminal bas.

Perhentian bas biasanya dilengkapi dengan kemudahan sokongan seperti tempat duduk, tanda arah, pencahayaan, papan informasi dan terdapat juga kedai makanan atau minuman kecil. [Penyediaan perhentian bas juga perlu selaras dengan Arahan Teknik \(Jalan\), JKR, GPP Pembangunan Berorientasikan Transit \(TOD\), PLANMalaysia dan lain-lain yang berkaitan.](#)

"By far the greatest and most admirable form of wisdom is that needed to plan and beautify cities and human communities"

Socrates

1

Perhentian bas perlu disediakan akses yang selamat, melalui kaki lima dan lokasi persimpangan jalan yang sesuai. Lintasan pejalan kaki hendaklah ditempatkan di belakang kenderaan transit.

2

Perhentian bas perlu disediakan di laluan yang mempunyai bilangan penumpang yang tinggi yang menggunakan perkhidmatan bas.

3

Mentol bas hendaklah sekurang-kurangnya 10 kaki lebar atau direka bentuk untuk menampung panjang tanjakan kerusi roda yang digunakan pada kebanyakan bas 40 kaki standard.

4

Papan maklumat yang dipasang perlu mempunyai info mengenai syarikat bas, logo atau penanda, nama stesen, peta laluan dan jadual. Perhentian bas perlu juga mempunyai maklumat mengenai sistem /peta laluan dan jadual perkhidmatan bas.

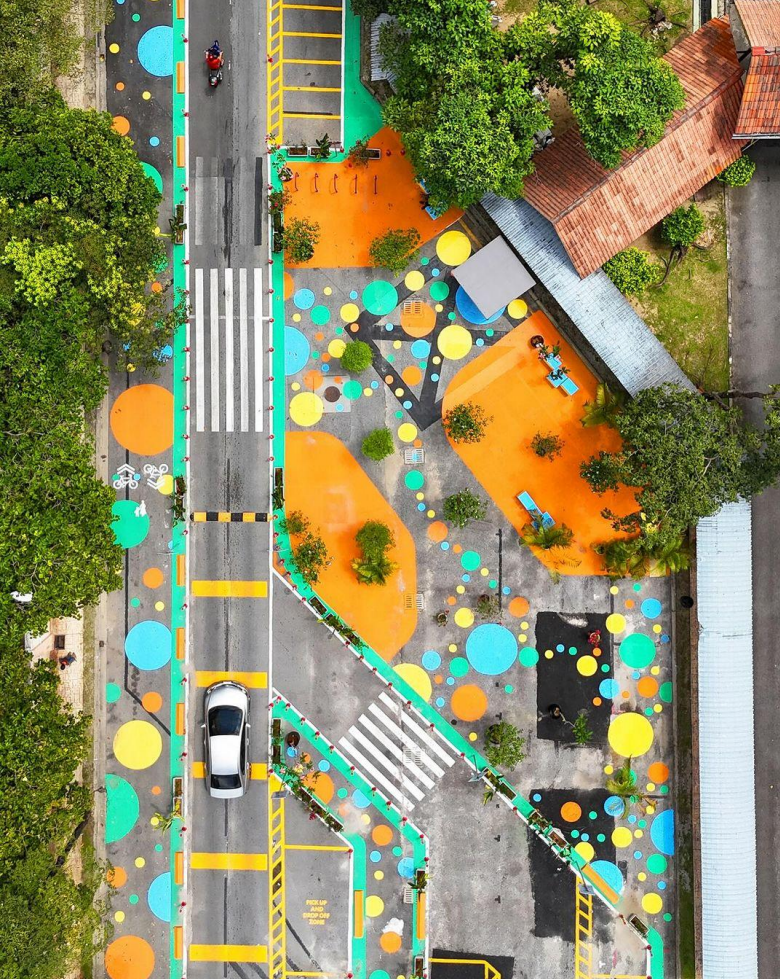

Amalan Perancangan Terbaik : Sekolah Kebangsaan Danau Kota 2

Global Designing Cities Initiative (GDCI) yang merupakan rakan kongsi di bawah Bloomberg Philanthropies Initiative for Global Road Safety (BIGRS) bekerjasama dengan Dewan Bandaraya Kuala Lumpur (DBKL) bagi menaiktaraf jalan melalui Projek Transformasi Jalan Sekolah.

Tujuan projek ini dilaksanakan adalah untuk memberi kesedaran kepada pengguna jalan raya khususnya di sekitar kawasan sekolah berkenaan terhadap aspek keselamatan dan penggunaan jalan-jalan sebenar yang sepatutnya digunakan terutama ketika menyeberangi jalan.

Berhubungan dengan kemudahan pejalan kaki, berbasikal dan pengguna berkeperluan khas

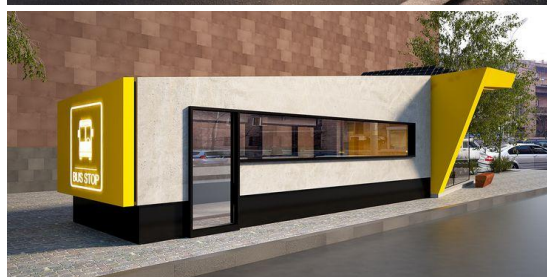
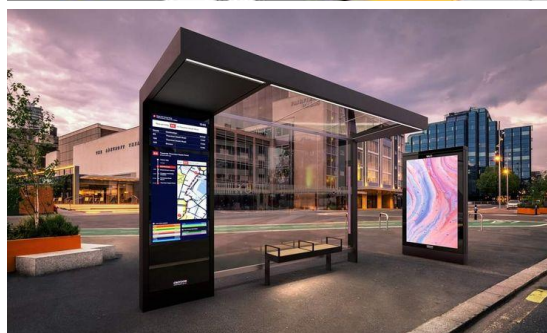
Peletakan perhentian bas tidak boleh ditempatkan di mana-mana tanjakan atau struktur persimpangan, jalan susur atau dalam jarak 60m dari mana-mana persimpangan.

Sumber Arahan Teknik (Jalan) , JKR

Peretakan perhentian bas juga perlu bersambung atau mudah dicapai oleh pengguna secara berjalan kaki, berbasikal atau pengguna yang berkeperluan khas (ibu yang ada anak kecil, warga emas, ibu mengandung atau OKU fizikal/ bukan fizikal)

- 1 Elemen landskap lembut atau kejur mewujudkan estetika yang harmoni dan indah.
- 2 Epenyediaan laluan khas berbasikal pergi balik untuk memudahkan pengguna berbasikal lebih selamat.
- 3 Zebra crossing dengan penyediaan ramp membantu pengguna bekerpuan khas.

Jepun

Yichang, China

Seoul, Korea

Jerman

Contoh di seluruh negara

Contoh amalan terbaik bagi perhentian bas yang menarik dan memudahkan pengguna jalan raya di bandar – bandar di serata dunia.

London, United Kingdom

Brazil

elemen reka bentuk bangunan

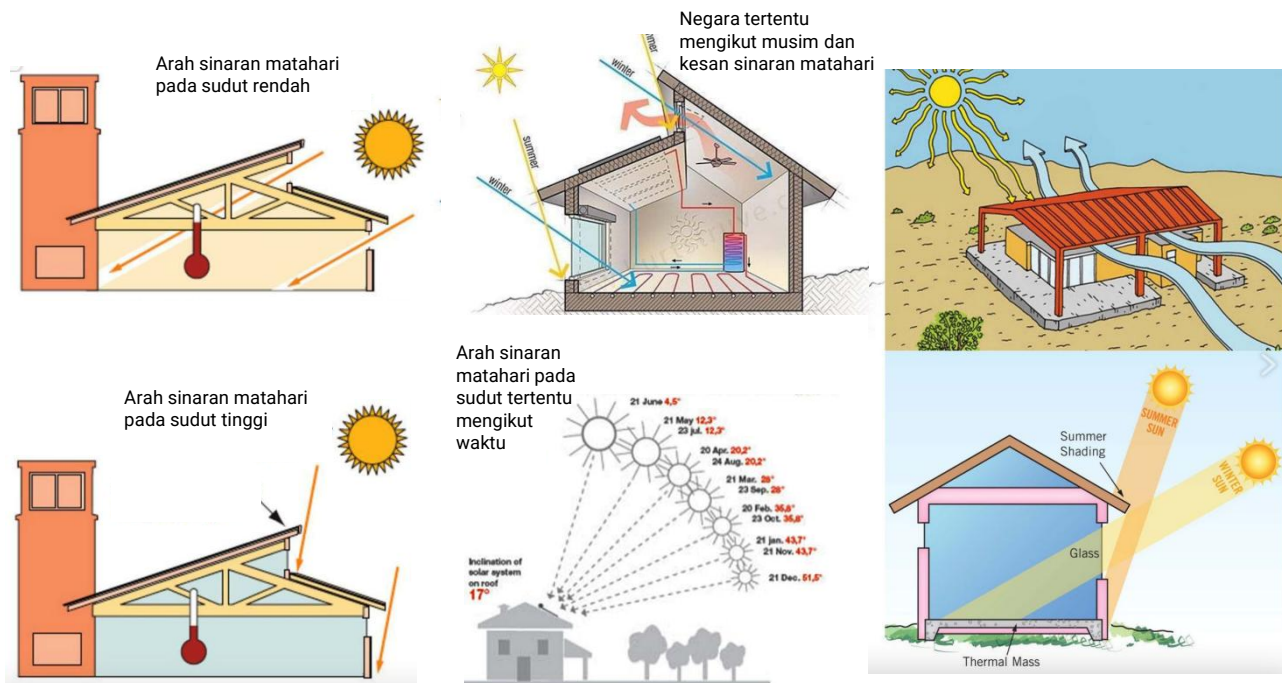

E4

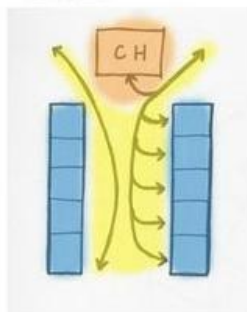
Sub.E (4.1)

Reka bentuk Orientasi Bangunan

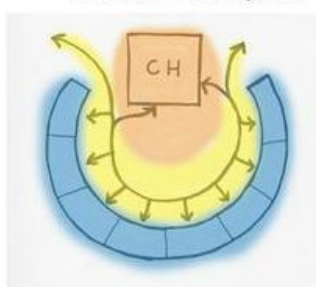
Orientasi bangunan merupakan elemen penting yang perlu diambil kira dalam menyediakan reka bentuk bangunan atau susun atur sesebuah pembangunan. Orientasi bangunan yang berkesan dapat meningkatkan kecekapan tenaga, arah tiupan angin, cahaya matahari, kesan visual, keselesaan dan mengurangkan keperluan untuk penggunaan alat menyejuk.

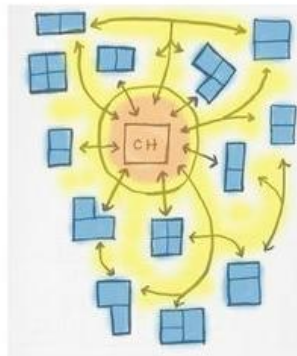
Linear

Central Courtyard

Dispersed

Hybrid

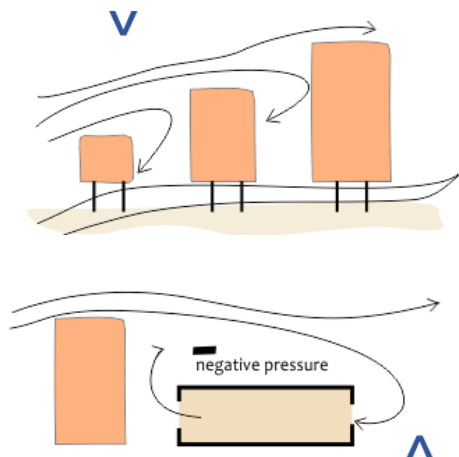

Orientasi dan kedudukan bangunan juga boleh mengalakkan interaksi sosial dan bagaimana sesebuah masyarakat setempat itu berhubung. Secara asasnya, terdapat tiga (3) bentuk susunan sesebuah bangunan itu yang dapat mengalakkan interaksi iaitu secara *linear*, *central courtyard*, *dispersed* atau *hybrid*.

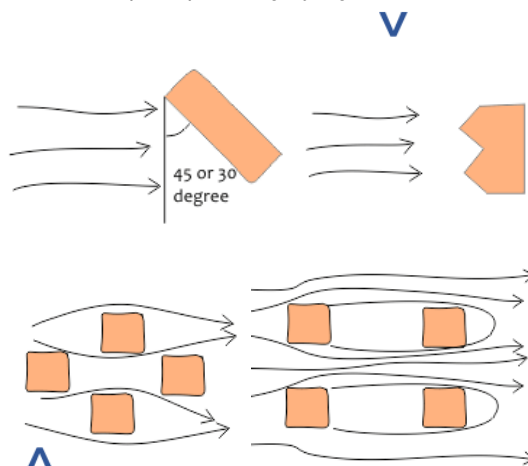
Secara asasnya, orientasi dan kedudukan bangunan akan mempengaruhi 4 elemen utama iaitu **arah penembusan cahaya, tiupan angin, kemudah sampaian, kesan visual dan alam semula jadi**.

Kedudukan bangunan yang pelbagai tingkat sewajarnya disusun mengikut ketinggian bangunan iaitu daripada yang rendah hingga ke tinggi supaya sirkulasi angin dapat masuk keseluruhan bangunan tanpa halangan.

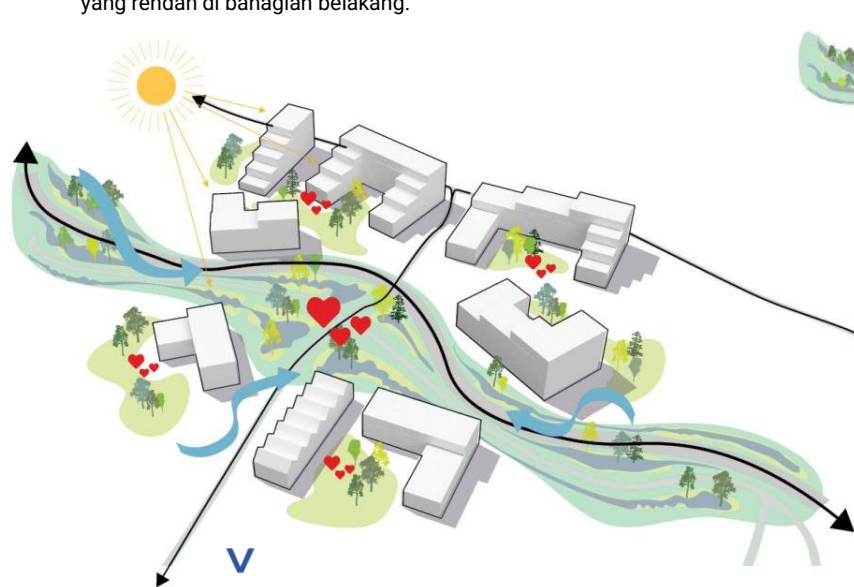

Kedudukan bangunan yang lebih tinggi diletakkan dihadapan akan menyebabkan lindungan pada tiupan angin yang kurang mengena pada bangunan yang rendah di bahagian belakang.

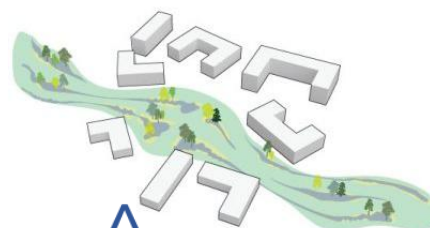
Kedudukan bangunan pada sudut 45 atau 30 darjah mampu untuk meningkatkan ventilasi angin. Kedudukan boleh juga dalam bentuk berturut yang akan mendapat capaian angin yang sama.

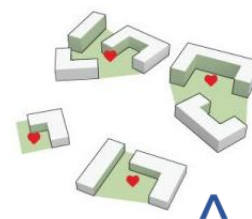
Kedudukan bangunan yang berjarak tertentu juga mampu untuk menyebabkan rebakan sekata tiupan angin pada semua bangunan dan kawasan sekitar.

Contoh susunatur pembangunan yang mengambil kira orientasi bangunan yang mengambil potensi tapak seperti sungai, alam semula jadi, arah matahari dan tiupan angin.

Sungai/ badan air semula jadi sebagai teras utama pembangunan dan ruang awam.

Ruang interaksi sosial dalam unit keijiran kecil.

Susunan dan arah menghadap bangunan akan memberi kesan yang berbeza dan mengalakkan interaksi sosial dengan pelbagai aktiviti.

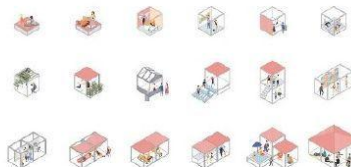
Ruang yang dimanfaatkan sebaik mungkin dengan pelbagai aktiviti.

Aktiviti dalam bangunan yang terbuka juga boleh diintegrasikan dengan ruang awam di luar.

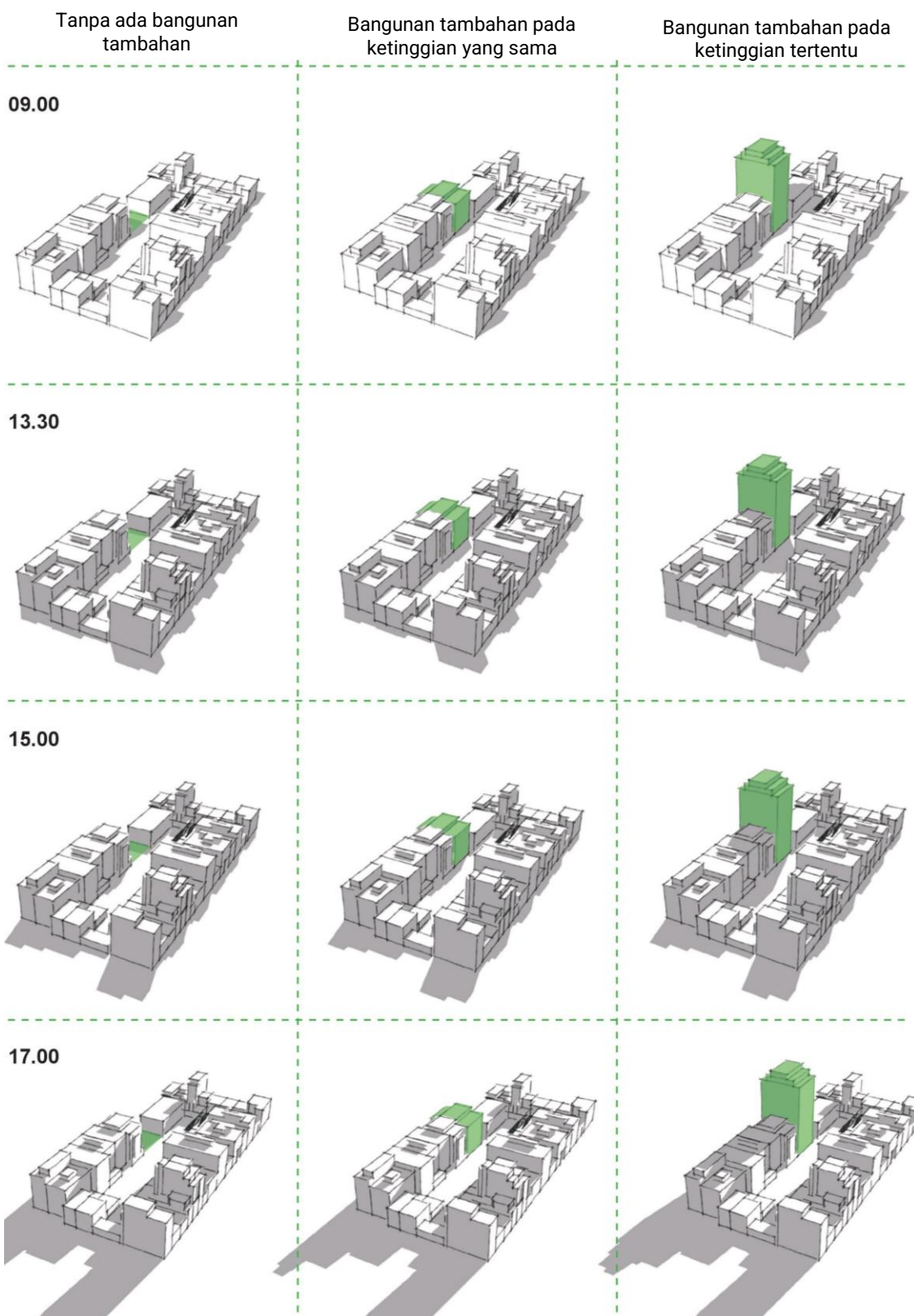
Skala bangunan yang berhadapan juga memainkan peranan untuk menghidupkan ruang awam di antara dua bangunan.

Orientasi dan reka bentuk sesebuah bangunan akan mempengaruhi fungsi ruang awam dihadapannya.

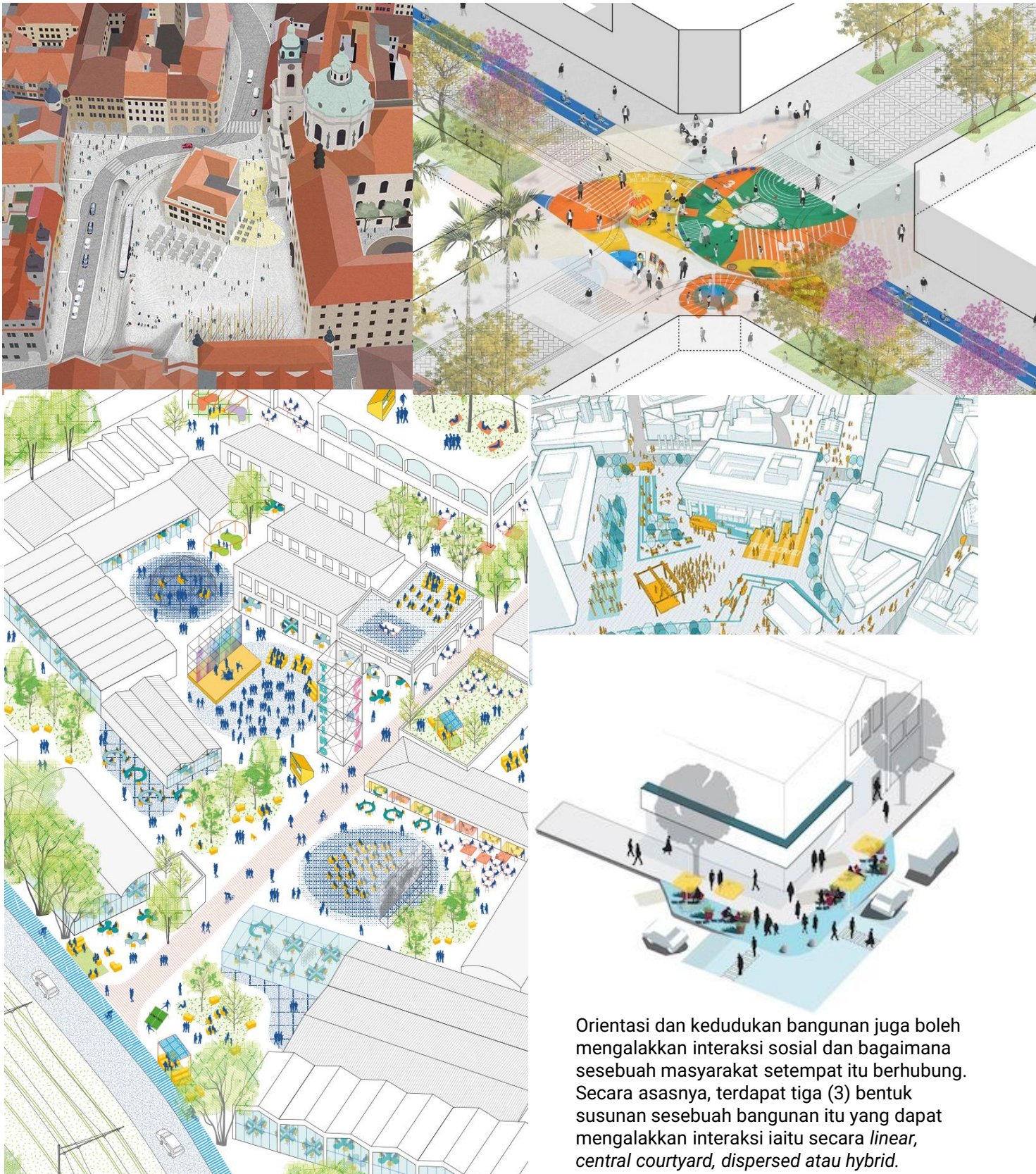

Analisis kesan bayang mengikut ketinggian bangunan dan waktu yang berbeza di tapak yang ditanda hijau.

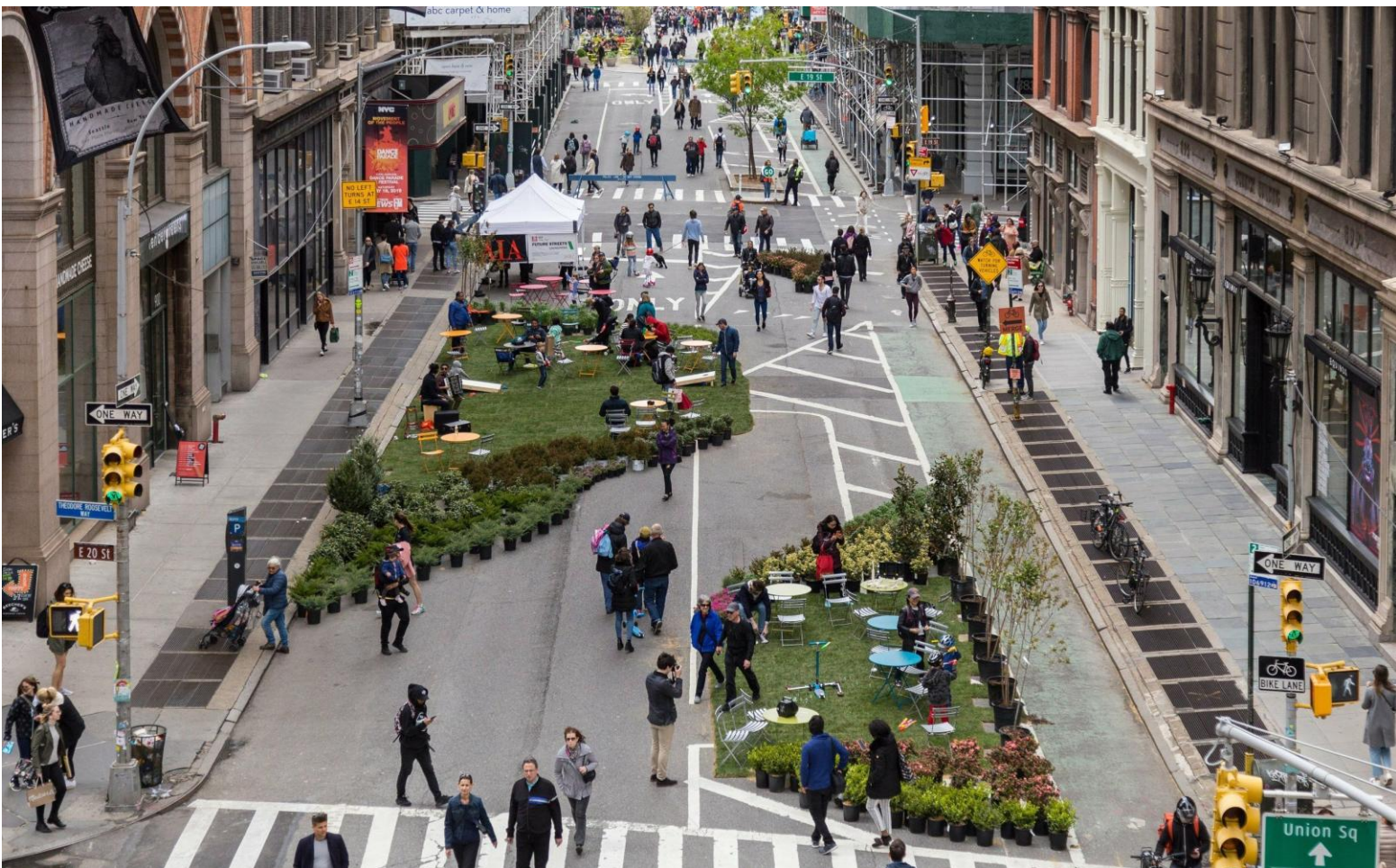
Sumber : <https://i.pinimg.com/originals/>

Orientasi dan kedudukan bangunan juga boleh mengizinkan interaksi sosial dan bagaimana sesebuah masyarakat setempat itu berhubung. Secara asasnya, terdapat tiga (3) bentuk susunan sesebuah bangunan itu yang dapat mengizinkan interaksi iaitu secara *linear*, *central courtyard*, *dispersed* atau *hybrid*.

Contoh amalan terbaik di serata negara

Penggunaan ruang secara maksima dan bebas
kenderaan mewujudkan bandar yang lebih **vibrant**.

**Contoh amalan
terbaik di serata
negara**

Mewujudkan
ruang dan
kawasan yang
berdaya huni.

elemen
sokongan lain

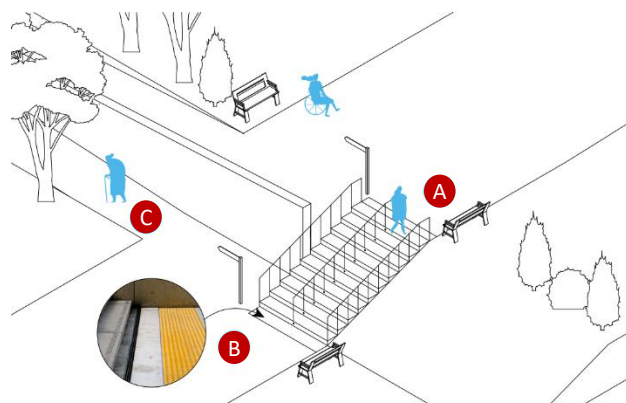

E5

Sub.E (5.1)

Elemen Sokongan Lain Reka Bentuk Inklusif (Mesra Demensia)

Penyediaan PTK Bandar juga boleh mengambil kira keperluan golongan khas antaranya adalah warga emas yang menghadapi 'Demensia'.

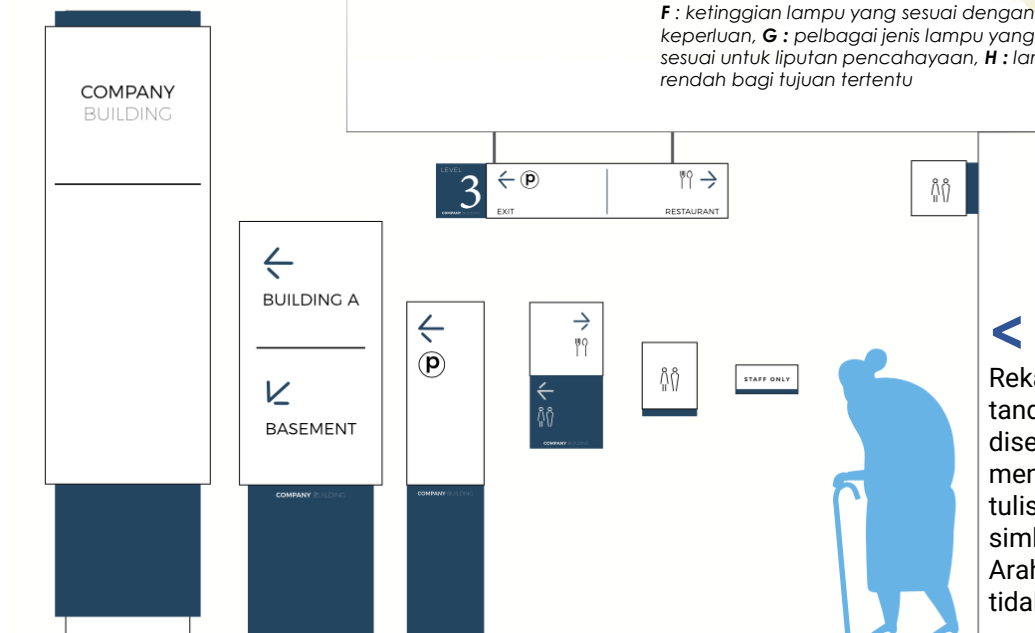
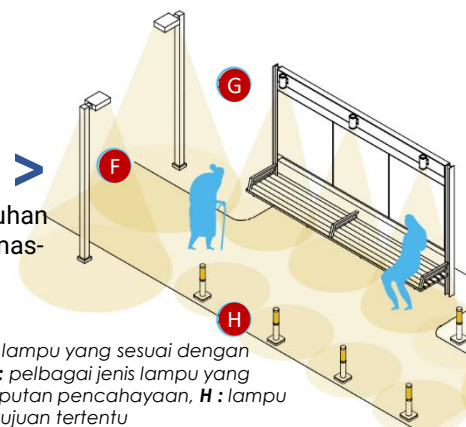
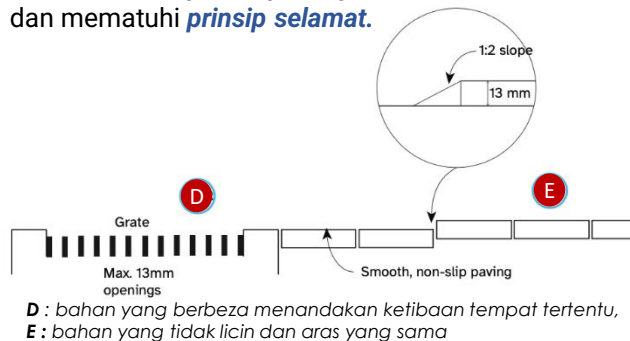

A : selaraskan antara aras laluan, **B** : material berbeza menandakan level lain, **C** : 'ramp' khas untuk memudahkan laluan

Penyediaan ini perlu selaras dengan Arahan Teknik (Jalan), JKR,GPP Warga Emas, GPP Berorientasikan Transit (TOD), PLANMalaysia dan lain-lain yang berkaitan.

Kaedah pencahayaan yang pelbagai dan meliputi keseluruhan kawasan membantu warga emas-demensia untuk bergerak dan memudahkan capaian.

Aras laluan pejalan kaki yang sama atau cerun pada kadar yang ditetapkan mampu mengelakkan risiko kemalangan bagi warga emas-demensia dan mematuhi **prinsip selamat**.

Reka bentuk papan tanda yang disediakan perlu menggunakan tulisan, warna, simbol yang jelas. Arah tanda juga tidak mengelirukan.

Sumber ilustrasi dan rajah : Dementia-inclusive planning and design guidelines, DEMscape, 2022.

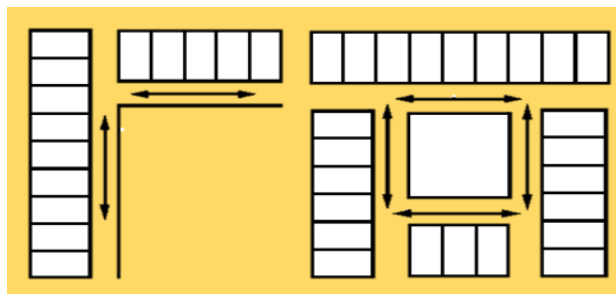
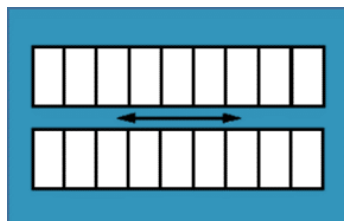
E5

Sub.E (5.1)

Elemen Sokongan Lain Reka Bentuk Inklusif (*Mesra Demensia*)

Penyakit demensia ini biasanya dikaitkan dengan hilang / kesukaran ingatan. Justeru, reka bentuk persekitaran perlu menggalakkan *way findings* yang mudah dalam mewujudkan persekitaran yang terapeutik dan orientasi spatial yang jelas agar dapat membolehkan pesakit demensia mampu untuk bergerak sendiri.

Reka bentuk tipologi digalakkan menggunakan reka bentuk yang biasa dan berterusan (*continuous*) serta yang mempunyai bilangan unit yang sedikit.

Tidak digalakkan menggunakan reka bentuk tipologi yang melibatkan perubahan hala tuju seperti orientasi bentuk-L serta orientasi pelbagai arah boleh menyebabkan kekeliruan dan memberi cabaran kepada pesakit demensia untuk bergerak sendiri.

Sumber : *Wayfinding for People with Dementia : The Role of Architectural Design* (2011)

Sumber : *Design As Therapy: Facilitating The Lives Of Those With Alzheimer's Disease : Through Environmental Design*, (2011)

Penggunaan warna dan simbol dapat membantu penghidap demensia mengenali tempat dan menyokong mereka untuk bergerak dari titik A ke titik B secara berdikari.

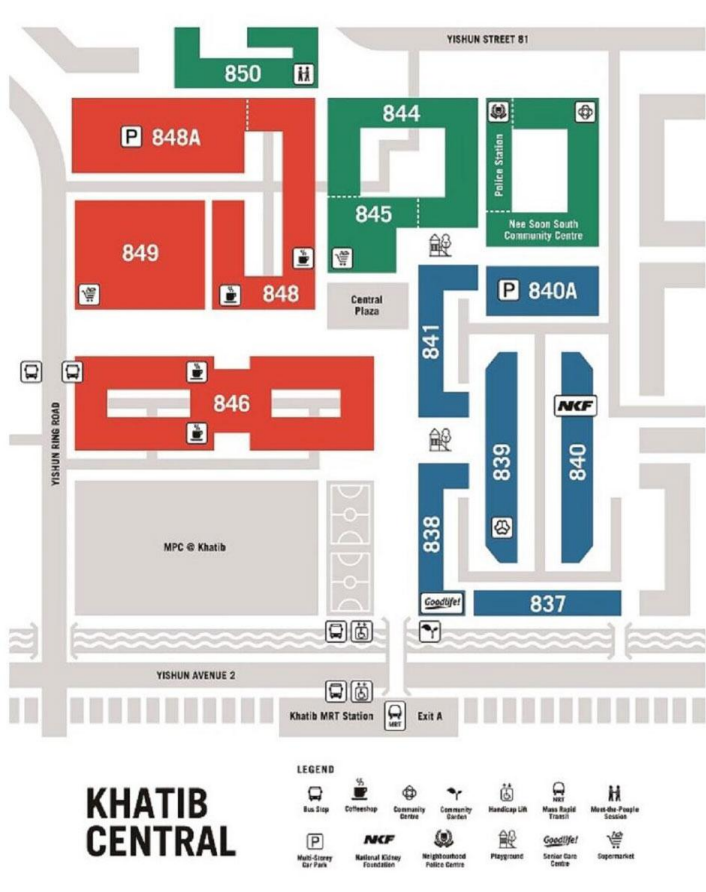

"Find Your Way" merupakan inisiatif NGO Dementia Singapore dalam mewujudkan persekitaran mesra demensia dengan menjadikan aspek *wayfindings* yang menggunakan warna dan simbol sebagai fokus utama.

Sistem *wayfindings* yang digunakan di Stesen Toa Payoh Bus Interchange, Singapura dipaparkan di peta.

Contoh amalan terbaik di Singapura yang menekankan aspek *wayfindings* yang jelas di Khatib Central menggunakan warna yang kontra dan nombor yang jelas / besar.

Contoh amalan terbaik di Singapura yang menggunakan simbol makanan yang mampu memberikan memori yang bagus kepada pesakit dimensia.

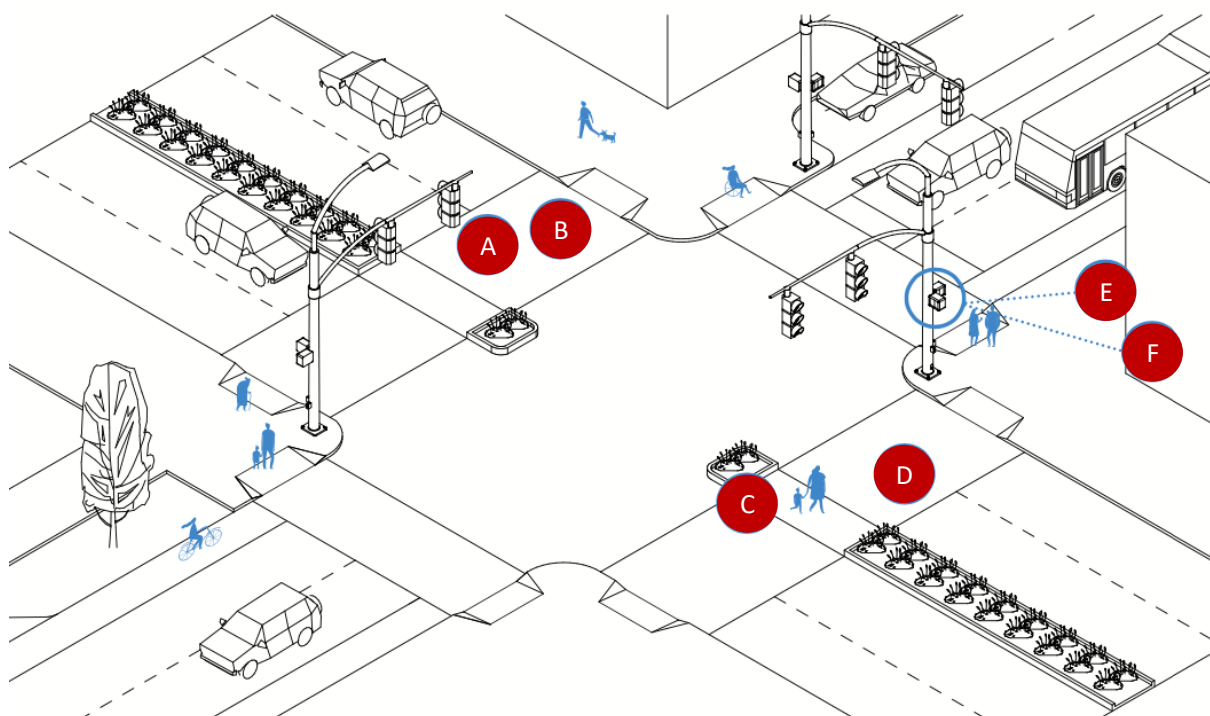

E5

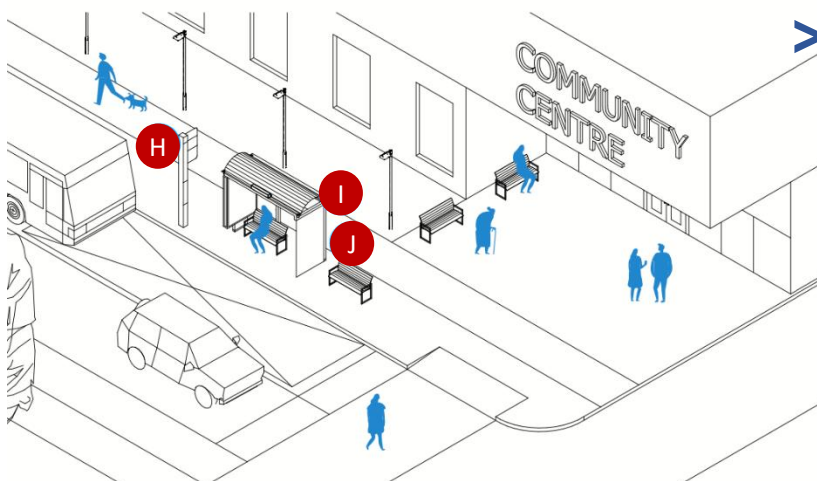
Sub.E (5.1)

Elemen Sokongan Lain Reka Bentuk Inklusif (Mesra Demensia)

Bagi cadangan PTK yang melibatkan simpang jalan utama, beberapa kaedah boleh dilaksanakan untuk memastikan pelbagai pengguna bandar terutama warga emas-demensia dapat melintas jalan dengan selamat.

A : penyediaan laluan melintas jalan, **B** : laluan khas melintas jalan pilihan bawah tanah, **C** : penyediaan 'pedestrian islands' untuk menunggu seketika, **D** : reka bentuk yang jelas ditandakan, **E** : alat bantuan rangsangan deria (sensory aids), **F** : masa yang mencukupi untuk melintas

> Gambarajah yang memaparkan reka bentuk cadangan komponen yang perlu ada di tempat menunggu pengangkutan awam.

H : papan tanda arah dan informasi, **I** : penyediaan tempat menunggu bas yang tertutup, **J** : tempat duduk tambahan sebagai pilihan pengguna

Sumber ilustrasi dan rajah : Dementia-inclusive planning and design guidelines, DEMScape, 2022.

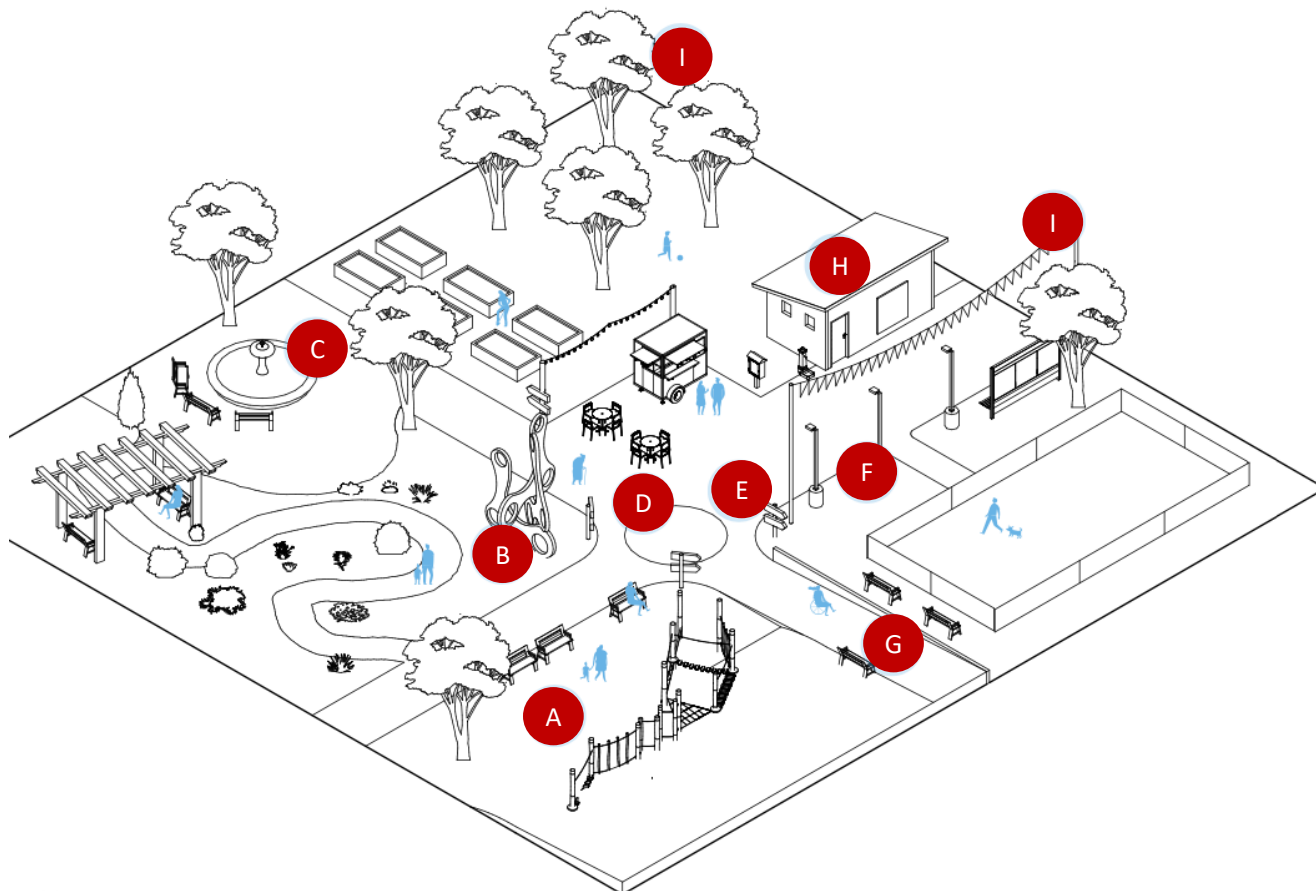
E5

Sub.E (5.1)

Elemen Sokongan Lain

Reka Bentuk Inklusif *(Mesra Demensia)*

Cadangan PTK Bandar yang mempunyai komponen kawasan lapang aktif boleh juga integrasikan dengan keperluan warga emas-demensia.

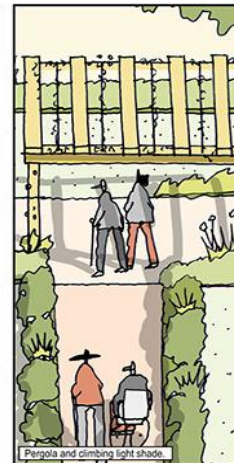
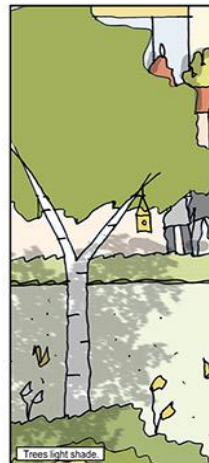
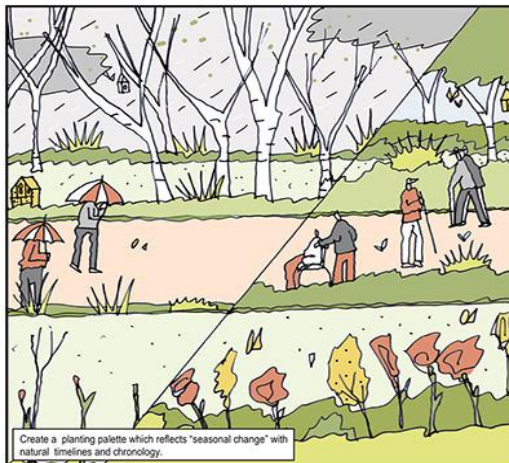
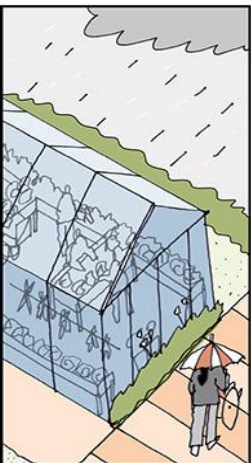
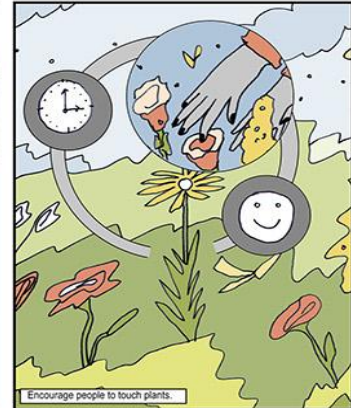
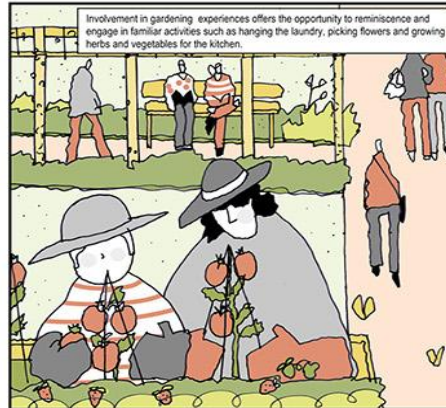
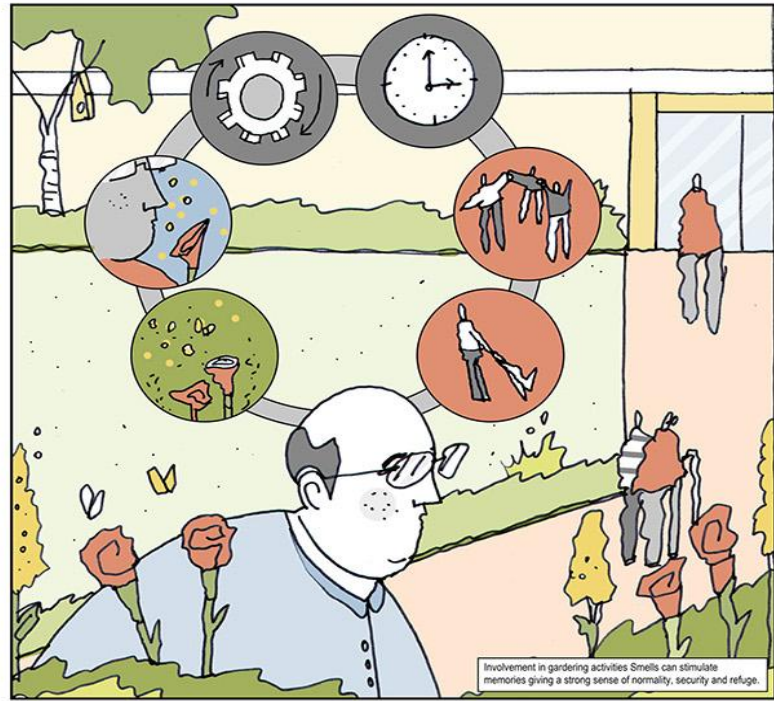
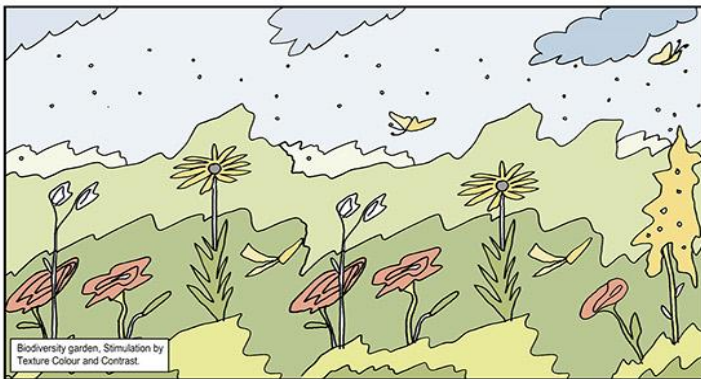

A : penyediaan tempat duduk, B : landskap arca, C : air pancuran, D : laluan yang jelas, E : papan tanda yang jelas, F : pencahayaan, H : penyediaan tandas awam, G : laluan 'ramp', I : tambahan pengindahan,

Dementia Friendly Garden

Pelan Tindakan Khas Luar Bandar (PTKLB)

The background image shows a dirt road that starts in the foreground and leads into a village. On either side of the road are houses with corrugated metal roofs, some of which are blue. The area is surrounded by dense tropical vegetation, including banana trees and various shrubs. In the far background, there are steep, forested hills. The overall scene is a rural village setting.

elemen lalu pejalan kaki

Pada dasarnya keseluruhan konsep reka bentuk laluan pejalan kaki dan basikal di luar bandar adalah sama seperti pelaksanaan di kawasan bandar. Walau bagaimanapun, konsep dan elemen laluan pejalan kaki ini disediakan untuk memberi keselesaan kepada pengguna dengan mengambil kira faktor kesesuaian mengikut lokaliti setempat seperti landskap, susun atur perabot yang menarik, jenis perabot, hiasan lampu, warna dinding, kemasan lantai dan dinding dan sebagainya. Laluan ini juga akan berfungsi sebagai laluan keselamatan untuk mewujudkan kesinambungan laluan dengan jarak pejalan kaki yang sesuai antaranya adalah kawasan masjid, sekolah, dewan/balairaya, Kawasan pelancongan agro, kawasan denai dan lain-lain.

E6

Sub.E (6.1)

LALUAN PEJALAN KAKI

- Kawasan Masjid

Laluan pejalan kaki di dalam kawasan Masjid Kristal Pulau Wan Man, Terengganu

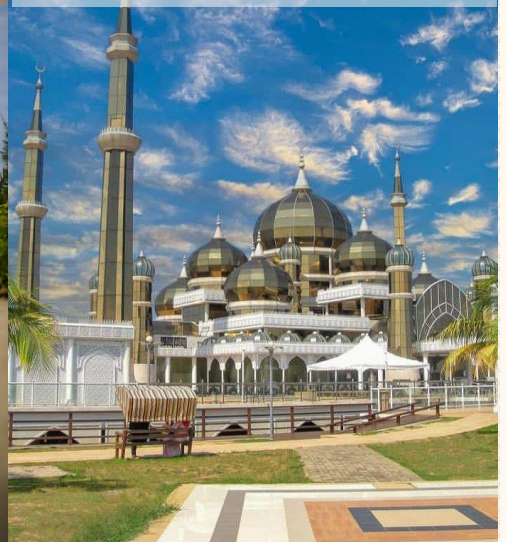

Pemasangan lampu di laluan pejalan kaki

Masjid Kristal Pulau Wan Man, Terengganu

Laluan pejalan kaki di luar kawasan masjid

Contoh di Malaysia: Contoh-contoh komponen di Masjid Al Busyra, Merbok Kedah

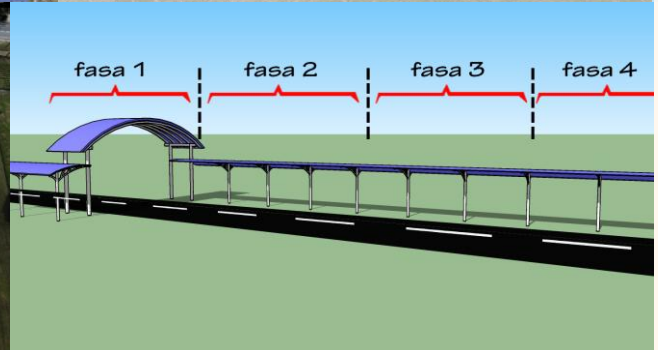
Contoh : Masjid Al-Busyra, Merbok Kedah direka bentuk dengan menyediakan laluan pejalan kaki di kawasan masjid sebagai laluan penghubung antara kemudahan-kemudahan yang disediakan di kawasan masjid. Kemudahan ini memberi keselesaan kepada pengguna dengan laluan kaki yang selesa kepada pengguna.

E6

Sub.E (6.2)

LALUAN PEJALAN KAKI - Kawasan Sekolah

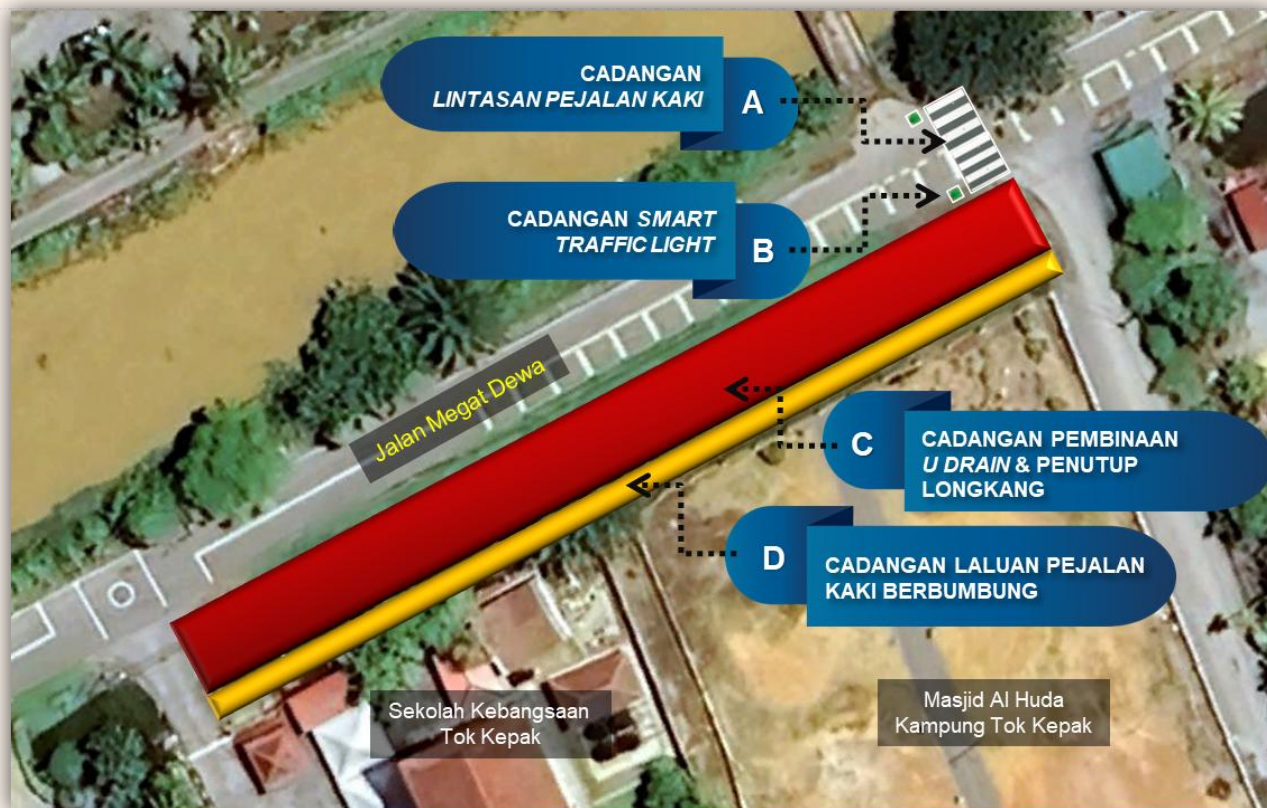

Kerja-kerja pembinaan yang telah siap dijalankan

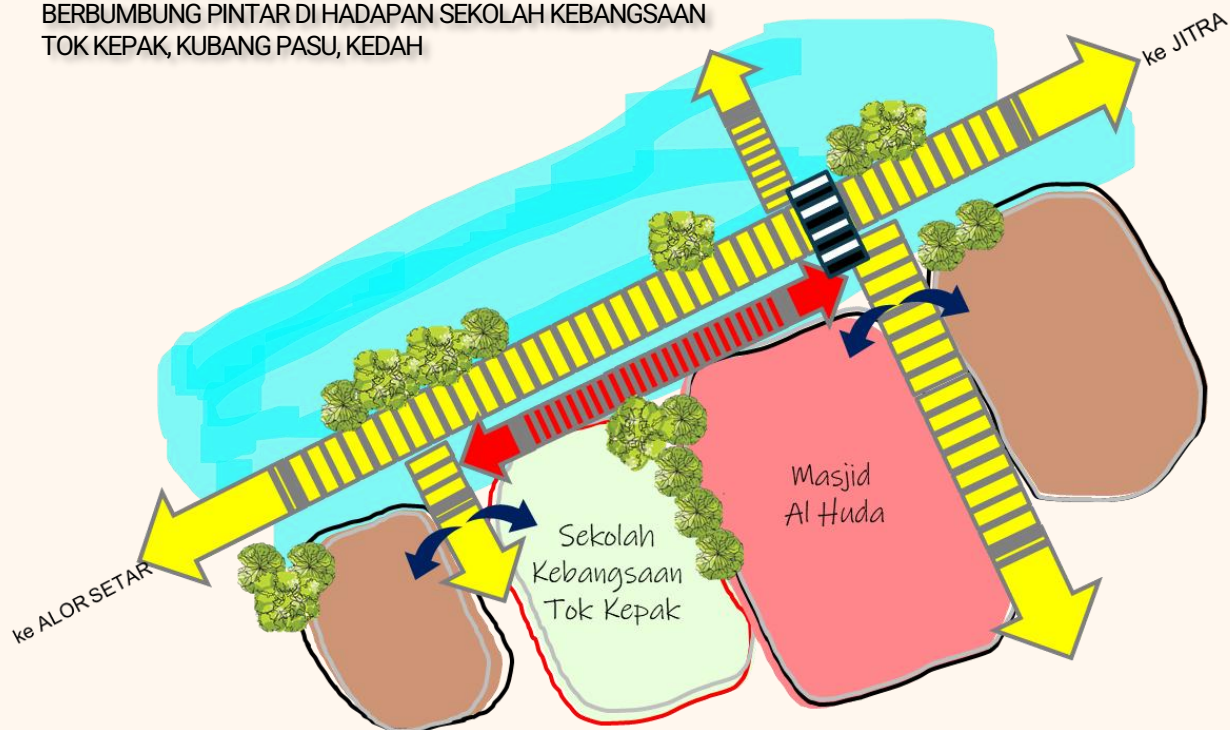
Ilustrasi cadangan laluan pejalan kaki berbumbung

CADANGAN PEMBANGUNAN

CADANGAN LALUAN PEJALAN KAKI
BERBUMBUNG PINTAR DI HADAPAN SEKOLAH KEBANGSAAN
TOK KEPAK, KUBANG PASU, KEDAH

Pemasangan Pagar Anti Climb Bagi Memisahkan Laluan Pejalan Kaki Dengan Jalan Raya Bagi Tujuan Keselamatan Pelajar Sekolah

Cadangan Menghubungkan Laluan Sedia Ada Melalui Zebra Crossing Dan Smart Traffic Light

E6

Sub.E (6.3)

LALUAN PEJALAN KAKI -Kawasan Dewan/Balairaya

Cadangan Penambahbaikan Komponen Kawasan Dewan

Contoh laluan pejalan kaki berbumbung yang boleh dilaksanakan di kawasan dewan / balai raya

E6

Sub.E (6.4)

LALUAN PEJALAN KAKI

- Kawasan Denai Sungai

Program Denai Sungai Kebangsaan (DSK) ialah program pembangunan laluan di sepanjang jajaran sungai, kolam atau badan air yang berfungsi untuk menjadikannya sebagai kawasan riadah dan rekreasi. Aktiviti menyusuri denai sambil menikmati udara segar dan keindahan hijau alam tidak hanya dapat memberi ketenangan kepada jiwa, malah lebih penting, mampu bertindak sebagai mekanisme penjagaan dan pelestarian sungai daripada aktiviti pencemaran.

Program Denai Sungai Kebangsaan (DSK), Pengakalan Datu, Kubang Kerian, Kota Bharu Kelantan

Pemasangan papan tanda

Pembinaan laluan pejalan kaki

Pembinaan restoran

Program Denai Sungai Kebangsaan (DSK), Sungai Langat, Selangor

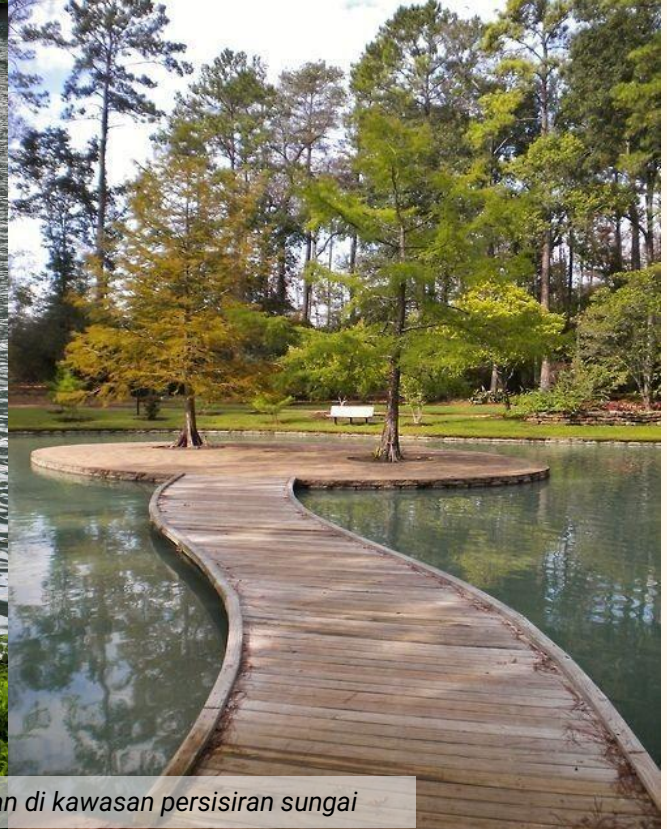
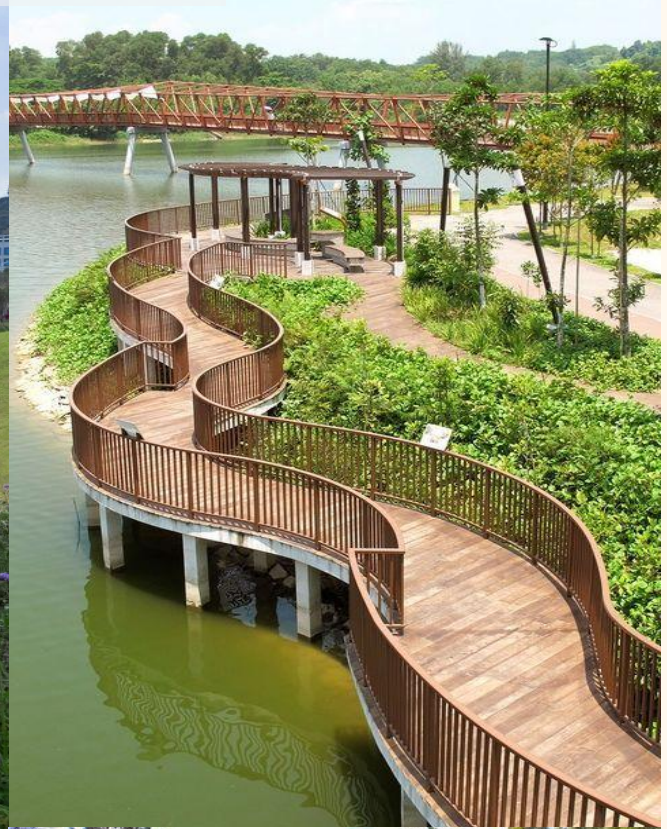
Pemasangan papan tanda

Pembinaan laluan pejalan kaki / trek jogging

Contoh amalan terbaik di luar negara bagi projek persisiran sungai

Laluan pejalan kaki / basikal, landskap dan perabot jalan di kawasan persisiran sungai

Contoh Laluan pejalan kaki, landskap dan perabot jalan di kawasan persisiran sungai

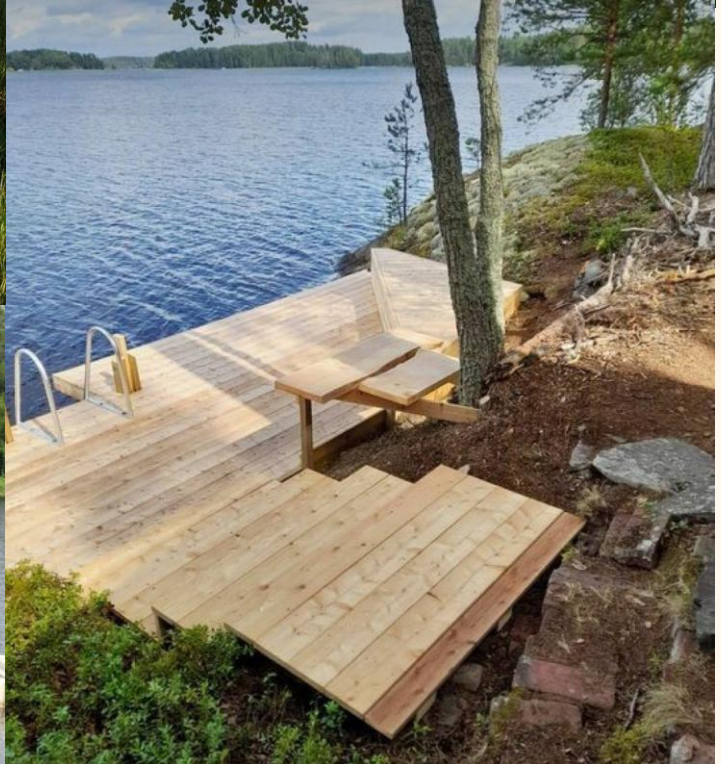

Contoh luar negara dengan elemen water front dan dataran di persisiran sungai

Cadangan reka bentuk platfotm/deck bagi projek pembangunan denai sungai

E6
Sub.E (6.5)

LALUAN PEJALAN KAKI

Pelancongan Eko (Eksplorasi Gua)

Eksplorasi gua merupakan salah satu aktiviti eko pelancongan yang popular di kalangan peminatnya. Keistimewaan produk ini adalah pengunjung dapat menelusuri persekitaran gua bagi menikmati keindahan formasi batuan gua batu kapur, tebing curam, fauna, sungai dan lain-lain lagi.

Laluan atau jambatan dengan penghadang bagi tujuan keselamatan merupakan komponen utama bagi aktiviti ini. Selain itu, papan informasi dan tanda arah juga merupakan komponen yang sangat penting bagi menjayakan ekplorasi ini.

Reka bentuk laluan tangga Gua Kelawar, Langkawi Kedah

Contoh Checker Plate

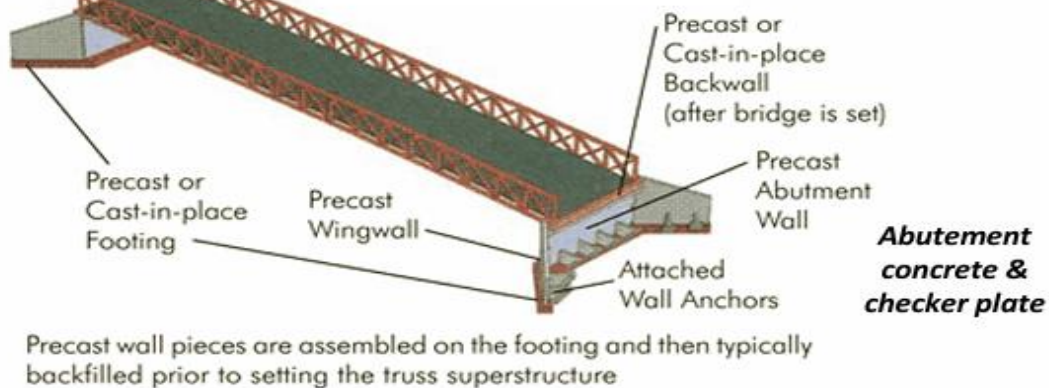

Pemasangan hand rail di Gwangmyeong Cave, Korea Selatan

Contoh pemasangan hand rail di Mammoth Cave National Park, USA yang mempunyai jumlah pengunjung 440, 000 orang.

Ilustrasi pemasangan checker plate dan abutement concrete

Contoh Komponen

Laluan, Jambatan dan Tangga

- Setiap laluan, jambatan dan tangga dicadangkan mempunyai penghadang bagi melindungi pelawat terutama golongan kanak-kanak daripada terjatuh ke kawasan yang dalam.
- Lebar laluan/trek dan jambatan adalah 4 kaki hingga 5 kaki, manakala lebar tangga yang dicadangkan ialah 3 kaki.

Papan Informasi

- Memaparkan informasi berkaitan peta laluan atau data sumberjaya dengan material tahan lasak seperti konkrit untuk tiang.

Reka bentuk laluan tangga dan platform di Gua Tempurung, Perak

Reka bentuk laluan tangga dan platform di Gua Kelam, Perlis

Papan Tunjuk Arah

- Papan tunjuk arah disediakan bagi memberi arah lokasi.

elemen ruang niaga

Ruang niaga luar bandar merujuk kepada kawasan perniagaan atau ruang komersial yang terletak di luar bandar, biasanya di kawasan yang lebih terpencil atau di luar kawasan bandar utama. Ruang niaga ini memberikan peluang kepada usahawan tempatan dan perniagaan kecil untuk beroperasi dalam komuniti yang lebih kecil dan kurang padat.

E7

Sub.E (7.1)

RUANG NIAGA

Kios

Kios merujuk kepada gerai kecil, sementara, berdiri sendiri yang sering digunakan di kawasan tumpuan untuk tujuan **pemasaran dan perniagaan**

Perniagaan menggunakan kios di Jempol, Negeri Sembilan

Program penyediaan Kios My Komuniti Perikanan (MyKP) yang dianugerahkan Jabatan Perikanan kepada komuniti nelayan di Nelayan Kampung Paya Lebar, Lubok Cina, Air Limau, Melaka sebagai kumpulan pertama memajukan Kiosk MyKP.

Contoh di Malaysia

Pelangi Food Kiosk yang terletak di Jalan Kampung Nangka, Sibul Sarawak membantu meningkatkan pendapatan para peniaga,

Kios diletak di kawasan kaki lima / laluan pejalan kaki

Dengan konsep kios yang berwarna warni, moden serta mesra pengguna, yakin ia akan menarik perhatian ramai pengunjung termasuk pelancong luar.

Contoh di Malaysia : Contoh aktiviti perniagaan di Besut, Terengganu yang menjadikan kios sebagai ruang niaga dan dataran bagi menarik pengunjung tempatan

Contoh reka bentuk kiosk yang boleh diletakkan di sesuatu ruang untuk lebih berfungsi dan menarik

KIOS KONTENA

Kontena adalah diperbuat daripada campuran alloy keluli tahan lasak yg dikenali sebagai corten steel. Kontena boleh bertahan sehingga 150 tahun.

KONTENA mempunyai 2 jenis :
Kontena High Cube atau HC (ketinggian 9'6")
Kontena General Purpose atau GP (ketinggian 8'6")
Saiz kontena :
-20' x 8' x 8'6"
-40' x 8' x 8'6"
-40' x 8' x 9'6"

E7

Sub.E (7.2)

RUANG NIAGA

Gerai

"Gerai" merujuk kepada sebuah kiosk atau kedai kecil yang biasanya digunakan untuk menjual barang-barang seperti makanan, minuman, pakaian, atau barang-barang lain. Gerai sering dijumpai di kawasan-kawasan terbuka seperti pasar, tepi jalan, pasar malam, atau acara-acara tertentu. Ia merupakan bentuk perniagaan kecil di mana peniaga mungkin menjual produk mereka secara langsung kepada pelanggan. Gerai luar bandar berfungsi sebagai pusat perniagaan dan interaksi sosial bagi masyarakat setempat, sekaligus mempromosikan ekonomi lokal dan budaya tempatan.

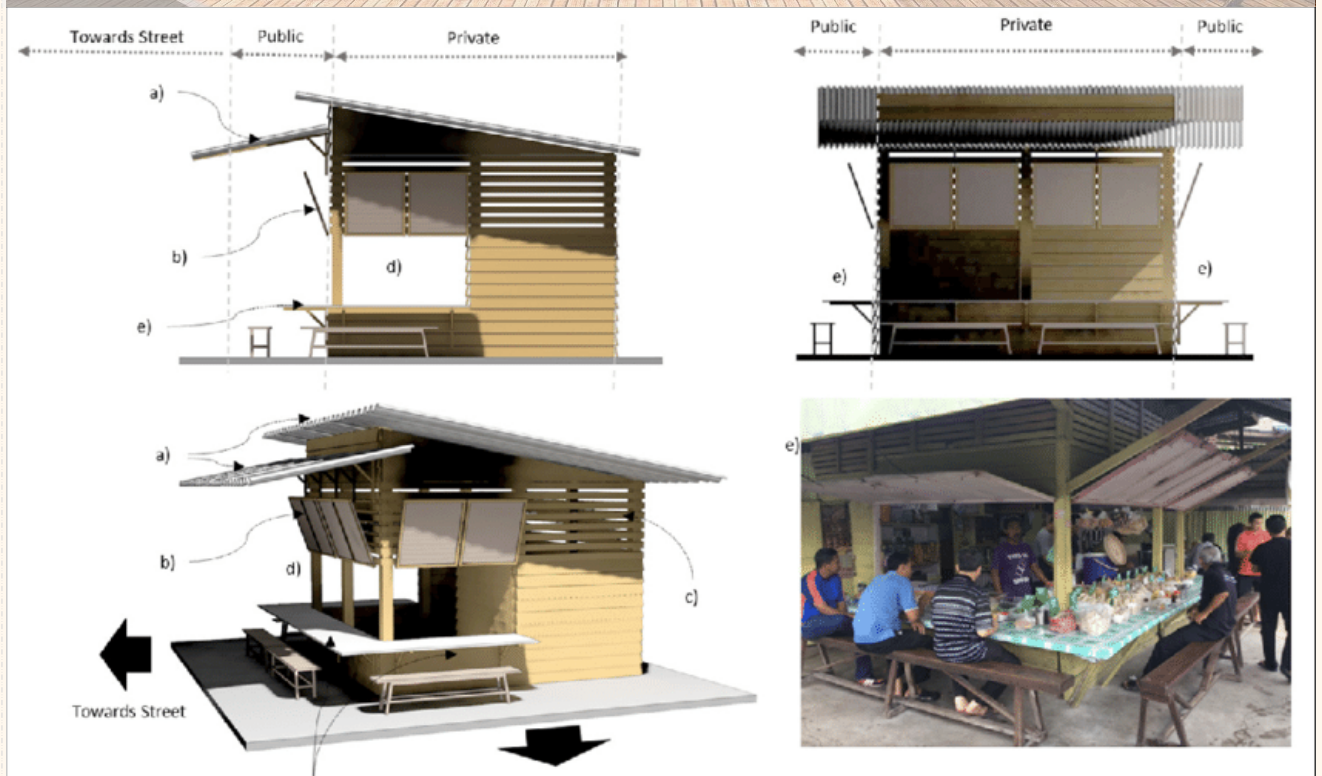
Contoh di Malaysia: Contoh-contoh gerai yang terdapat di kawasan luar bandar di Malaysia

Contoh reka bentuk gerai yang boleh diletakkan di sesuatu ruang untuk lebih berfungsi dan menarik

Contoh amalan terbaik di serata negara

Pembinaan gerai di kawasan luar bandar dengan penggunaan ruang yang maksima mewujudkan suasana yang lebih selesa

E7

Sub.E (7.3)

RUANG NIAGA

Ruang Pemasaran

Pojek Gerai Buah-Buahan Segar (GBBS) merupakan satu pendekatan baru dalam membangunkan usahawan pemasar buah-buahan tempatan di seluruh negara. Pojek GBBS salah satu strategi bagi mewujudkan ikatan kerjasama dan kesefahaman dengan usahawan gerai buah-buahan sedia ada bagi membantu pihak FAMA memperluaskan luang pasaran alternatif pasaran buah-buahan tempatan.

Contoh di Malaysia: Contoh-contoh pojek GBBS yang terdapat di kawasan luar bandar di Malaysia

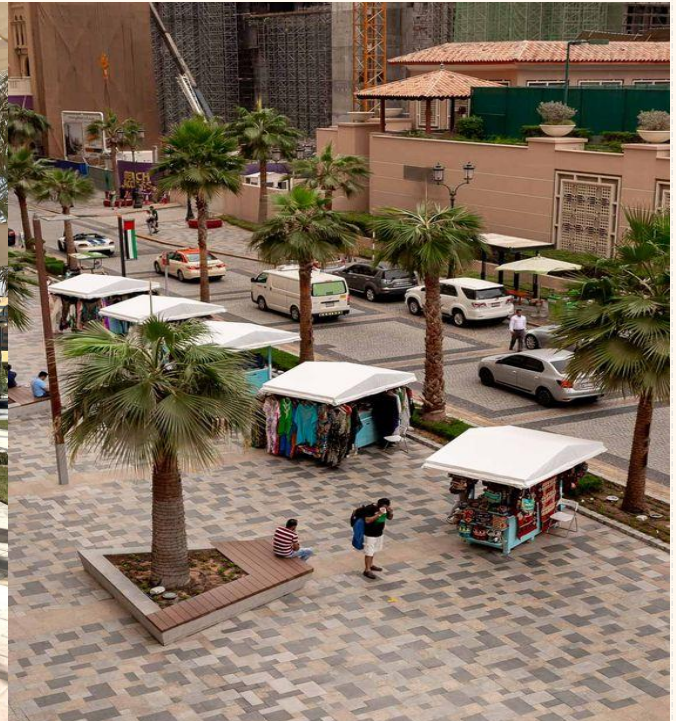
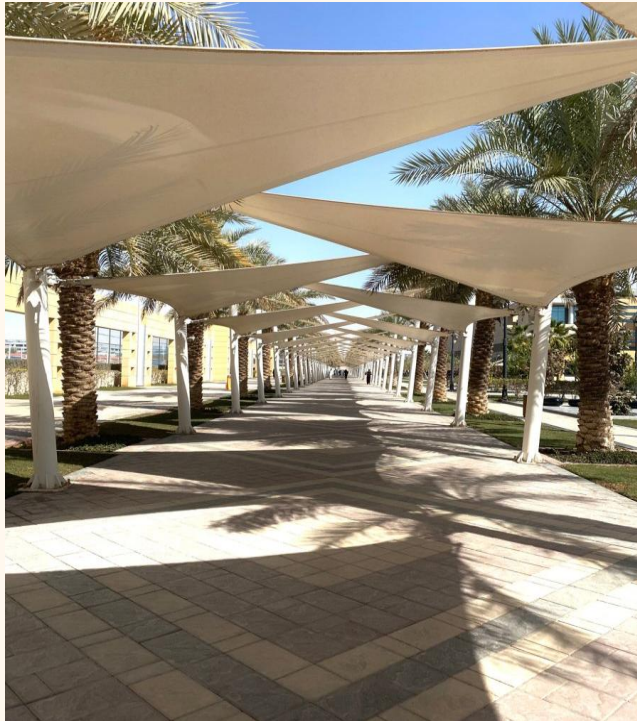
E7

Sub.E (7.4)

RUANG NIAGA

Dataran Niaga

Dataran Niaga merujuk kepada kawasan terbuka yang direka khas sebagai pusat perniagaan dan komersial. Ini biasanya merujuk kepada ruang terbuka atau plaza di mana perniagaan seperti kedai, restoran, kiosk, dan pejabat berkumpul. Ia sering menjadi pusat tumpuan bagi komuniti setempat untuk berbelanja, bersosial, atau menjalankan urusan perniagaan.

Contoh amalan terbaik di serata negara

Dataran niaga sering menjadi tempat bagi acara komuniti seperti pasar malam, bazar, pameran, atau konsert kecil. Ini membantu menarik orang ramai dan memberi peluang tambahan kepada peniaga untuk mempromosikan produk mereka.

Contoh amalan terbaik dataran niaga yang boleh digunakan sebagai dataran untuk aktiviti perniagaan terbuka seperti Foodtruck dan lain-lain

E7

Sub.E (7.5)

Ruang Niaga - Pasar Terapung

Pasar Terapung ialah pasar unik yang diadakan di atas perahu atau bot di sungai atau terusan, di mana para penjual menjual barangan seperti makanan, buah-buahan, sayur-sayuran, dan kraftangan. Pasar ini biasanya menjadi tarikan pelancong kerana keunikan suasananya yang mencerminkan kehidupan tradisional masyarakat setempat yang menggunakan air sebagai laluan utama pengangkutan dan perdagangan.

Ia bukan sahaja tempat membeli-belah, tetapi juga satu cara untuk pelancong merasai budaya tempatan dan melihat gaya hidup masyarakat yang masih berpegang pada amalan perdagangan di atas air.

Pasar terapung terkenal di beberapa negara Asia Tenggara, termasuk Thailand (seperti di Damnoen Saduak dan Amphawa), Indonesia (seperti di Banjarmasin), dan Malaysia. Di Malaysia, walaupun pasar terapung tidak begitu meluas, terdapat inisiatif di beberapa tempat seperti Pasar Terapung Pengkalan Datu di Kelantan, di mana pengunjung boleh membeli makanan dan barang-barang tradisional dari bot yang terapung di sungai.

Suasana Pasar Terapung di Kompleks JPS Perlis Denai Pengkalan Asam, Kangar Perlis

Suasana Pasar Terapung Kampung Pulau Tengah di Sungai Pengkalan Datu, Kubang Kerian Kelantan

Pasar Terapung Pulau Suri, terletak di muara Sungai Kelantan, Tumpat, Kelantan, Malaysia

Suasana Khlong Hae Floating
Market Hatyai Thailand

elemen landskap lembut & kejur

Elemen landskap lembut dan kejur direka bentuk untuk mewujudkan elemen keceriaan dan identity sesuatu kawasan. Melalui pelaksanaan elemen ini, kawasan luar bandar dapat menyediakan kawasan petempatan yang ceria disamping mempunyai identiti dan keindahan di kawasan tersebut.

E8

Sub.E (8.1)

LANDSKAP LEMBUT DAN KEJUR

Kampung Warna Warni

Inisiatif kampung warna-warni di Kampung Seberang Ramai, Kuala Perlis, Perlis Indera Kayangan merupakan Projek Diraja Program Trasnformasi Kampung yang dilaksanakan oleh Majlis Agama Islam dan Adat Istiadat Melayu Perlis dan Yayasan Tuanku Syed Putra Perlis dengan kerjasama pelbagai agensi kerajaan dan swasta sejak Disember 2020.

SEBELUM

SELEPAS

SELEPAS

CONTOH KOMPONEN-KOMPONEN KAMPUNG WARNA-WARNI.

Bangku duduk.

Papan Tanda dan Pandu Arah

Sudut Informasi

Menaiktaraf dan keceriaan jalan jalan sediada

Mengecat bangunan rumah

Papan Tanda

Antara komponen-komponen
Kampung Warna Warni di Kampung
Seberang, Rantai, Kuala Perlis.

Kampung Blimbing, Kota Malang, Jawa Timur, Indonesia merupakan kampung warna warni pertama di Kota Malang yang mempunyai deretan rumah dengan cat berwarna-warni dan menghiasi setiap dindingnya. Kampung ini juga berada di Sungai Brantas.

Komponen:

- Jambatan
- Dinding Warna Warni
- Lorong Payung
- Lukisan 3 Dimensi
- Tangga Warna-Warni

E8

Sub.E (8.2)

LANDSKAP LEMBUT DAN KEJUR

Mural

Lukisan mural yang dilukis pada kontena terletak di Kampung Terang, Balik Pulau, Pulau Pinang berlatar belakangkan kawasan sawah padi

Mural ini merupakan hasil seni dua orang artis mural tempatan dari Bumi Kenyalang iaitu Leonard Siaw dan Jagung

Lukisan mural di Kampung Terang Balik Pulau, Pulau Pinang .

Inisiatif ini adalah yang pertama diadakan di Asia di mana kontena-kontena dilukis dengan motif mural di beberapa kawasan bahagian Pulau dan Seberang Perai yang membawa tema Penang's Local Identities

Street mural dan street art adalah salah satu tarikan pelancongan menarik untuk dilawati. Terdapat beberapa lokasi yang boleh dikunjungi iaitu di George Town, **Balik Pulau** dan Butterworth. Banyak hasil seni pelukis luar negara dan pelukis tempatan yang cukup kreatif dihasilkan di dinding-dinding bangunan menjadi salah satu tarikan pengunjung.

Mural Street Art Balik Pulau mempunyai beberapa lukisan besar di hujung bangunan yang begitu mengagumkan. Dua lukisan yang popular iaitu Wrinkled Old Fisherman oleh Julia Volchkova dan Square II - Wall Art adalah lokasi wajib singgah.

Contoh PTK:

**Cadangan Menaiktaraf Ruang Awam,
Lorong Permai, Kuala Klawang, Jelevu
Sebagai Elemen Pelancongan Dalam
Bandar**

KOMPONEN 1 : MURAL

LUKISAN DI DINDING:

- 1) RUSA
- 2) TAPIR
- 3) IKAN AIR TAWAR

TEKNIK :

MARKING & MELUKIS

JENIS CAT : CAT MURAL

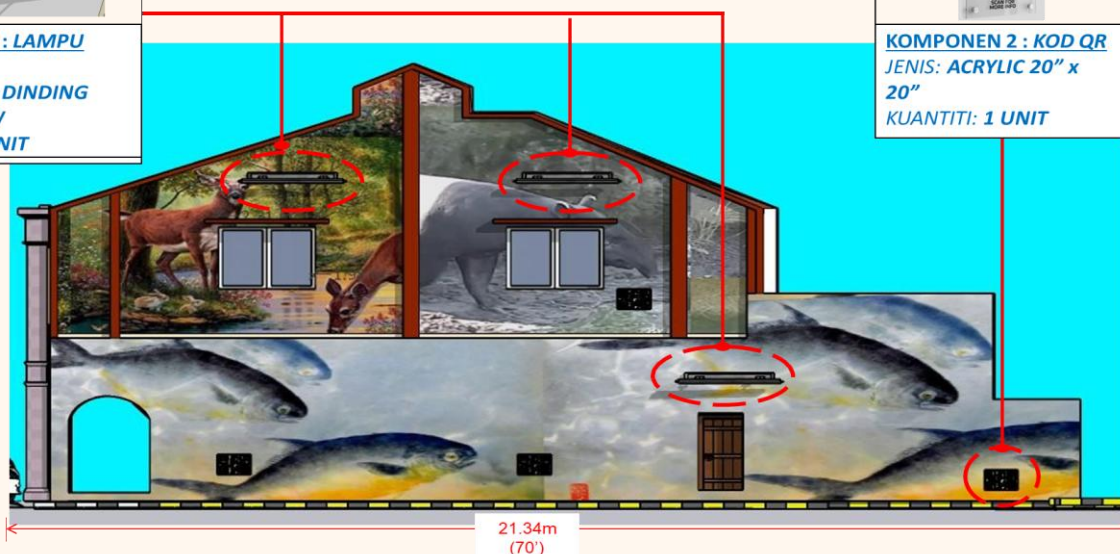
**KOMPONEN 1 : LAMPU
DINDING**

**JENIS: LAMPU DINDING
LUAR LED 40W
KUANTITI: 3 UNIT**

KOMPONEN 2 : KOD QR

**JENIS: ACRYLIC 20" x
20"
KUANTITI: 1 UNIT**

KOMPONEN 2 : MURAL

LUKISAN DI DINDING:

- 1) **BENDERA NEGERI SEMBILAN**
- 2) **BOLASEPAK**
- 3) **RAGBI**
- 4) **HOKI WANITA**

TEKNIK :

MARKING & MELUKIS

JENIS CAT :

CAT MURAL

Contoh PTK:

**Cadangan Menaiktaraf Ruang Awam,
Lorong Permai, Kuala Klawang,
Jelevu Sebagai Elemen Pelancongan
Dalam Bandar**

KOMPONEN 1 : LAMPU DINDING

JENIS: LAMPU DINDING
LUAR LED 40W
KUANTITI: 3 UNIT

KOMPONEN 2 : KOD QR

JENIS: ACRYLIC 20" x
20"
KUANTITI: 1 UNIT

36.58m
(120')

KOMPONEN 3 : MURAL

LUKISAN DI DINDING:
**CORAK ABSTRAK MODEN
YANG BERWARNA-WARNI**

TEKNIK :

MARKING & MELUKIS

JENIS CAT :

CAT MURAL

Contoh PTK:

**Cadangan Menaiktaraf Ruang
Awam, Lorong Permai, Kuala
Klawang, Jelevu Sebagai
Elemen Pelancongan Dalam
Bandar**

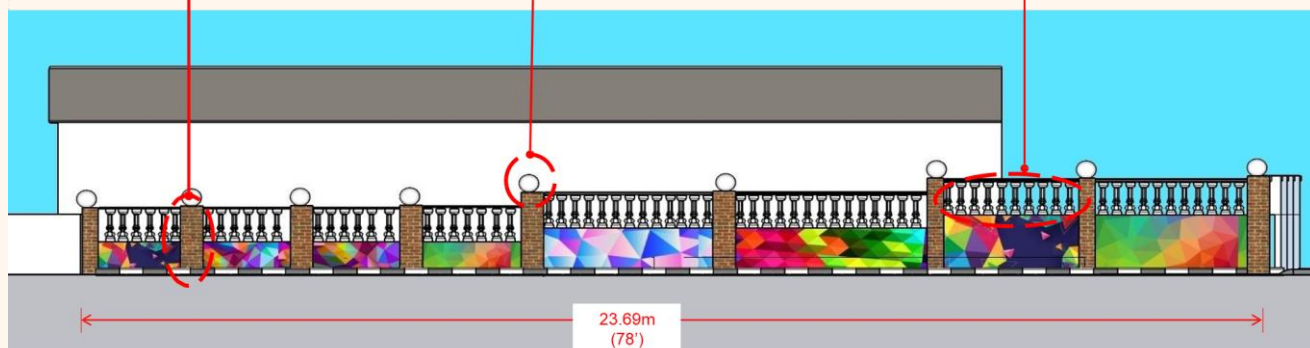
**KOMPONEN 1 : BRICK
VEENER**
CORAK: CORAK BATU-BATA
TEKNIK : TAMPALAN
KELUASAN: 20 METER
PERSEGI (9 TIANG)

**KOMPONEN 3 :
LAMPU TEMBOK**
DIKEKALKAN
KUANTITI : 9 UNIT

**KOMPONEN 2 : CAT BATU
BOTOL**
WARNA: PUTIH
JENIS : HI-GLOSS WATER
BASED WHEATERBOND
KELUASAN: 15 METER
PERSEGI

Contoh amalan terbaik luar negara: Pelaksanaan lukisan mural di tembok-tembok dan bangunan-bangunan yang menjadikan sesuatu kawasan menjadi lebih menarik dan ceria.

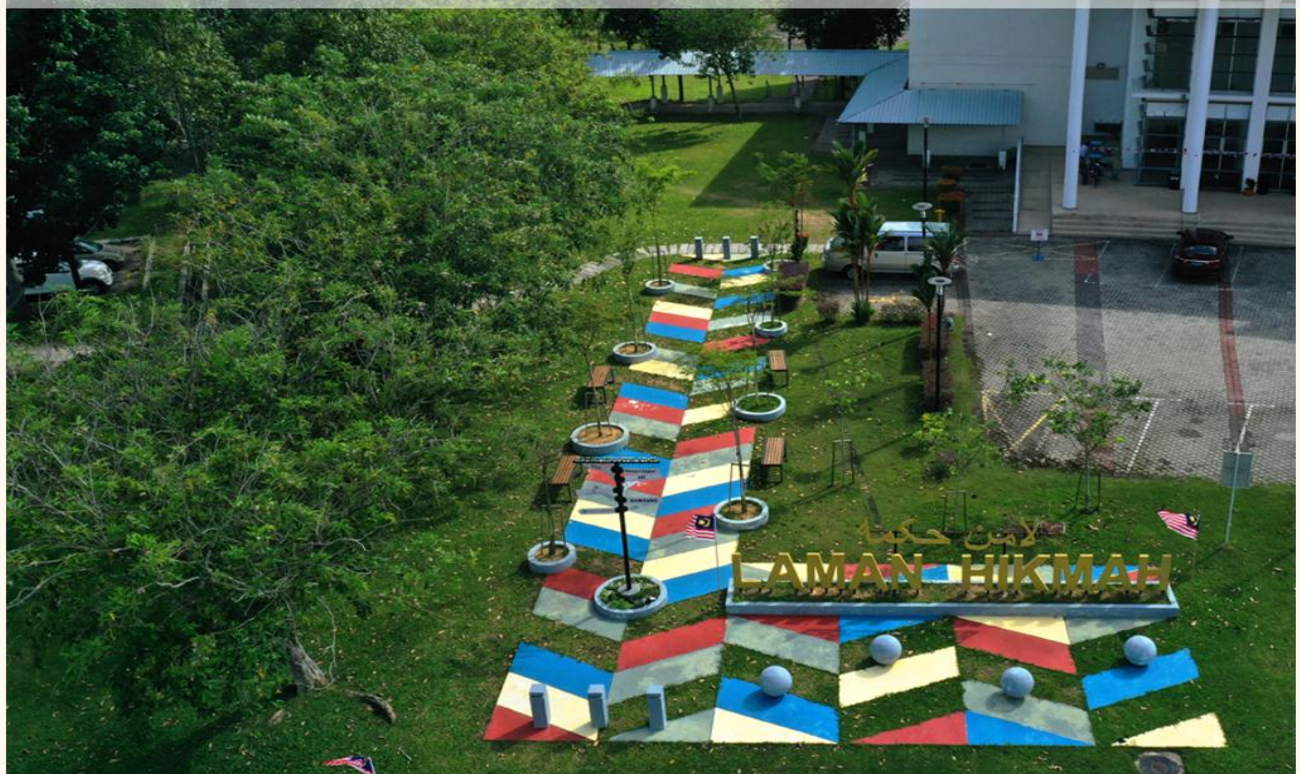
E8

Sub.E (8.3)

Landskap Lembut dan Kejur -Laman Komuniti

Laman Hikmah yang merangkumi komponen 'Pocket Park' dan Tiang Papan Tanda Rakan Industri serta lain-lain kerja berkaitan di perpustakaan Laman Hikmah, Kampus Induk, Universiti Teknikal Malaysia Melaka

E8

Sub.E (8.4)

LANDSKAP LEMBUT DAN KEJUR

Pintu Gerbang

Antara contoh pintu gerbang yang terdapat di luar bandar di Malaysia

Kg. Felda Gunung Besaout Satu, Perak

Kg. Orang Asli, Bukit Kepung, Port Dickson

Kg. Lonek Negeri Sembilan

Kg. Loklok, Machang, Kelantan

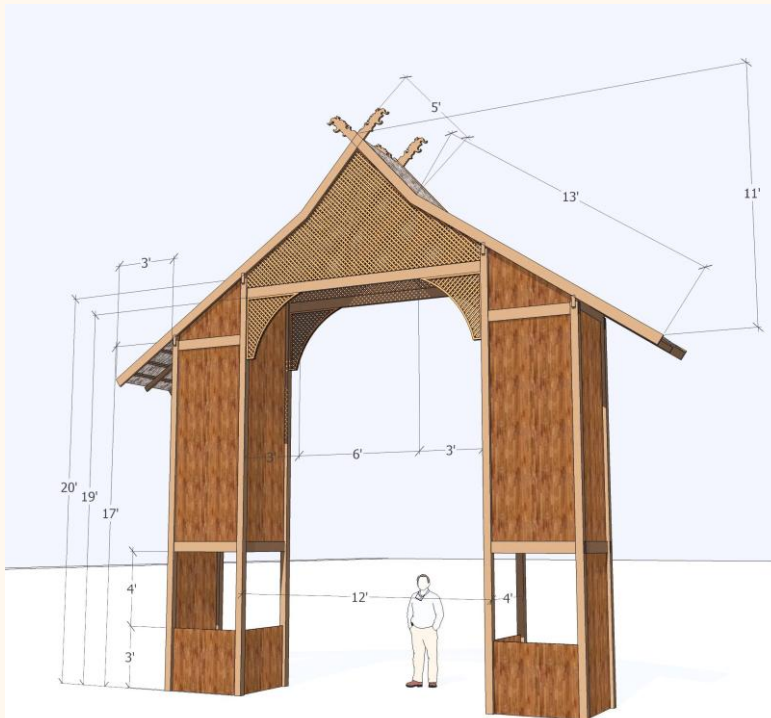

Taman Rekreasi Sungai Tekala, Selangor

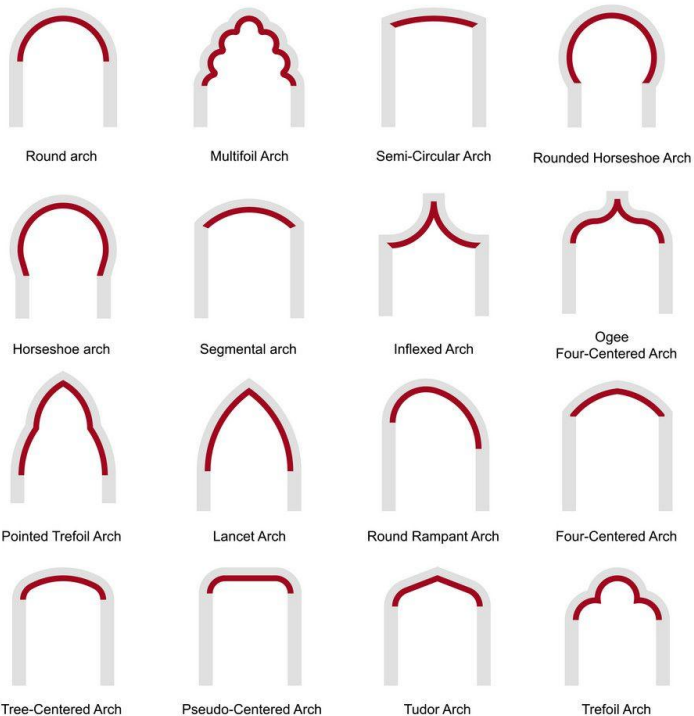

Taman Rekreasi Tengku Anis, Pasir Mas Kelantan

Gaya Tradisional

Contoh-contoh reka bentuk pintu gerbang yang terdapat di luar negara

Contoh-contoh reka bentuk pintu gerbang yang terdapat di luar negara

Contoh-contoh reka bentuk pintu gerbang bagi kawasan rekreasi yang terdapat di luar negara

E8

Sub.E (8.5)

LANDSKAP LEMBUT DAN KEJUR

Arca

Binaan arca merujuk kepada hasil seni tiga dimensi yang direka dan dibina oleh seniman arca, menggunakan pelbagai bahan seperti batu, logam, kayu, tanah liat, atau bahan-bahan moden seperti kaca, plastik, dan serat. Arca merupakan satu bentuk seni yang melibatkan penciptaan objek fizikal yang boleh dilihat dari pelbagai sudut, berbeza dengan seni dua dimensi seperti lukisan atau gambar.

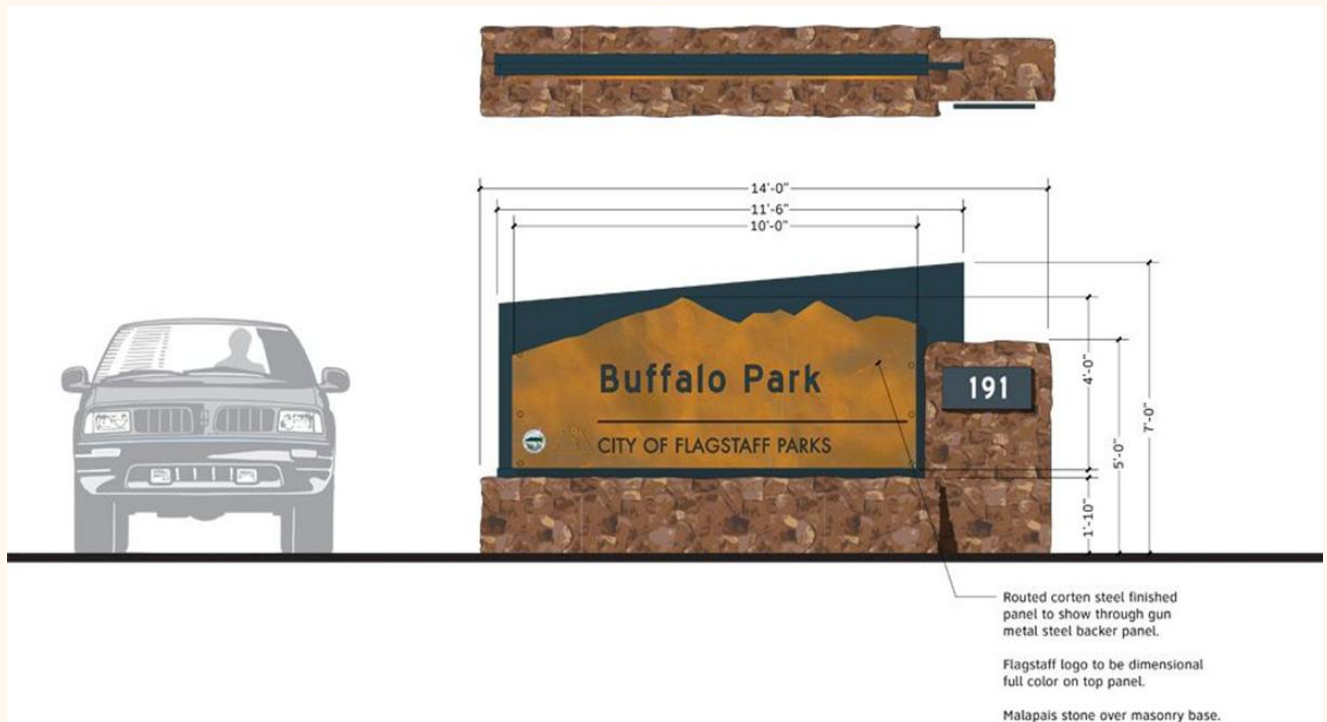
Waukesha Entry Monument

STONE HORSE AT WANDERMERE ENTRY MONUMENT - CONCEPT 3

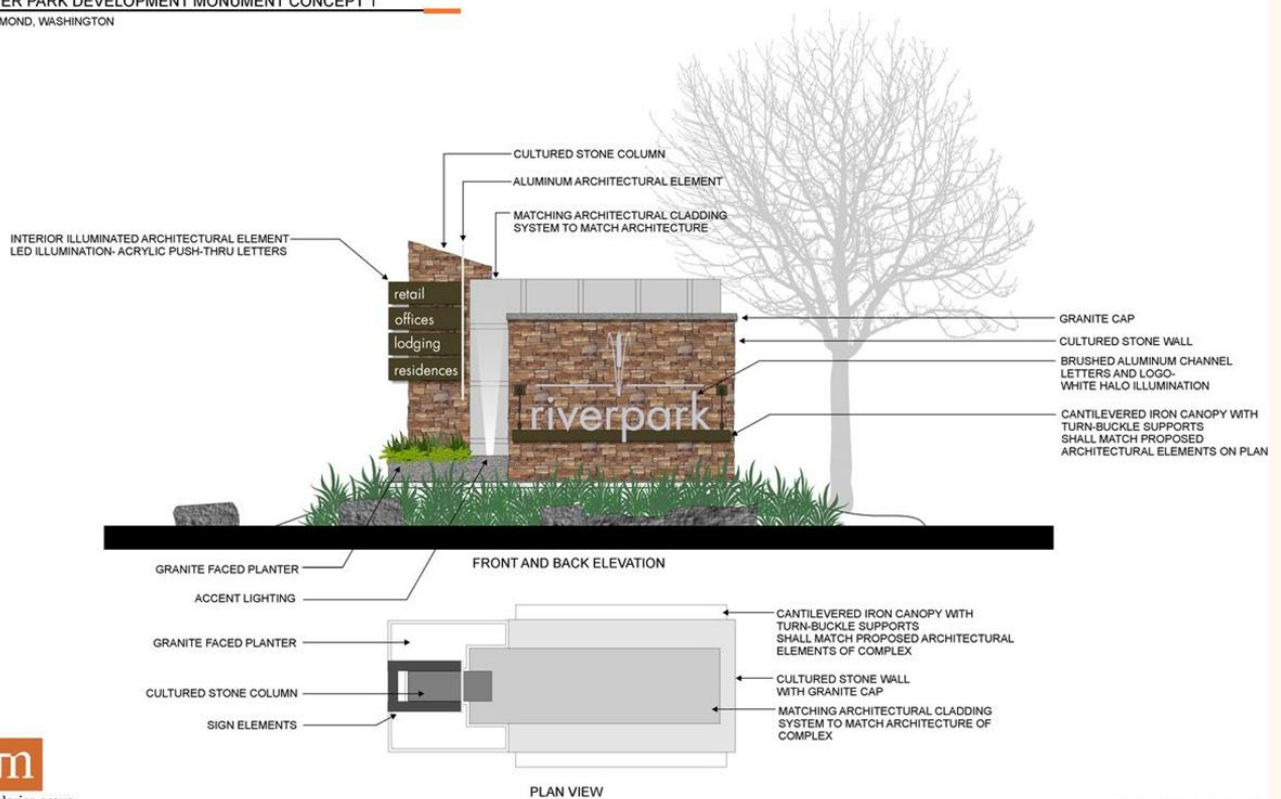
DOUBLE SIDED

RIVER PARK DEVELOPMENT MONUMENT CONCEPT 1 REDMOND, WASHINGTON

Contoh-contoh reka bentuk arca untuk pintu masuk

E8

Sub.E (8.6)

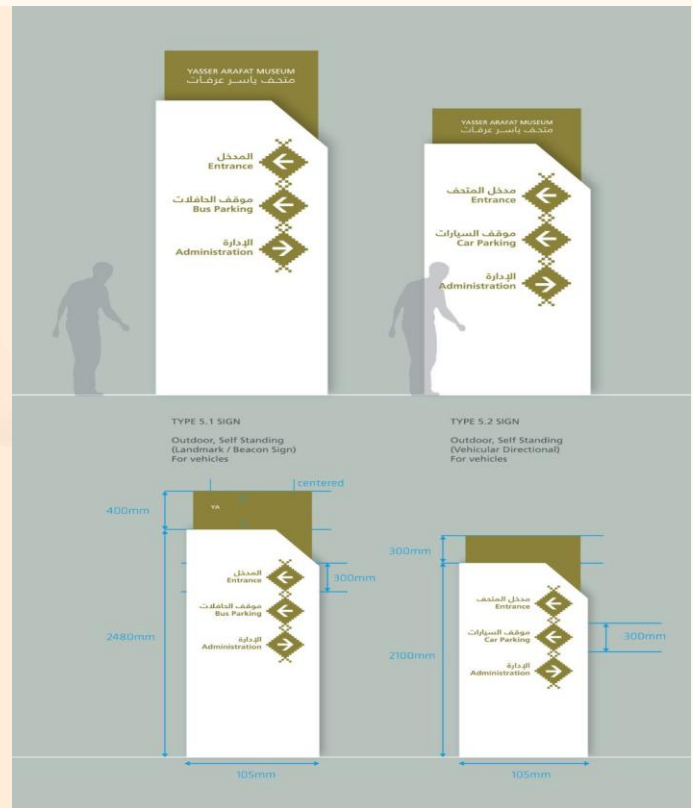
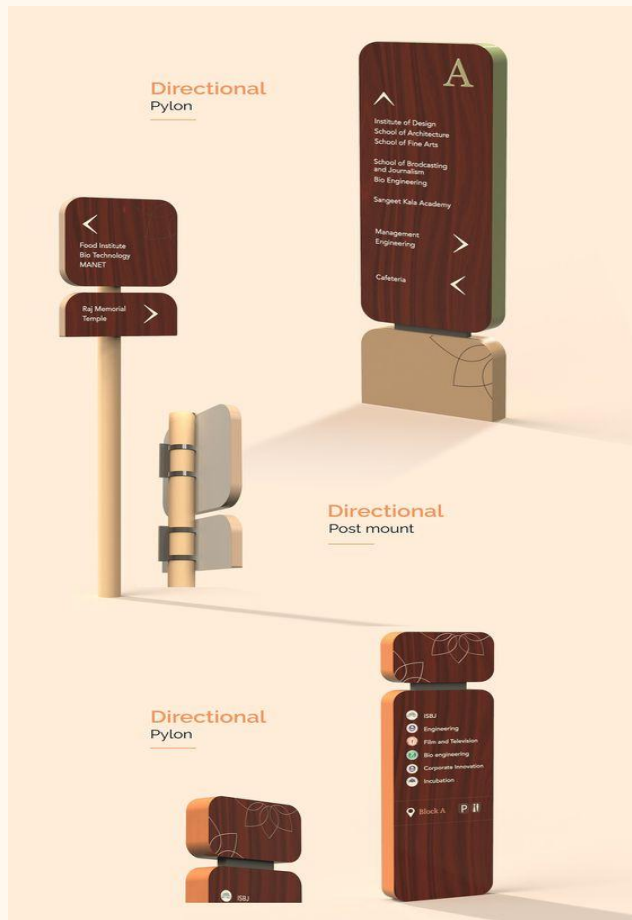
LANDSKAP LEMBUT DAN KEJUR

Papan Tanda / Way Finding

Contoh-contoh reka bentuk papan tanda dan way finding

Contoh-contoh reka bentuk papan tanda dan way finding

elemen ruang terbuka

Ruang terbuka ialah kawasan atau tempat yang tidak mempunyai struktur tertutup atau sekatan yang tetap seperti dinding atau bumbung. Ruang terbuka direka untuk memaksimumkan peredaran udara, pencahayaan semula jadi, dan akses kepada elemen alam sekitar. Konsep ini sering digunakan dalam perancangan bandar, seni bina, dan landskap, serta merangkumi pelbagai jenis kawasan seperti taman awam, dataran, kawasan hijau, padang permainan, atau plaza.

E9

Sub.E (9.1)

RUANG TERBUKA

Dewan Terbuka dan Taman Permainan

Antara contoh Penyediaan Kompleks Sukan Terbuka dan Taman Permainan

Penyediaan ruang terbuka untuk aktiviti sukan dan taman permainan

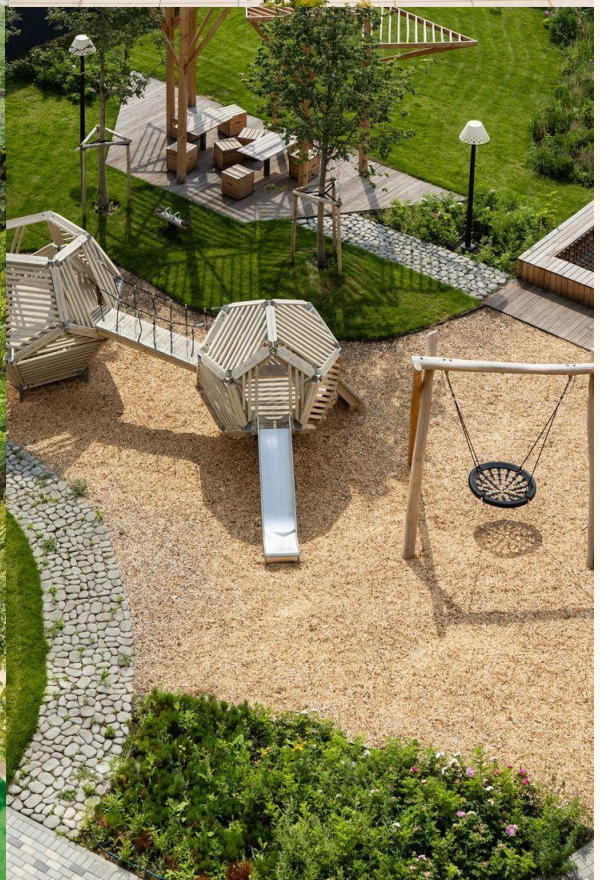
Contoh-contoh reka bentuk ruang terbuka terbuka

Contoh-contoh reka bentuk open shade untuk tujuan yang pelbagai

Contoh-contoh reka bentuk taman permainan di luar negara

Pusat Komuniti

Contoh Pusat Komuniti Luar Bandar di Kampala, Uganda

Tarikan alam semula jadi merupakan kawasan atau tempat yang menarik dan mempesona yang wujud secara semula jadi yang memerlukan pengawalan pembangunan yang terancang. Tempat-tempat ini sering kali menjadi tumpuan pelancong kerana keindahan landskap, flora, dan fauna yang unik serta suasana yang tenang dan damai. Contoh tarikan alam semula jadi termasuklah kawasan pertanian, perkampungan, gunung, bukit-bukau, pantai, laut, air terjun, tasik, hutan dan taman negara . Kawasan-kawasan ini perlu dilengkapi dengan pelbagai komponen dan fasiliti bagi mewujudkan aktiviti-aktiviti dan menjadikannya sebagai lokasi pilihan untuk berekreasi.

elemen
tarikan alam
semula jadi

E10
Sub.E (10.1)

DENAI LALUAN MENDAKI HUTAN *Adventure Park*

Aktiviti *jungle trekking* sangat popular dijalankan khususnya di kawasan hutan rekreasi. Ini kerana aktiviti ini boleh dilakukan setiap hari atau pada hujung minggu oleh pengunjung. *Jungle trekking* juga boleh menjadi aktiviti pelancongan pendidikan yang boleh disertai oleh pelajar. Kebiasaannya *jungle trekking* akan melibatkan destinasi tertentu yang melalui kawasan berbeza yang mencabar.

Contoh reka bentuk Menara Pandang (50m)

Aktiviti mendaki bukit (hiking) menjadi popular kerana boleh dijalankan oleh semua kategori pengunjung. Aktiviti ini sering dijalankan di waktu hujung minggu di pelbagai lokasi seluruh negara.

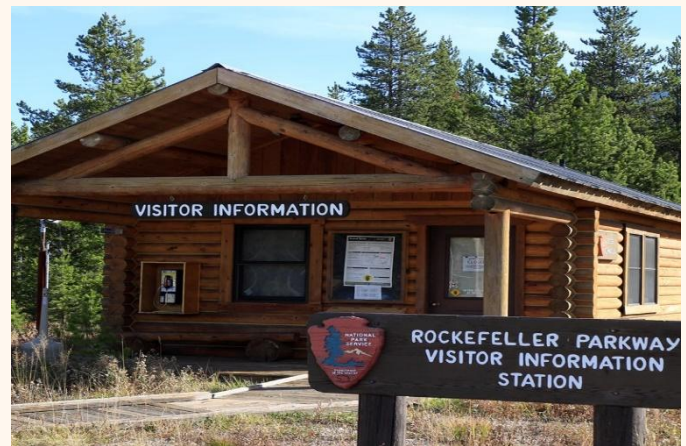
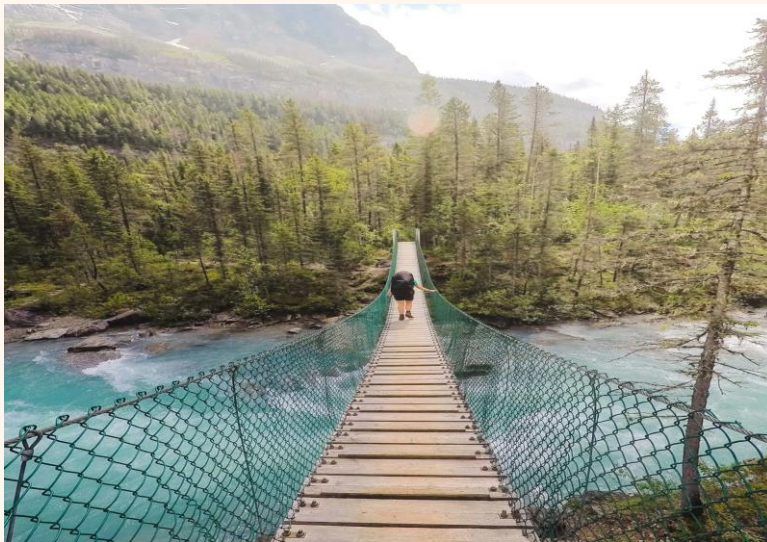
Aktiviti mendaki bukit dilakukan dengan berjalan kaki dan biasanya dalam jarak yang pendek, lebih mudah kerana telah disediakan laluan ke destinasi puncak bukit dan turun melalui jalan yang sama.

Contoh Komponen

Denai

- Denai semula jadi (tanah) atau daripada bahan yang tahan lasak dan kurang penyelenggaraan seperti konkrit, batu kayu.
- Lebar laluan adalah 4 kaki hingga 5 kaki.

Stesen Informasi Pengunjung

- Menyediakan stesen informasi sebagai one stop centre yang memberikan pelbagai maklumat berkaitan aktiviti.

Contoh Komponen

Hiking Trail

- Denai semula jadi (tanah) atau daripada bahan yang tahan lasak dan kurang penyelenggaraan seperti konkrit, kayu atau batu.
- Lebar laluan adalah 4 kaki hingga 5 kaki.

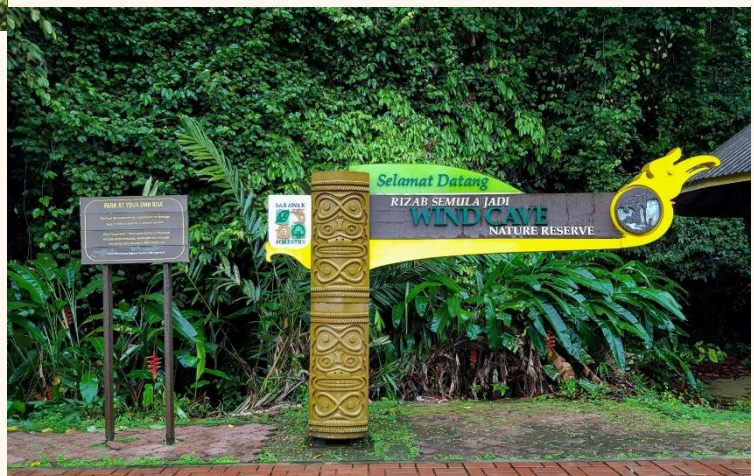

Tempat Duduk

- Material tahan lasak dan kurang penyelenggaraan seperti logam, simen/batu atau kayu untuk impak semula jadi.

Papan Tanda Pintu Masuk

- Memberi impak *sense of welcoming* dengan reka bentuk berciri khas.

E10**Sub.E (10.2)**

TAPAK PERKHEMAHAN

Berkhemah iaitu mendirikan atau memasang khemah yang digunakan untuk berteduh atau bermalam kebiasaannya dijalankan untuk tujuan rekreasi ataupun pelancongan dalam tempoh yang pendek. Tapak perkhemahan yang baik akan meningkatkan kualiti aktiviti berkhemah sambil menikmati keindahan alam semula jadi. Aktiviti lain yang boleh dilaksanakan semasa berkhemah adalah berkelah dengan keluarga atau rakan.

Beberapa elemen sokongan seperti bilik mandi dan tandas, lampu untuk pencahayaan, dan kemudahan berkelah perlu disediakan untuk kemudahan pengunjung.

Contoh Komponen

Dek Khemah individu

- Dek khemah bagi platform memasang khemah boleh disediakan secara individu atau secara berkumpulan.
- Material dek daripada bahan tahan lasak seperti kayu atau konkrit.

Contoh platform dan penyediaan tapak perkhemahan di luar negara

Contoh Komponen

Buaian

- Buaian gantung untuk berehat.
- Material dari *cotton* atau *nylon* mengikut kesesuaian dari segi ketahanan, keselesaan faktor cuaca.

Meja Berkelah dan Tempat Duduk

- Meja dan kerusi dari bahan tahan lasak dengan payung peneduh.
- Material tahan lasak dari gabungan kayu, plastik dan logam.

Tandas dan Bilik Mandi

- Menggunakan panel solar bagi membekalkan sumber tenaga untuk lampu.
- Lampu solar untuk pencahayaan waktu malam.

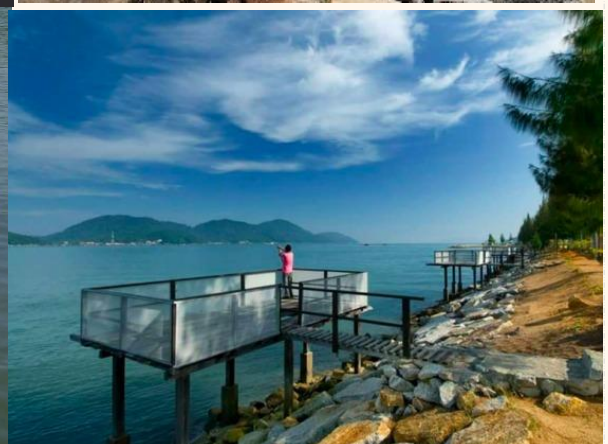
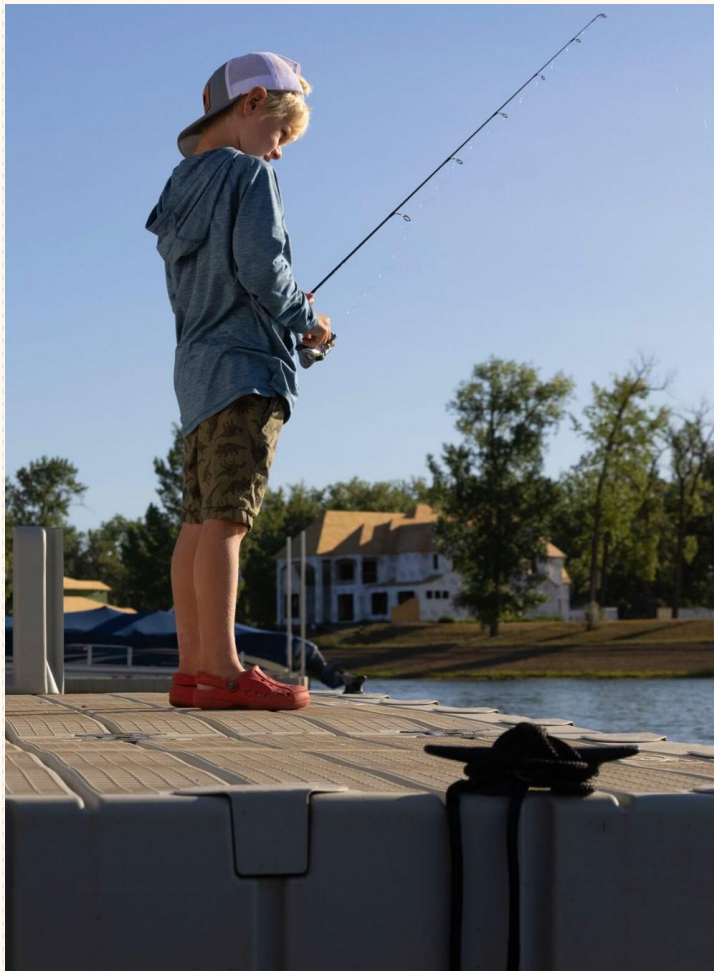

E10

Sub.E (10.3)

MEMANCING DAN BERKAYAK

Aktiviti memancing di tasik dan sungai merupakan salah satu aktiviti eko pelancongan yang menjadi pilihan kaki pancing.

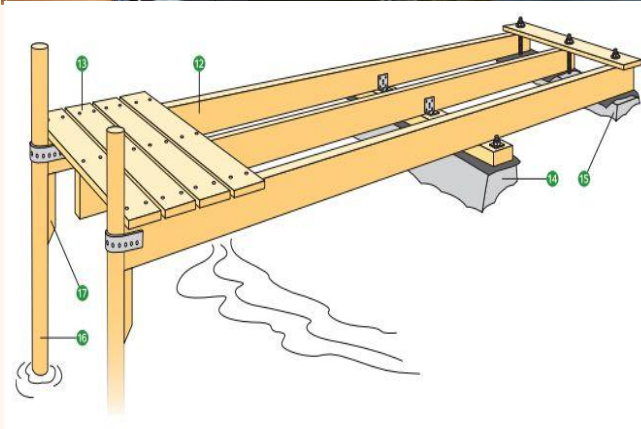

Contoh Komponen

Dek/jeti Memancing

- Reka bentuk dek/jeti secara terapung yang boleh disesuaikan dengan keadaan air dalam atayu air cetek mengikut musim atau secara binaan kekal.
- Material yang digunakan daripada logam, kayu tahan lasak atau polietilena/plastic HDPE.

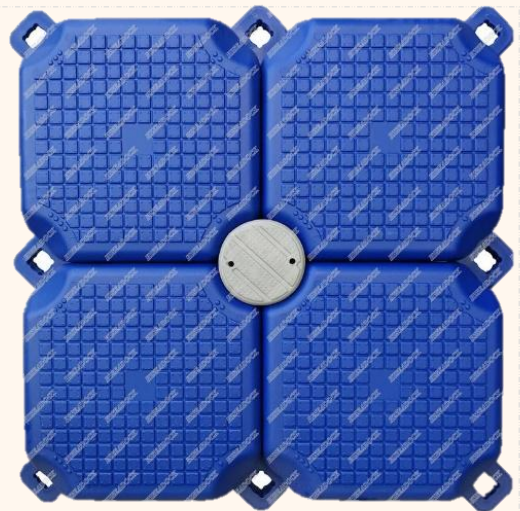

Contoh persiapan dan penyediaan tapak dek/platform memancing di luar negara

Dek/jeti Kayak dan Laluan (walkways)

Polietilena/plastic HDPE

- Reka bentuk dek/jeti secara terapung yang boleh disesuaikan dengan keadaan air dalam atau air cetek mengikut musim atau secara binaan kekal.
- Material daripada polietilena/plastic HDPE.

Kit Contents:

Contents assume you purchased with Randy Kane attachment system. If not, count will be less.

- (2) 2' x 8' floating platforms
- (1) Aluminum grab-bar
- (2) Aluminum Sq. Tube runners
- (2) Plastic pipe rollers
- (2) 3/8 x 1 1/4" carriage bolts
- (14) 3/8 x 4" carriage bolts
- (8) 3/8 x 3" carriage bolts
- * (2) Kandy Kane mounts
- * (2) Kandy Kane receivers

Tools Needed:

- 9/16" Wrench
- 7/16" Drill bit

E10
Sub.E (10.4)

KAMPUNG STAY / INAP DESA

PELANCONGAN PENGINAPAN (*Agro Stay Tourism*)

Menawarkan pengalaman menginap di ladang atau kampung yang terlibat dalam aktiviti pertanian. Pelawat dapat mengalami kehidupan seharian petani, termasuk bekerja di ladang, memasak makanan tradisional, dan menikmati suasana tenang luar bandar

Kampung Stay / Inap Desa

"Kampung stay" merujuk kepada konsep penginapan di kawasan luar bandar, biasanya di kampung. Penginapan ini menawarkan pengalaman tinggal di persekitaran tradisional, membolehkan pengunjung merasai budaya tempatan, makanan, dan cara hidup masyarakat kampung. Ia juga sering kali melibatkan aktiviti seperti pertanian, memancing, atau aktiviti lain yang berkaitan dengan alam semula jadi. Ini menjadi pilihan popular bagi mereka yang ingin melarikan diri dari kehidupan bandar dan menikmati suasana yang lebih tenang.

PELANCONGAN PENGINAPAN

(*Agro Stay Tourism*)

"Inap Desa" merujuk kepada program penginapan di kawasan desa atau kampung yang membolehkan pengunjung tinggal bersama penduduk tempatan. Program ini biasanya bertujuan untuk memperkenalkan budaya, tradisi, dan gaya hidup masyarakat desa kepada pengunjung. Selain menginap, pengunjung juga berpeluang untuk terlibat dalam aktiviti harian penduduk, seperti pertanian, masakan tradisional, dan lain-lain. Inap Desa sering kali memberikan pengalaman yang lebih dekat dengan alam dan budaya tempatan, menjadikannya pilihan popular bagi pelancong yang ingin merasai suasana luar bandar.

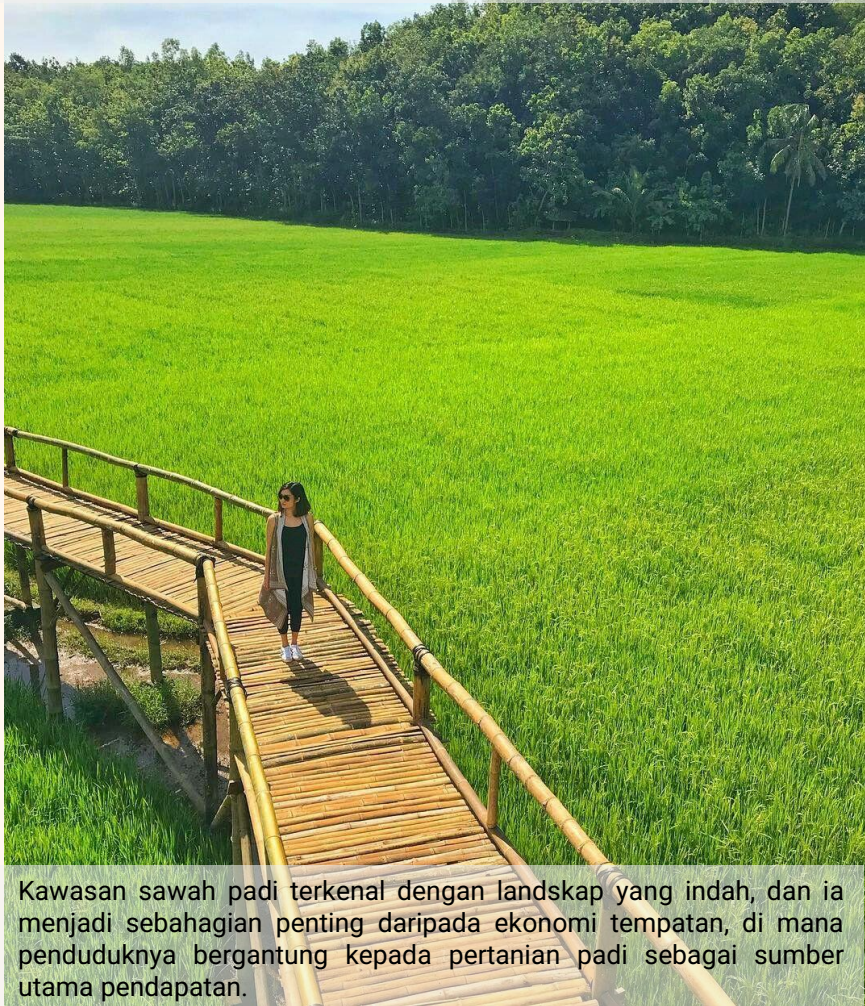

Contoh ilustrasi pembangunan inap desa / Kampung Stay di kawasan sawah padi.

Panorama sawah padi di Nanggulan Kulonprogo di Yogyakarta, Indonesia

Kawasan sawah padi terkenal dengan landskap yang indah, dan ia menjadi sebahagian penting daripada ekonomi tempatan, di mana penduduknya bergantung kepada pertanian padi sebagai sumber utama pendapatan.

Laluan denai (trail) di kawasan sawah padi

Lokasi swafoto yang terdapat di kawasan sawah padi

Kawasan ini juga menawarkan suasana damai dan cantik, menjadikannya destinasi menarik bagi mereka yang ingin melihat kehidupan kampung dan pertanian di Indonesia.

Svargabumi Borobudur ialah destinasi pelancongan yang terletak berhampiran Candi Borobudur di Magelang, Jawa Tengah, Indonesia. Tempat ini terkenal dengan pemandangan sawah padi yang luas dan latar belakang yang indah, termasuk Gunung Berapi dan Candi Borobudur. Svargabumi menawarkan pelbagai spot foto yang menarik, seperti jambatan buluh, buaian, dan platform yang dihiasi dengan keindahan alam semula jadi.

Elemen denai (trail), gazebo dan kawasan spot untuk sesi fotografi

Kampung Agong, Pulau Pinang, Malaysia

Konsep : Kampung Agong adalah sebuah kawasan kampung tradisional yang diubah menjadi destinasi pelancongan agro dengan mengekalkan elemen-elemen warisan budaya Melayu seperti rumah kampung, sawah padi, dan pokok kelapa. Pengunjung dapat menikmati pemandangan sawah padi yang luas, mempelajari cara hidup kampung, dan mengambil gambar di sekitar lokasi yang menarik.

Aktiviti : Pelawat boleh menaiki basikal keliling kampung, bermain buaian tradisional, menyertai aktiviti memancing, atau merasai makanan tradisional kampung. Tempat ini menjadi popular di kalangan pelancong tempatan dan antarabangsa kerana keindahan dan keunikannya.

Kejayaan : Kampung Agong telah berjaya menarik ribuan pelancong setiap tahun, membantu meningkatkan ekonomi tempatan dan mempromosikan budaya Melayu kepada dunia.

Antara contoh aktiviti pelancongan agro yang terdapat di Kampung Agong, Pulau Pinang

Kampung Sungai Haji Dorani, Selangor, Malaysia

Konsep : Kampung Sungai Haji Dorani di Sabak Bernam dikenali sebagai destinasi pelancongan agro yang menampilkan suasana kampung tradisional dengan kegiatan pertanian seperti penanaman padi. Kampung ini juga terkenal dengan produk-produk tempatan seperti kuih-muih tradisional dan kraf tangan.

Antara contoh aktiviti pelancongan agro yang terdapat di Kampung Sungai Haji Dorani, Selangor.

Taiwan's Jiufen Old Street

Konsep : Jiufen, sebuah bandar kecil di Taiwan, yang asalnya adalah sebuah kampung perlombongan, telah berkembang menjadi destinasi pelancongan agro dengan penekanan pada makanan tempatan dan budaya tradisional.

Kawasan sawah padi menjadi kawasan tarikan pelancongan di Thailand. Penyediaan laluan menyusuri kawasan sawah padi

E10

Sub.E (10.5)

AIR TERJUN DAN TASIK

Pusat Rekreasi

Denai laluan ke kawasan air terjun

Contoh tapak perkhemahan di kawasan Air Terjun

Pintu gerbang

Wakaf

Gerai/tempat makan

Taman Rekreasi Tasik Agro Darau, Hulu Besut berlatarbelakangkan pemandangan indah jajaran Banjaran Titiwangsa menggigit pengunjung

Aktiviti malam menjanjikan keseronokan yang sesuai dijadikan tarikan agro pelancongan di Hulu Besut

Contoh-contoh perancangan pembangunan tasik di luar negara

E10

Sub.E (10.6)

PUSAT REKREASI

Pantai

Pusat Rekreasi Pantai ialah sebuah kawasan di sekitar pantai yang dibangunkan atau disediakan untuk kegiatan rekreasi dan hiburan bagi masyarakat. Kawasan ini biasanya dilengkapi dengan fasiliti yang menyokong pelbagai aktiviti pantai seperti berenang, bermain pasir, sukan air, dan bersantai. Selain itu, pusat rekreasi pantai sering kali memiliki fasiliti seperti tandas awam,, restoran, kafe, kedai cenderahati, dan taman permainan kanak-kanak.

Pantai Chenang, Pulau Langkawi, Kedah

Pantai Merdeka, Kedah

Pantai Cahaya Bulan, Kelantan

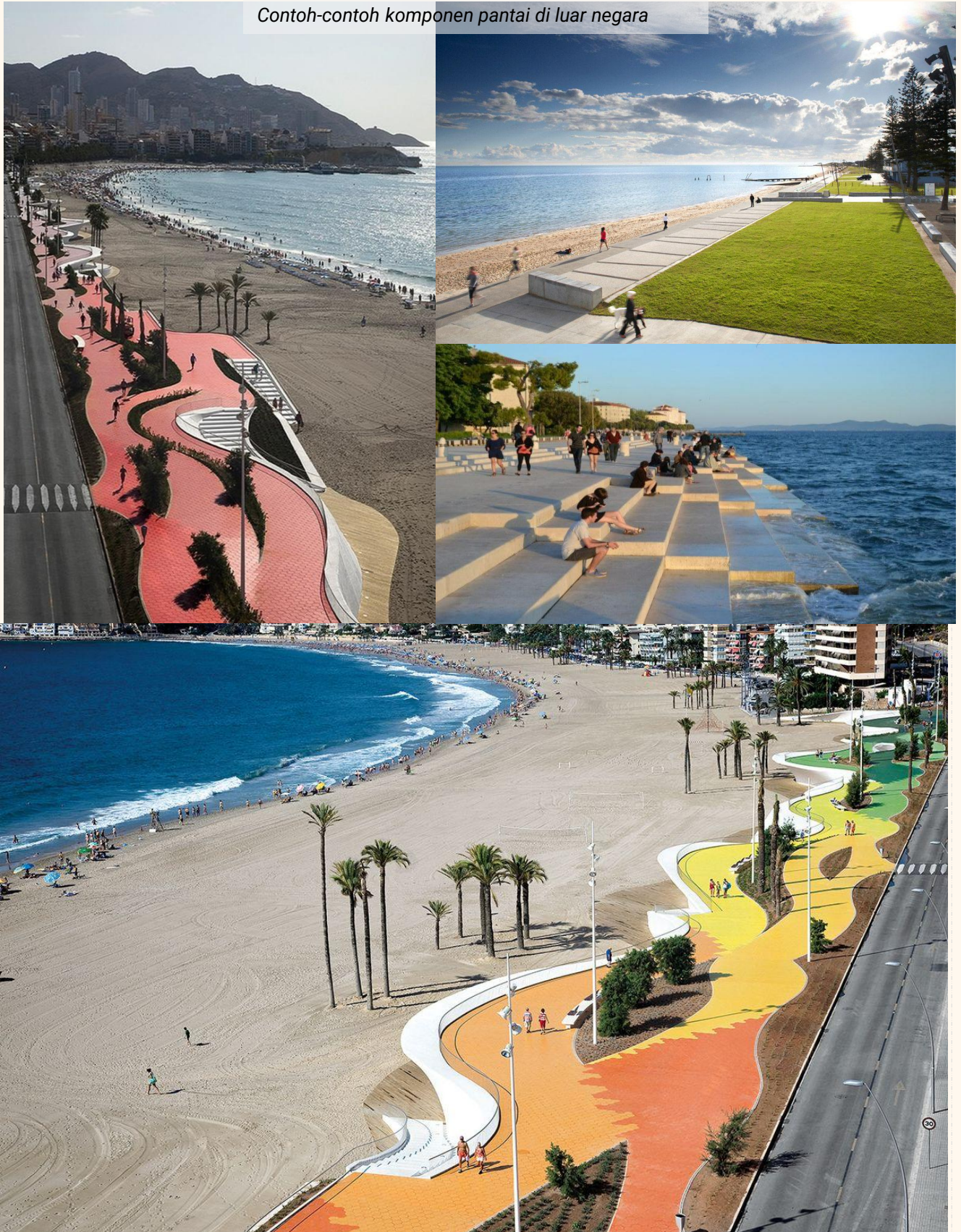

Pantai Klebang, Melaka

Contoh-contoh pantai pelancongan yang terdapat di Malaysia

Contoh-contoh komponen pantai di luar negara

Contoh-contoh komponen pantai di luar negara

E10
Sub.E (10.7)

WARISAN SEJARAH DAN SEMULA JADI

Geotapak

"Geotapak" ialah singkatan bagi "Tapak Geologi" yang merujuk kepada lokasi atau kawasan yang mempunyai kepentingan geologi tertentu. Ia biasanya dipilih dan dilindungi kerana nilai saintifik, pendidikan, atau estetika yang tinggi, termasuk ciri-ciri seperti pembentukan batuan yang unik, fosil, mineral, atau landskap yang terbentuk daripada proses geologi yang luar biasa.

Di Malaysia, geotapak adalah sebahagian daripada konsep geopark, di mana kawasan geologi, biologi, dan budaya digabungkan untuk mewujudkan kawasan pelancongan berasaskan alam semula jadi. Geopark seperti Langkawi UNESCO Global Geopark, misalnya, mempunyai pelbagai geotapak yang menarik pengunjung serta ahli geologi untuk mempelajari sejarah bumi dan alam sekitar.

Bukit jernih yang lebih dikenali sebagai Taman Rekreasi terkenal dengan pelbagai struktur geologi termasuk formasi Chuping berusia 240 tahun dan pelbagai fosil dan giotrail yang menarik

Antara contoh Biogeotrail Kubang Badak yang mempunyai tarikan biologi, budaya dan geologi yang berusia ribuan tahun. Antaranya adalah Bukit Menora dan Gua Pinang yang mempunyai longgokkan cengkerang kuno berusia 6000 tahun dahulu.

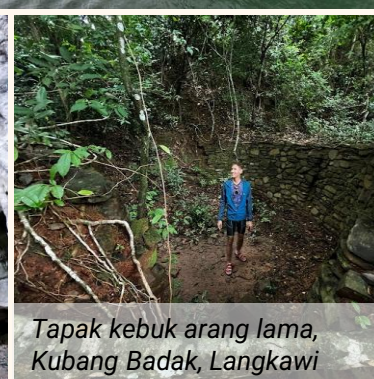
Batu bukit jernih

Antara komponen dan aktiviti yang terdapat di Geotapak Bukit Jernih,, Padang Besar Perlis

Gua Pinang, Langkawi

Tapak kebuk arang lama, Kubang Badak, Langkawi

Keadaan semasa Geotapak Singkir Laut

Cadangan Pembangunan Galeri Cengkerang Kuno Singkir Laut

Cadangan papan informasi

Cadangan ruang pameran cengkerang kuno

Perkampungan Singkir Laut terletak dalam kawasan pantai berpasir yang dilimpahi cengkerang (kulit siput) sejak 6000 tahun dahulu. Lokasi kampung ini terletak di atas batuan formasi yang berusia 550 juta tahun. Keluasan keseluruhan kawasan cengkerang kuno yang tinggal adalah 300 meter persegi dan cengkerang kuno ini berusia hampir 5,600 tahun. Pembangunan galeri Cengkerang Kuno ini akan menjadi lokasi baharu produk pelancongan geotapak yang lebih teratur dan ketara untuk dikunjungi

Cadangan Pembangunan Kawasan Geotapak Singkir Laut

Contoh- reka bentuk menara tinjau

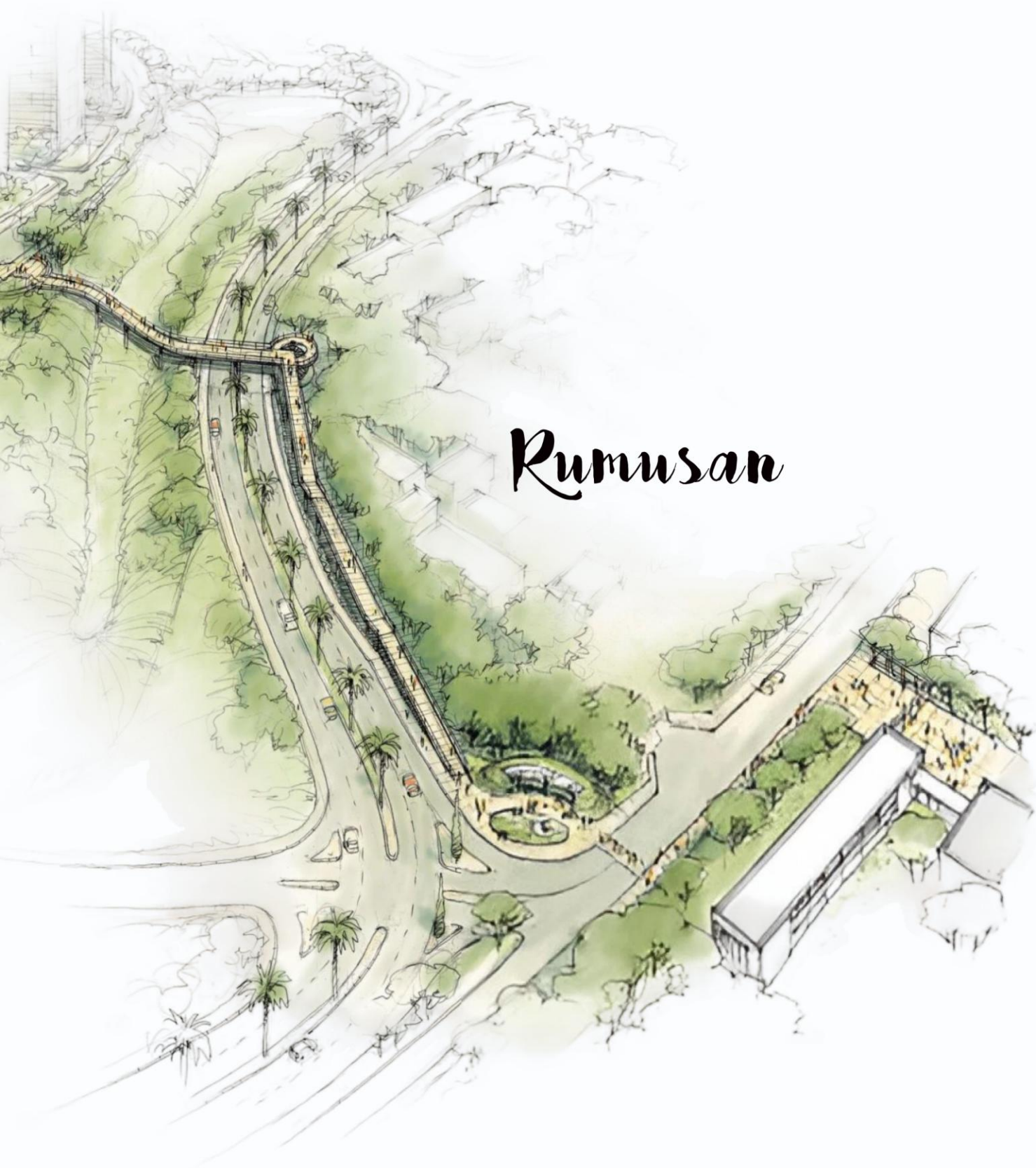
Contoh dataran di The Fangshan Tangshan National Geopark, Nanjing China

Contoh-contoh reka bentuk amphitheater

Rumusan

6.0

RUMUSAN

PPPTK ini telah menggariskan perkara-perkara asas yang boleh dijadikan rujukan bagi penyediaan PTK. Adalah menjadi hasrat kementerian dan jabatan agar perkara-perkara yang dicadangkan dalam PP PTK ini dapat diterima pakai oleh pihak berkuasa negeri, pihak berkuasa tempatan, agensi dan pihak berkepentingan bagi merealisasikan perancangan pembangunan di peringkat komuniti (*planning with the people*).

Penyediaan dokumen PTK ini secara tidak langsung akan menambah daya laksana rancangan pemajuan yang akan digunakan oleh agensi pelaksana dalam usaha mendapatkan pembiayaan projek yang telah dikenal pasti dalam rancangan pemajuan.

SENARAI RUJUKAN

1. Portland Bureau of Transportation, (2022). *Portland Pedestrian Design Guide*. <https://www.portland.gov/sites/default/files/2022/pbot-pedestrian-design-guide-2022.pdf>
2. Global Design Cities Initiative, (2016). *Panduan Reka Bentuk Jalan Global*. Island Press.
3. Department of City Planning / Urban Design Studio, (2011). *City Of Los Angeles Urban Design Principles*. <https://planning.lacity.gov/odocument/3198c428-4cba-49eb-8155-c302d12b177a/UrbanDesignPrinciples.pdf>
4. Happy Cities and DemSCAPE, (2023). *Dementia-inclusive Planning and Design Guidelines*. https://static1.squarespace.com/static/65c7e5d8ed8ae44c1709ae60/t/65f9bc2accc4797ac173a260/1710865474451/FINAL_demscape_guidelines_spreads_compressed_041423.pdf
5. Institute of Transportation and Development Policy, (2008). *Pedestrian First Tools For A Walkable City*. <https://www.scribd.com/document/374600712/Pedestrians-First>
6. Santa Clara Valley Transportation Authority (VTA), *Pedestrian Environment*, <https://www.vta.org/cdt/street-design-home-page/pedestrian-environment>
7. Daniel Iacofano and Mukul Malhotra, (2018). *Streets Reconsidered: Inclusive Design for the Public Realm*. <https://doi.org/10.4324/9781315707273>
8. PLANMalaysia, (2017). *Garis Panduan Pelaksanaan Bandar Sihat Mesra Pejalan Kaki (Healthy Walkable City)*. <http://myagric.upm.edu.my/id/eprint/16037/1/GPP016-Bandar%20Sihat%20Mesra%20Pejalan%20Kaki%20%28HWC%29.pdf>
9. Marquardt, G. (2011). *Wayfinding for People with Dementia : The Role of Architectural Design*. HERD, 4(2), 22–41. Retrieved from www.herdjournal.com DOI: <https://doi.org/10.1177/193758671100400207>
10. National Association of City Transportation Officials (NACTO), (2023). *Urban Bikeway Design Guide*. <https://nacto.org/publication/urban-bikeway-design-guide/>
11. National Association of City Transportation Officials (NACTO), (2023). *Urban Street Design Guide*. <https://nacto.org/publication/urban-street-design-guide/>
12. *10 Cities Embracing Bicycles in their Urban Planning*, <https://www.archdaily.com/962649/10-cities-embracing-bicycles-in-their-urban-planning>
13. Stouhi, D. (2023, July 08). *4 Ways o Design Safe Street for Cyclist*. Arch daily. <https://www.archdaily.com/962649/10-cities-embracing-bicycles-in-their-urban-planning>
14. Melbourne Visitor Signage Committee, (2020). *Wayfound Victoria*. <https://wayfoundvictoria.vic.gov.au/wp-content/uploads/2020/11/Wayfound-Victoria-V2.0.pdf>

SENARAI RUJUKAN

15. Willatt, Jenny. (2011). *Design As Therapy: Facilitating The Lives Of Those With Alzheimer's Disease Through Environmental Design* Revista AUS, núm. 9, pp. 4-9 Universidad Austral de Chile, Valdivia, Chile. <https://www.redalyc.org/pdf/2817/281722876002.pdf>
16. Peretz Architecture, (2023). *Urban Street Lighting as an Essential Element of Urbanism*. <https://www.peretzarc.com/post/urban-street-lighting-as-an-essential-element-of-urbanism-1#:~:text=One%20of%20the%20key%20ways,sense%20of%20place%20and%20identity.>
17. H, Megan. (2021). *How to Create a Dementia Friendly Environment*. Retrieved from <https://cpdonline.co.uk/knowledge-base/care/creating-dementia-friendly-environments/>
18. Angeli Ganoo-Fletcher, Director of Landscape Architecture Dementia, (2023). *Dementia Friendly Design*. <https://www.prp-co.uk/news/dementia-friendly-design/>
19. Willatt, Jenny. (2011). *Design As Therapy: Facilitating The Lives Of Those With Alzheimer's Disease Through Environmental Design* Revista AUS, núm. 9, pp. 4-9 Universidad Austral de Chile, Valdivia, Chile. <https://www.redalyc.org/pdf/2817/281722876002.pdf>
20. Gesine Marquardt, Dr-Ing, (2011). *Wayfinding for People with Dementia : The Role of Architectural Design*. https://alzheimer-architecture.nl/wp-content/uploads/2012/10/Wayfinding-for-People-With-Dementia_HS.pdf
21. catchingtravels.blogspot.com (2019) *Bau: Wind Cave, Fairy Cave and Bao Ling Shan Temple – Smelly? Or Pretty?*
22. Marr, N. (2018, Agust 20). *Hiking Trail Sign. Making Democracy Work: How a grand idea became reality*. <https://tbrnewsmedia.com/making-democracy-work-grand-idea-became-reality/hiking-trail-sign/>
23. <https://www.walmart.com/ip/Aoodor-Picnic-Table-Bench-Set-Outdoor-Camping-Dining-Table-Set-with-Metal-Frame-Brown/1415171703>
24. https://www.diffen.com/difference/Rappelling_vs_Rock_Climbing
25. *Pelan Tindakan Khas Kuala Kedawang, Jelebu, Negeri Sembila oleh Pejabat Projek Zon Selatan, PLANMalaysia*

LAMPIRAN 1

Contoh Pembiayaan Projek PTK

Jumlah Pembiayaan

- Geran Khas **RM20 juta** di bawah Kementerian Kewangan (MOF) - Geran Prihatin.
- Sasaran 10 lokasi perumahan awam.

Tujuan Pembiayaan

- Memberi peluang kepada komuniti perumahan awam untuk memainkan peranan terus dalam peningkatan dayahuni perumahan mereka.

Ciri-Ciri Pembiayaan

- Penghuni digalakkan membentuk kumpulan.
- Persatuan/ kumpulan telah mengenalpasti projek yang akan dilaksanakan.
- Terbuka kepada golongan bukan penghuni yang mempunyai idea-idea yang berkesan untuk pembangunan sosial komuniti perumahan.

Agensi Berkaitan

- Kementerian Kewangan (MOF)
- Think City
- DBKL
- Perumahan Hartanah Selangor Sdn. Bhd. (PHSSB).

PROGRAM KITA-UNTUK- KITA (K2K)

Jumlah Pembiayaan

- Jumlah peruntukan GPPK adalah sebanyak **RM10,000 sahaja** bagi setiap pertubuhan.

Tujuan Pembiayaan

- Membiayai program pencegahan jenayah
- Pemberian peralatan kawalan, keselamatan, kesukarelaan, perpaduan dan bencana.
- Program/aktiviti kebersihan dan penyelenggara n kawasan kejiranan.
- Bertujuan memupuk nilai kesukarelaan dalam memperkasakan keselamatan komuniti.

Ciri-Ciri Pembiayaan

- Pertubuhan bagi kategori Sosial subkategori Persatuan Penduduk
- Pertubuhan yang mempunyai rekod pengurusan pertubuhan yang baik;
- Keutamaan kepada pertubuhan yang belum pernah menerima apa-apa peruntukan/geran daripada JPPM dan/ atau manamana agensi Kerajaan/ organisasi lain

Agensi Berkaitan

- Jabatan Pendaftaran Pertubuhan Malaysia (JPPM)

Geran Pertubuhan Prihatin Komuniti (GPPK)

Malaysian Incentive Community Empowerment (myICE)

Jumlah Pembiayaan

- Pemberian Geran sehingga **RM10,000** kepada Pertubuhan Berdaftar.
- Terbuka kepada pertubuhan dalam kategori kebajikan, sosial, keselamatan dan hak asasi.

Tujuan Pembiayaan

- Meningkatkan kecekapan dalam mengurus tadbir pertubuhan, memupuk nilai kesukarelawan dan mengenal pasti nilai kepimpinan dalam komuniti dan agensi kerajaan.

Ciri-Ciri Pembiayaan

- Persatuan penduduk/rukun tetangga merangka program dan projek

Agensi Berkaitan

- JPPM

Geran Bantuan Pembangunan

Jumlah Pembiayaan

- Insentif dalam bentuk dana tunai/fizikal sehingga **RM300,000.00**
- Diperuntukkan dibawah Kumpulan Wang Amanah dan Peruntukan kerajaan melalui kementerian/ agensi lain

Tujuan Pembiayaan

- Membiayai program pencegahan jenayah
- Pemberian peralatan kawalan, keselamatan, kesukarelawan, perpaduan dan bencana
- Program/aktiviti kebersihan dan selenggara kawasan kejiranan.

Ciri-Ciri Pembiayaan

- Ditawarkan kepada sesebuah koperasi mengikut skop bantuan yang ditetapkan.
- Koperasi menyediakan kawasan, perparitan, pengairan, pembinaan kandang/reban/ sangkar, nurseri., system keselamatan (pagar), peralatan, log kelulut, burung walit dll

Agensi Berkaitan

- Suruhanjaya Koperasi Malaysia (SKM)

Enam koperasi di Kapit terima Geran Bantuan Pembangunan SKM

RM85.9 juta pembiayaan koperasi dalam empat bulan

Geran Komuniti Team Selangor	Jumlah Pembiayaan	Tujuan Pembiayaan	Ciri-Ciri Pembiayaan	Agensi Berkaitan
	• RM5 ribu bagi setiap permohonan	• Membantu mengenalpasti isu-isu setempat dan menghasilkan penyelesaian yang bersifat lokal. • Pembangunan Komuniti • Alam Sekitar • Anak Muda & Mahasiswa • Mobilisasi Sukarelawan • Pembangunan Kerohanian	• Badan Bukan Kerajaan (NGO) yang berdaftar tetapi bukan Parti Politik, organisasi tidak berdaftar atau kumpulan perseorangan (urusan kewangan akan dilaksanakan oleh sekreteriat) • Individu atau Syarikat yang membekalkan barangan atau perkhidmatan yang bersesuaian	• Kerajaan Negeri Selangor • PBT Negeri Selangor

Tabung Bantuan Kecemasan Koperasi	Jumlah Pembiayaan	Tujuan Pembiayaan	Ciri-Ciri Pembiayaan	Agensi Berkaitan
	• Tabung yang diwujudkan di bawah Peraturan-Peraturan Koperasi • Start-Up: RM100,000 • Scale-Up: RM200,000 • Advance : RM300,000	• Memberi kemudahan bantuan kewangan kepada koperasi akibat sesuatu kejadian yang memberi kesan negatif ke atas aktiviti koperasi seperti bencana alam dan faktor luar kawalan (serangan serangga tanaman/renjatan elektrik)	• Koperasi yang memerlukan pembiayaan • Kos pembaikan kerosakan premis/asset produk koperasi • Membangunkan semula aktiviti ekonomi koperasi yang terjejas	• Suruhanjaya Koperasi Malaysia (SKM)

Geran Komuniti Unimadani & Knowledge Transfer Grant Scheme (KTGS)

Jumlah Pembiayaan

- RM500,000 daripada Geran Kementerian Kewangan
- RM80 Ribu (Knowledge Transfer Program)
- RM 10 ribu (Knowledge Transfer Grant Scheme)
- Tempoh pembiayaan 2 hingga 3 tahun

Tujuan Pembiayaan

- Terjemahan hasil penyelidikan yang diperolehi dipindahkan kepada komuniti sasaran
- Fokus pelaksanaan projek berdasarkan kluster komuniti dan jenis program

Ciri-Ciri Pembiayaan

- kolaborasi UiTM bersama komuniti untuk melaksanakan program/projek
- Ahli projek terdiri daripada pegawai akademik dan bukan akademik
- Bagi projek fizikal piak universiti akan membantu dari segi menyediakan pelan reka bentuk

Agensi Berkaitan

- MOF
- Kementerian Pengajian Tinggi

Jumlah Pembiayaan

- Pembiayaan daripada RM5,000 hingga RM50,000

Tujuan Pembiayaan

- Membiayai program pencegahan jenayah
- Pemberian peralatan kawalan, keselamatan, kesukarelaan, perpaduan dan bencana
- Program/aktiviti kebersihan dan selenggara kawasan kejiranan.

Ciri-Ciri Pembiayaan

- Organisasi dikalangan masyarakat seperti Persatuan Penduduk, Rukun Tetangga, MPKK, Badan pengurusan Bersama, PIBG, IPTA/S, Tempat Ibadat dan NGO yang berdaftar dan diperakui oleh Majlis.

Agensi Berkaitan

- Majlis Bandaraya Petaling Jaya (MBPJ)

Geran Komuniti PJ Mampan

TAWARAN GERAN KOMUNITI PETALING JAYA MAMPAN 2.0

JUMLAH PEMBIAYAAN GERAN RM 5,000.00 - RM 50,000.00

Jumlah Pembiayaan Geran ini tertakluk kepada Kelulusan Majlis.

Untuk maklumat lanjut, hubungi:
URUSSETIA GERAN KOMUNITI/PETALING JAYA MAMPAN 2.0,
Jabatan Pengurusan Masa Pejabat & Peministerian Awam,
Bangsa Bersepadu Petaling Jaya,
Tingkat 3S, Menara MBPJ,
Jalan Tenggah, 46200 Petaling Jaya, Selangor Darul Ehsan.

☎ Tel: 03-7954 1440   📠 Faksimili: 03-7954 1579
✉ Email: safat.baharum@mbpj.gov.my

BERMULA DARI
2 MAC 2020

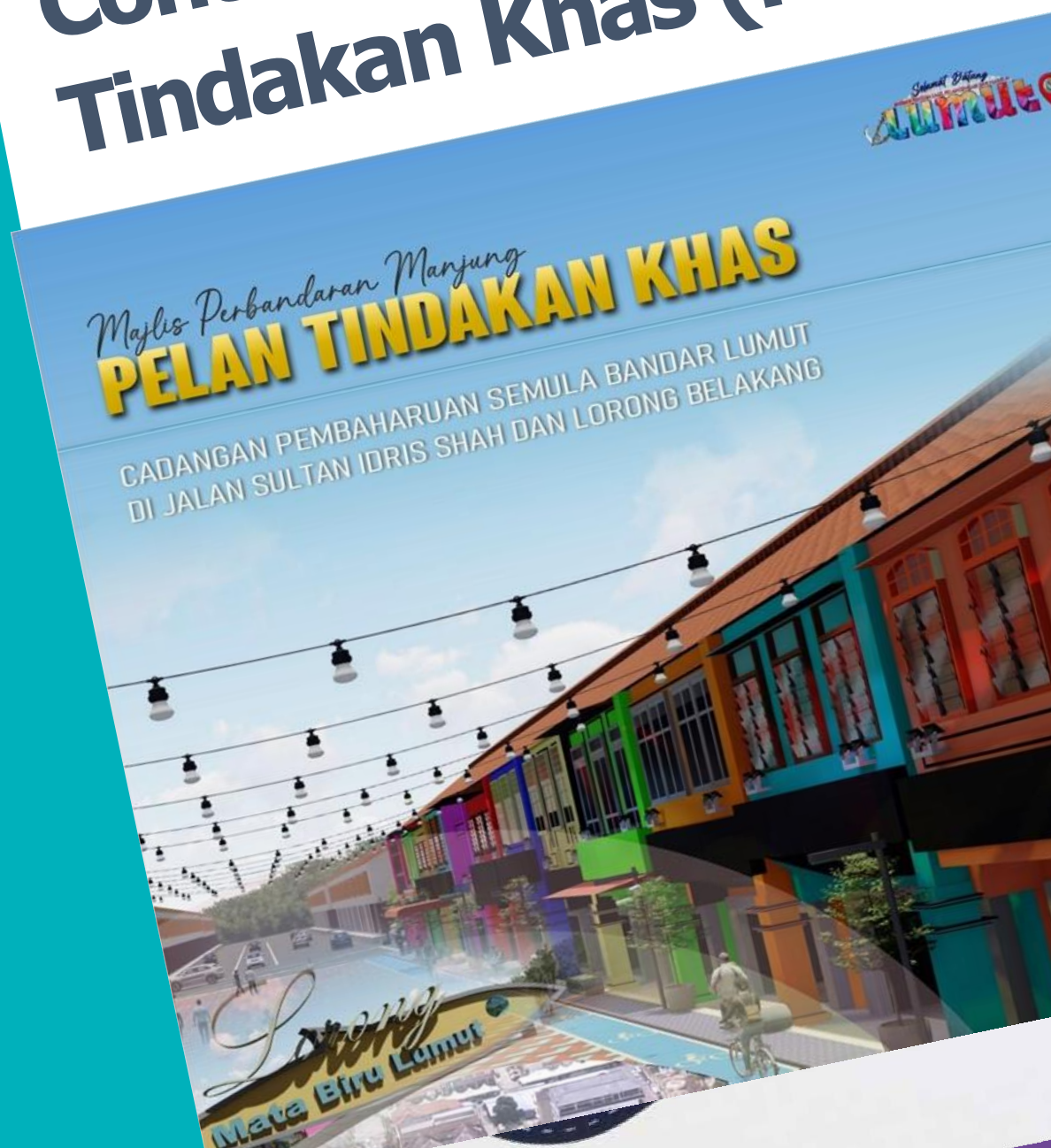
TARIKH TUTUP PERMOHONAN
31 OGOS 2020

LAMPIRAN 2

Contoh Projek Pelan Tindakan Khas (PTK)

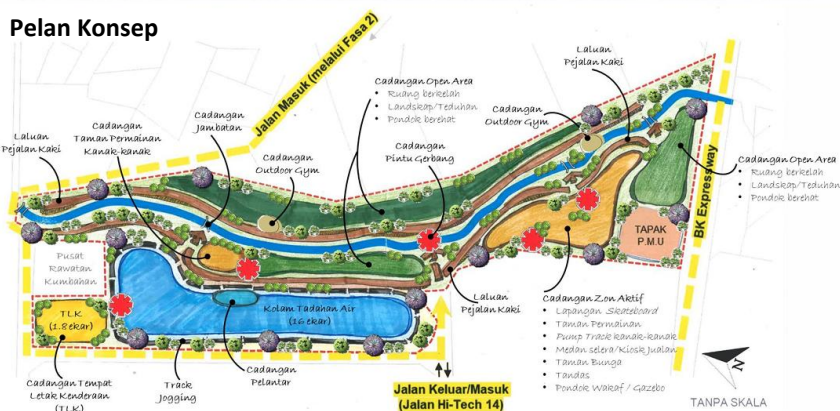

CONTOH PROJEK PTK BANDAR

Pelan Konsep

Pelan Induk

Pelan Tindakan Khas
CADANGAN NAIK TARAF
IMEJ PINTU MASUK KE
PUSAT BANDAR DIRAJA PEKAN
Pahang Darul Makmur

[illegible]

Rajah 18 : Reka Bentuk Arca

CONTOH PROJEK PTK LUAR BANDAR

4.3.1 SEKSYEN A : DENAI LANTERA de PALONG (1,000 meter)

Denai Seksyen A (Jalan Tengah) merupakan jalan penghubung tengah antara Jalan Parit 7 dan Jalan Parit 9.

Panjang laluan ini adalah 1,000 meter dan di sekitarnya terdapat sawah padi, Nazbell Cottage, palong pelangi dan tapak pasar palong.

Terdapat juga binaan palong dan parit tanah yang berpotensi untuk dijadikan produk tarikan pelancongan

Cadangan Spot
Memancing Tradisional

Cadangan Denai Lantera
de Palong dengan hiasan
Lampu LED

Cadangan Naik Taraf
Dekorasi Palong

B. SPOT BERGAMBAR VIRAL DAN INFORMASI JELANG PADI IADA BLS

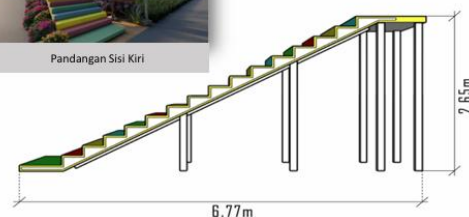
Pandangan Hadapan

Pandangan Sisi Kiri

Pandangan Sisi Kiri

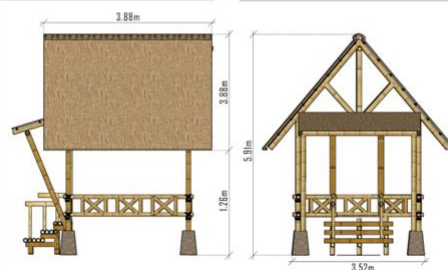
B. CADANGAN GAZEBO DAN LANSKAP PINTU MASUK BESERTA PAPAN INFORMASI SEJARAH

Pandangan Hadapan

Pandangan Sisi Kanan

Pandangan Sisi

Pandangan Hadapan

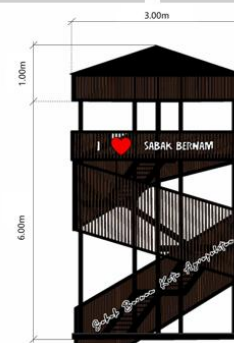
C. CADANGAN MENARA PANDANG 360°

Pandangan Hadapan

Pandangan Sisi Kiri

PLAN Malaysia
Majlis Perancang Bandar

OLAHAN IDEA

Ulang Gajah

Ulang Gajah adalah sejenis ulang air

yang tinggal di kawasan pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

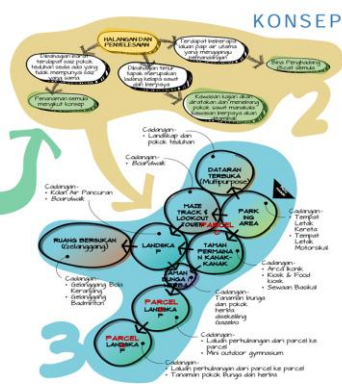
di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

di kawasan pedalaman pedalaman

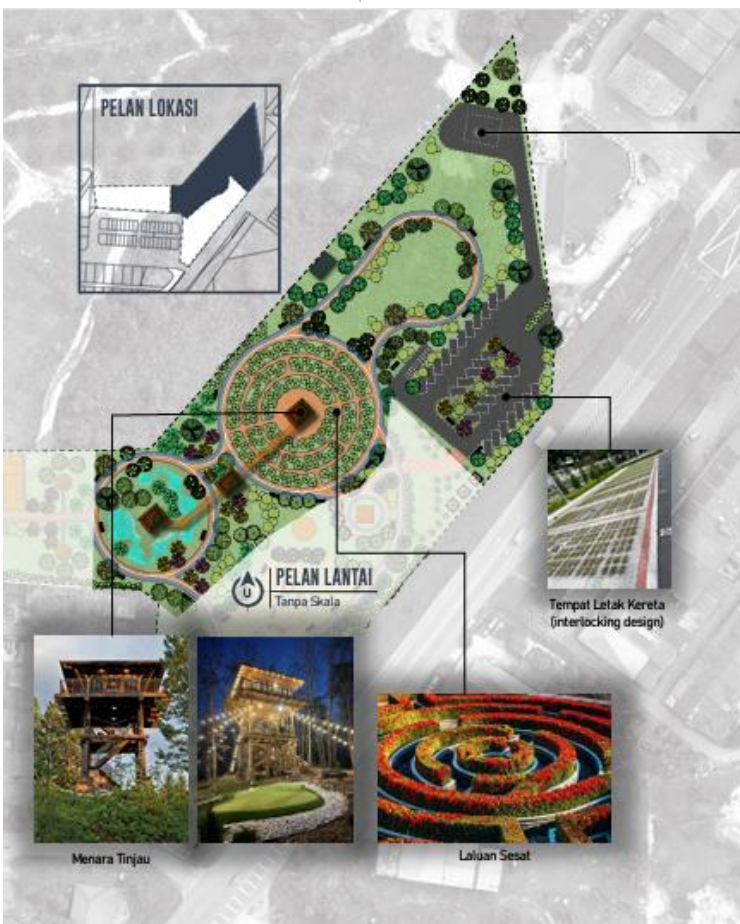
KONSEP

PELAN TINDAKAN KHAS

TAMAN LINEAR TANJUNG TUALANG

Menara Tinjau

Laluan Sesat

CONTOH PROJEK PTK LUAR BANDAR

KEMENTERIAN PERUMAHAN
DAN KERAJAAN TEMPATAN

PLANMalaysia

Jabatan Perancangan Bandar dan Desa

Disediakan oleh :

**Bahagian Rancangan Pembangunan
Pejabat Projek Zon Utara**

&

**Bahagian Penyelidikan dan Pembangunan
Jabatan Perancangan Bandar dan Desa (PLANMalaysia)
Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan**

FEBRUARI 2025